

ამონახიდები უწმიდესისა და უნეტაჲსის ილია II-ის
საშობამ ეპისკოპლეებიდან

ბ3. 4

ინტევიუ შემოქმედელ
მიტროპოლიტ იოსებთან
ბ3. 12

წმიდა იოანე ოქროპირის
ქადაგება

ბ3.10

ჩვენ ვსწავლობთ ბიბლიას
მოგზაურობა
ტაო-კლასიკეთში

ბ3. 17

იონ მუტუველი
მადრიტს და სიუთით
მოსილი საგვახელო

ბ3. 25

ლიტერატურულ კონკურსში
გამაჩვენებელი ნამუშევრები

ბ3. 27-30

კონკურსი ნახატები
ბიბლიის თემებზე
ბ3. 34

ლიხთურ შვილთა აღსახედად

ბ3. 35

ცუხინმენები ჩვენს
ცხოვრებაში ბ3. 38

ეკლესიის ისტორია
V მსოფლიო საეკლესიო
კრება

ბ3. 42

წმიდა ექვთიმე თაყაიშვილის
ლვანდი ქართული ენციკლის
წინაშე ბ3. 44

ახდავინყება
იპოლიტე...

ბ3. 47

s o s !

სუიციდ-მანია
ბ3. 49

„ახალგაზრდა
ფეხმეითა
სახლის“ გვიხი
ბ3. 56

მედიცინა
გვიძის ვიხისა და
ე.წ. ლოხის გვიძის
შესახებ

ბ3. 52

სარჩევი

გილოცავთ!	3
ამონარიდები ეპისტოლეებიდან	4
წმიდა სინოდის სხდომა	9
იოანე ოქროპირის ქადაგება მარხვის შესახებ	10
მიტროპოლიტი იოსები: „როცა ქართველი ხალხის დიდი ნაწილი დაუბრუნდება დედაეკლესიას, მაშინ ღმერთი აუცილებლად დაგვასაჩუქრებს ჩვენ ქვეყნის გაერთიანებით“	12
ინტელექტუალური კონკურსი „ჩვენ ვსწავლობთ ბიბლიას“ გრძელდება	17
დროში მოგზაურობა	18
როინ მეტრეველი: მადლითა და სიყვითით მოსილი საგვარეულო	25
ლიტერატურულ კონკურსში გამარჯვებული ნამუშევრები	57
კონკურსი - „ნახატები ბიბლიურ თემებზე“	34
ღირსეულ შვილთა აღსაზრდელად	35
ცრურწმენები ჩვენს ცხოვრებაში	38
ახალ წელთან დაკავშირებული ცრურწმენები	40
ცრუ-დღესასწაული „ვალენტინობა“	41
V მსოფლიო საეკლესიო კრება	42
წმიდა ექვთიმე თაყაიშვილის ღვაწლი ქართული კულტურის წინაშე	44
იპოლიტე...	47
SOS! სერიალო-მანია	49
მანდილოსანო, თუთიყუშს რომ დამსგავსებია და კაცივით დიდ ნაბიჯებს დგამ, რისი იმედი გაქვს?	51
ქალწულება	51
გრიპის ვირუსისა და ე.წ. „ღორის გრიპის“ შესახებ	52
დაე, თქვენი კვება იყოს თქვენი მედიცინა და თქვენი საკვები თქვენი წამალი	56

გილოცავთ!

საქართველოს საპატრიარქოსთან არსებული ახალგაზრდობის სულიერი და ინტელექტუალური განვითარების ცენტრი და ჟურნალი „ახალგაზრდობა“ ულოცავს უწმინდესსა და უნეტარეს, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქს ილია II-ს აღსაყდრების 32 წლისთავსა და დაბადების 77 წელს.

უსურვებს ჯანმრთელობას, ღღერძელობასა და ღვთის შეწევნას. ასევე ვულოცავთ მის უწმინდესობასა და მთელ საქართველოს მაცხოვრის შობის ბრწყინვალე ღღესასწაულს. დაე, ეს ღღესასწაული ყოფილიყოს საწყისი ყოველ ჩვენგანში სულიერი ფერისცვალებისა, მომგანი სიყვარულისა და კეთილღეობისა და ქვეყანაში მშვიდობისა და საზღვრების გამთლიანებისა. ყველას გულში შემოსულიყოს და შობილიყოს უფალი, მაცხოვარი ჩვენი იესო ქრისტე!

ამთნატიდებში უწმიდესისა და უნეტარესის სტელიად საძაბთუელთს კათოლიკთს-პაფტიატძის ილია II-ის ეპისტოლოეში დან

განვლო საუკუნეებმა, მიდის წლები, ქრისტიანული სამყარო კი, როგორც ყოველთვის, მუდმივად ხვდება ერთ-ერთ უდიდეს საეკლესიო დღესასწაულს – ქრისტეს შობას. დღეს ჩვენი ფიქრები მიმართულია იმ შორეული დროისაკენ, ბეთლემის იმ კურთხეული გამოქვაბულისაკენ, რომელმაც შეიფარა ახალშობილი იესო – გზა, ჭემმარიგება და ცხოვრება მთელი კაცობრიობისა. ის იშვა, როდესაც ეძინა ბეთლემს, ეძინა იუდეველთა ქვეყანას, ეძინა მთელს კაცობრიობას. პირველნი, რომელთაც შემოესმათ ანგელოზთა გალობა – „დიდება მაღალთა შინა ღმერთსა, ქუეყანასა ზედა მშვიდობა და კაცთა შორის სათნობა“ და რომელნიც ღირს იქმნენ თაყვანი ეცათ ახალშობილი იესოსათვის – იყვნენ უბრალო, წმიდა გულის მწყემსები. ეს იყო დასაწყისი ახალი აღთქმისა, დასაწყისი ახალი, ქრისტიანული რწმენისა, რომელსაც უნდა გარდაექმნა მთელი კაცობრიობა. „სიგყვა განკაცნა, რათა ჩვენ ღმერთ-ვიქმნეთ“, – სთქვა წმიდა ათანასე დიდმა.

წმიდა იოანე ოქროპირი ამბობს, რომ ქრისტეს დაბადება შეუძლებელია გააზრებულ იქნას ადამიანური ლოგიკით. ეს არის სასწაული, რომელიც აღემატება ადამიანის გონებას. „ნუ შემეკითხები: როგორ მოხდა ეს სასწაული? რამეთუ, როდესაც ბრძანებს უფალი, ბუნება მხოლოდ მორჩილებს; მან ინება და შეძლო, მოვიდა და გვიხსნა! ღვთის ნება არ იცის რა არის წინააღმდეგობა და არსებული უწინარეს ყოველთა საუკუნეთა – დღეს ხორციელდება!“ მაგრამ ღვთის განხორციელების საიდუმლო გასაგები ხდება მისთვის, ვისი გულიც გამთბარია რწმენითა და სიყვარულით, იმიტომ, რომ ეს სიყვარულის საიდუმლოა. სიყვარულის საიდუმლო გაუგებარია იმათთვის, ვისაც არ ძალუძს რწმენა და სიყვარული, მაგრამ გასაგებია მათთვის, ვისაც ძალუძს თავისი სიყვარულით უპასუხოს ჩვენს მოყვარულ უფალს.

1979-80 წ. ქრისტეს შობა

ყოველმა მეცნიერმა უნდა იცოდეს, რა შედეგი მოჰყვება მის მეცნიერულ კვლევებივებს, რას მოუტანს მისი ნაღვაწი ხალხებს: სიკეთეს თუ დაღუპვას. ა. აინშტაინი ამის შესახებ წერდა: „როდესაც მე თავი მეცნიერებას მივუძღვენი, ვხელმძღვანელობდი არა ისეთი გარეგნული მოტივებით, როგორცაა ფულის მოპოვება, ან საკუთარი პატივმოყვარეობის დაკმაყოფილება და არც იმით (უკიდურეს შემთხვევაში, არა მხოლოდ იმით), რასაც ხშირად სპორტად თვლიან ან გვინის ვარჯიშად, რაც ღიდ სიამოვნებას მაყენებს. არამედ როგორც მეცნიერებისაკენ მიდრეკილებისათვის, ჩემთვის ძირითადს ერთი საკითხი წარმოადგენს: რა სურს, ან რა მიზანს ისახავს ის მეცნიერება, რომელსაც მე თავი მივუძღვენი? რამდენადაა მისი ძირითადი შედეგები დაკავშირებული ჭემმარიგებასთან“.

1980-81 წ. ქრისტეს შობა

ეპისგოლეში განსაკუთრებით მინდა შევეხო ქორწინებას და ოჯახს. ყოველი ერის ცხოვრებაში ყველაზე მნიშვნელოვანია სიცოცხლისუნარიანობა, შობადობა, გამძლეობა. პირველი პირობა ჭეშმარიტად ქრისტიანული შეუღლებისა, თავისუფლებაა. ქორწინება, რომელიც ფიზიკური ან მორალური ძალდატანებით მოხდება, არაკანონიერია. უფალმა იესო ქრისტემ თავისი დასწრებით აკურთხა ქორწილი გალილეის კანაში. დაქორწინებისას მეუღლეებს უნდა ახსოვდეთ, რომ ქორწინებას პირადი თავისუფლების მწიკდი შეზღუდვა მოაქვს, მაგრამ ეს შეზღუდვა მეუღლეთა ურთიერთსიყვარულითა და მათი შვილების სიყვარულით ნაზღაურდება. მეუღლეთა ცხოვრებაში ყველაზე მთავარი პირობა ერთგულებაა. სიძვა ოჯახის სიწმინდეს არღვევს და მძიმე ცოდვაა ღვთის წინაშე.

მინდა განსაკუთრებით შევეხო შობადობის რეგულირების საკითხს, რადგან ეს ჩვენი ღრთის ავადმყოფობად იქცა. ყველა ჩვენგანს უნდა ახსოვდეს, რომ აბორტი უდიდესი ცოდვაა ღვთის წინაშე და დანაშაული ერის წინაშე. ეს არის მკვლელობა ცოცხალი ადამიანისა, საკუთარი ვაჟისა და ქალისა, რომელიც ველურ მხეცებსაც არ ახასიათებთ.

მეექვსე მსოფლიო კრების 77-ე მუხლი პირდაპირ ამბობს, რომ ადამიანი ჩამდენი ამ მძიმე ცოდვისა, როგორც კაცის მკვლელობა ისე უნდა დაისაჯოს. თვითონ განსაჯეთ, ჩანასახშივე რომ მოეკლათ და არ დაბადებულიყო შოთა რუსთაველი, დავით აღმაშენებელი, თამარ მეფე, ილია ჭავჭავაძე, ვაჟა-შაველა, კათოლიკოს-პატრიარქნი: კირიონი, კალისტრატე და სხვანი, რა იქნებოდა ჩვენი ენა, ისტორია, კულტურა, და საერთოდ სულიერი სახე საქართველოსი.

განსაკუთრებული პასუხისმგებლობა აკისრიათ აგრეთვე შვილებსაც. მათი ბედნიერება და კეთილდღეობა დამოკიდებულია მასზე, თუ როგორ ეპყრობიან ისინი მშობლებს.

1981-82 წ. ქრისტეს შობა

ერთ-ერთი დიდი მადლი, რომელიც აუცილებელია თითოეული ჩვენგანისათვის, არის მშვილობა, მშვილობა ღმერთთან, მშვილობა მოყვასთან, მშვილობა ბუნებასთან, მშვილობა საკუთარ თავთან – აი ის პირობები, რომლებიც აუცილებელია ადამიანის ნორმალური ფიზიკური და სულიერი განვითარებისათვის. ზოგიერთი ფიქრობს, რომ ბირთვული კატასტროფა და აქედან გამომდინარე დედამიწაზე სიცოცხლის მოსპობის საფრთხე შედეგია მეცნიერების და ტექნიკის სწრაფი განვითარებისა, მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუციისა. ეს მცდარი განსჯაა, სინამდვილეში მეცნიერებამ და ტექნიკამ ახალი გზები და საშუალებები გამოაფლინეს ადამიანის განვითარებისათვის. მთელი უბედურება ისაა, რომ ამ მეცნიერულ მიღწევებს კაცობრიობა სულიერად და მორალურად მოუმზადებული შეხვდა და სიკეთის ნაცვლად იგი ზოგიერთმა ბოროტების სათავედ აქცია. დღეს ყოველმხრივ უნდა შევეცადოთ შევინარჩუნოთ ადამიანთა, ხალხებსა და სახელმწიფოთა შორის მშვილობა და გავუფრთხილდეთ მას, როგორც ღვთისგანბომებულ უდიდეს მადლს, როგორც ჩვენი ყოფის ყველაზე აუცილებელ პირობას.

1983-84 წ. ქრისტეს შობა

კაცთა ხსნის მნებებელი უფალი, მოციქული პეტრეს მსგავსად მიმართავს თითოეულ ჩვენგანს: „შენ მე შემომიღევ“ (იოანე 21; 22) მაგრამ საკითხავია, ვინ შეძლებს მისდიოს მას ან საღ მიგვიყვანს იგი?

ვიდრე მაცხოვარს გავყვებოდეთ, ჯერ უნდა ვირწმუნოთ ქრისტესი, შევიყვაროთ იგი და შემდეგ აღვასრულოთ სიყვანი მისი: „რომელსა ჰნებაეს შემოდგომად ჩემდა, უარ-ყავნ თავი თვისი და აღიღენ ჯვარი თვისი და შემომიდგინ მე“ (მათე 16; 24). უფალი კი არ გვიბრძანებს ამას, არამედ გვთავაზობს, საშუალებას გვაძლევს თავისუფალი არჩევანისას. მან იცის, რომ ყველა არ მოუსმენს და ამიგომაც ამბობს: „რომელმან არა აიღოს ჯვარი თვისი და შემომიდგეს მე, არა არს ჩემდა ღირს“ (მათე 10; 38). „აღიღე ჯვარი შენი“... ეს ნიშნავს არ შეუშინდე, არ გაექცე შენი წილი ცხოვრების გვირთს, რომლის სიმძიმეს იგრძნობ სიცრუისა და სიყალბის მოძალებით, იმედთა გაცრუებით და ა.შ. მოისურვებ ჯვრის დაგოვებას, განდგომას და განთავისუფლებას მისგან, მაგრამ ეს არ არის გამოსავალი, შენი ჯვარი შენთან უნდა იყოს, ნუ შეშინდები, ნუ დაგაბრკოლებს განსაცდელი. მთელი სასოებით მიენდე უფალს, რომელიც ყოველთვის განგამკიცებს შენ. ესეც გახსოვდეს, უჯვრო იოლი ანუ ფართო გზაა, რომლითაც ცოდვილნი ვლნან და რომელიც მხოლოდ მარადიულ საგანჯვრელს განუმზადებს კაცს.

1985-86 წ. ქრისტეს შობა

აბსოლუტური ჭეშმარიტება არის ღმერთი. ე. ი. თავისუფლება მიიღწევა ჭეშმარიტების – ღვთის შეცნობით. ღვთის შეცნობა კი უნდა დავიწყოთ საკუთარი თავის შესწავლით, საკუთარი ნაკლის დანახვით და ყოველთა ცოდვათა დედის – ამჰარგავენებისა და ეგოიზმის დაძლევით. ამ სულიერ ბრძოლაში მეტად დიდია შემწეობა ეკლესიისა, უძღურთა მკურნალი და ნაკლულევანთა აღმავსებელი მისი ღვთაებრივი მადლისა. ფრიად სცდებიან რომელნიც თავს მართლმადიდებელად მიიჩნევენ, ეკლესიას და მის კანონებს კი უარყოფენ. უნდა გვახსოვდეს, რომ ეკლესია კაცთაგან კი არ არის დადგენილი, არამედ ღვთის მიერაა დაწესებული. ესაა უფლისაკენ მიმავალი გზა, ცხოვრება ღმერთში; ამავე დროს იგია მისტიური სხეული ქრისტესი, რომელიც მის ადამიანურ ბუნებასაც მოიცავს. ეკლესია – სხეულია ქრისტესი და როცა ეკლესიაზე ვსაუბრობთ, უწინარეს ყოვლისა, ვგულისხმობთ მის სულიერ არსს და შემდეგ კი – ეკლესიისთვის დამახასიათებელ გარეგნულ ნიშნებს. ეს იმიტომ, რომ თავისი არსით ქრისტეს მსგავსად ორბუნებოვანია. იგია ის ღვთაებრივ-ადამიანური ერთობა, რომელიც პირველ რიგში ენათესავება ღმერთს, შემდეგ კი ამქვეყნიურ ცხოვრებაში, დროულ ყოფაში ვლინდება.

წმიდა მამები მიწიერ ეკლესიას ხშირად უწოდებენ მებრძოლ ეკლესიას, რომელიც ცოდვათა დაძლევით უნდა გახდეს გამარჯვებული და მოზეიმე. ასეთია ზეციური ეკლესია. იქ ზეიმობენ ჩვენი წმიდა მამები და წინაპრები, რომელთაც მრავალი განსაცდელისა და გაჭირვების გადალახვით, რწმენით, სიყვარულითა და სასოებით მოიპოვეს სასუფეველი ღვთისა. ეკლესია წმიდაა, რადგან მაცხოვრის უცოდველობა განსაზღვრავს მის სიწმინდეს. იგი ხომ სხეულია ქრისტესი და განა შეიძლება, ქრისტეს სხეული არ იყოს წმიდა? „ქრისტემან შეიყუარა ეკლესია და თავი თვისი მისცა მისთვის, რაითა იგი წმიდა ჰყოს“ (ეფეს. 5; 25-26). ეკლესიის განწმენდა ხდებოდა და ხდება იესო ქრისტეს მსხვერპლად გაღებული სისხლით, რომელიც კაცთა ხსნისათვის ჯვარზე დაიდვარა.

სიწმინდე არის მთავარი არსი ეკლესიისა. ესაა ის, რისთვისაც მოწოდებულია თითოეული ჩვენგანი. ასე რომ, ეკლესიური ცხოვრება ესაა გამუდმებული ბრძოლა კეთილსა და ბოროტს შორის, ესაა ბნელისაგან ნათლის გამოყოფის და საბოლოოდ მისი გამარჯვების პროცესი, ესაა გზა გადარჩენისა.

1989 წ. ქრისტეს შობა.

ამ საშობაო ეპისტოლეში მინდა მიემართო საქართველოში მცხოვრებ არაქართველ მოსახლეობას: რუსებს, აფხაზებს, ოსებს, ებრაელებს, ბერძნებს, სომხებს, ესკონელებს, აზერბაიჯანელებს, უკრაინელებს, ქურთებს და სხვათ. დანო და ძმანო ჩვენო, მამაშვილური სიყვარულით შეგახსენებთ, რომ თქვენც ჩვენი ისეთივე სულიერი შვილები ხართ, როგორც ქართველნი. საქართველოში არასოდეს ყოფილა ვინმეს შევიწროება ეროვნული ან სარწმუნოებრივი ნიშნით; თქვენ იყავით და კვლავაც იქნებით ჩვენი ძმები და ამ დამოკიდებულებას ვერავითარი ძალა ვერ დაარღვევს. გახსოვდეთ, ქართველთა ბედნიერება თქვენი ბედნიერებაა. ჩვენ ერთად უნდა ვიცხოვროთ, ერთად უნდა ვიმშრომოთ, ჩვენი სულიერი და მაგერი-ალური კეთილდღეობისათვის.

1990 წ. ქრისტეს შობა

ქრისტეს შობა არის ადამიანის ხელახალი დაბადება. შობა ქრისტესი არის საიდუმლო ღვთის განხორციელებისა. ძე ღვთისა მოგვევლინა ძედ კაცისა, რათა დაცემული ცამდე აღვემადლებინეთ. მან არასწორი განვითარება კაცობრიობისა შეცვალა ახლით, სამყაროს მიზიდულობის ცენტრი, ცოდვის შედეგად ღმერთს მოწყვეტილი, თავის ძველ ადგილს დაუბრუნა და მოდგმა ყოველი და ჟამი ყოველი მოიცვა, რათა მსოფლიოსთვის მოეგანა ნამდვილი თავისუფლება და ჭეშმარიტი სიყვარული და ეჩვენებინა გზა განღმერთობისა.

1991 წ. ქრისტეს შობა

სამშობლოს, შენი სახელმწიფოს წინაშე მოვალეობის გრძნობა ერთ-ერთი ყველაზე მაღალი და საუკეთესო თვისებაა ადამიანისა, ბიბლიაც და ჩვენი ქვეყნის ისტორიაც სავსეა მამულისა და ქვეყნისადმი თავდადებული სიყვარულის მაგალითებით. ძველ აღთქმაში ვკითხულობთ მოსე წინასწარმეტყველის, ისუ ნავეს, სამუელის, მეფე დავითის, ელიას, ძმათა მაკაბელთა და სხვათა შესანიშნავ ცხოვრებებს; ისინი სამშობლოსთვის სანთლებად იწვოდნენ და მზად იყვნენ, ყოველ წუთს გაეწირათ სიცოცხლე თავიანთი ხალხის დაცვისათვის.

ჩვენი ქვეყნის წარსულიც მამულისადმი თავგანწირული სიყვარულის მრავალი მაგალითითაა სავსე: მოწამეებმა დავითმა და კონსტანტინემ, მეფეებმა არჩილმა და ლუარსაბმა, დიმიტრი თავდადებულმა, ქეთევან დედოფალმა, და ათასობით სხვამ თავი დადეს რწმენისა და სამშობლოსათვის და როგორც მისაბაძნი მაგალითნი, ჩვენი ხალხისა და ეკლესიის ისტორიაში დიდ წმინდანებად შევიდნენ.

ჩვენი ახალგაზრდობის აღზრდა ამ მიმართულებითაც უნდა გაძლიერდეს. ბავშვებს მამულის სიყვარულის, სულის სიძლიერის და ვაჟკაცობის გრძნობა, პირველ ყოვლისა, მშობლებმა უნდა ჩაუნერგონ; ეს უნდა ასწავლონ სკოლაშიც; ამ თემაზე უნდა დაიწეროს წიგნები და სპექტაკლები და კინოფილმები უნდა შეიქმნას.

განსაკუთრებული პასუხისმგებლობა ახალგაზრდობის აღზრდის საქმეში ეკლესიას ენიჭება. ყოველნაირად უნდა ვეცადოთ, რომ მომავალი თაობა ამავე დროს მშვიდობის და მეგობრობის სულისკვეთებით აღვზარდოთ. ეს გრძნობები ჩვენი ხალხისათვის ოღითგანვე მახლობელი იყო, მაგრამ ურწმუნოებამ ბევრი რამ დაამახინჯა და ამიგომაც ეგოიზმს აყოლილი ჩვენი ახალგაზრდები ხშირად ავლენენ დაუნდობლობას მოყვასის მიმართ.

1997 წ. ქრისტეს შობა

შეგნიშნავთ იმასაც, რომ ქრისტიანული პაგრიოგიზმი და ეროვნულობის გრძნობა სრულიად განსხვავდება შოვინიზმისა და ვიწრო ნაციონალიზმისაგან, რომელთაც საფუძვლად ნაციონალური ამპარაგავნება უდევთ: ქრისტიანული ცნობიერებისათვის კი ამპარაგავნება მომაკვდინებელ ცოდვად ითვლება.

ეროვნულობა ქრისტიანობაში ნიშნავს ზრუნვას შენი ხალხის იმ ნაკლოვანებათა გამოსწორებისთვის, რაც მის ცხოვრებას თან სდევს; ნიშნავს ზრუნვას მისი სულიერი და მხეობრივი განვითარებისათვის, ნიშნავს იმ გრადიციებისა და მხე-ჩვეულებების დაცვას, რაც მის თავისთავადობას, მეობას განაპირობებს და ყველაფერი ეს ამავე დროს სხვა ხალხებისა და ქვეყნებისადმი პაგივისცემასა და კეთილგანწყობას გულისხმობს.

აი, რას ამბობს ვაჟა-ფშაველა პაგრიოგიზმის შესახებ: „...რომელი ადამიანიც თავის ერს ემსახურება კეთილგონიერად და ცდილობს თავის სამშობლო ადამაღლოს გონებრივ, ქონებრივ და მხეობრივ, ამით ის უმზადებს მთელს კაცობრიობას საუკეთესო წევრებს, საუკეთესო მეგობრებს, ხელს უწყობს მთელი კაცობრიობის განვითარებას, კეთილდღეობას... ყოველი მამულიშვილი თავის სამშობლოს უნდა ემსახუროს მთელის თავის ძალღონით, თანამოძმეთა სარგებლობაზე უნდა ფიქრობდეს და, რამდენადაც გონივრული იქნება მისი შრომა, რამდენადაც სასარგებლო გამოდგება მშობელი ქვეყნისათვის მისი ღვაწლი, იმდენადვე სასარგებლო იქნება მთელი კაცობრიობისათვის“ („კოსმოპოლიტიზმი და პაგრიოგიზმი“).

ეროვნულობის დაცვის საუკეთესო მაგალითს თვითონ ბიბლია იძლევა. მთელი ძველი აღთქმა ამ სულისკვეთებითაა სავსე. ახალი აღთქმიდანაც არაერთი მაგალითის დამოწმება შეიძლება. გავიხსენოთ თუნდაც მოციქულის სიტყვები: „დიდია ჩემი მწუხარება და დაუმცხრალია გკივილი ჩემი გულისა... ვისურვებდი თავად ვყოფილიყავ შეჩვენებული ქრისტესმიერ ჩემი ძმების, ჩემი სისხლის და ხორცის გამო, რომლებიც არიან ისრაიელნი...“ (რომ. 9,2-4).

ანდა „თუ ქვრივს შვილები ან შვილიშვილები ჰყავს, დაე მათ თავდაპირველად ისწავლონ თავიანთი სახლის პაგივისცემა და სანაცვლო მიაგონ მშობლებს, რადგან ეს სათნო უჩნს ღმერთს“ (რომ. 9,4).

„ხოლო, თუ ვინმე თავისიანთა და მით უმეტეს, სახლეულთათვის არ ზრუნავს, რწმენის უარყოფელთა და ურწმუნობედაც უარესი“ (I ტიმ. 5,4,8).

ასე რომ, ოჯახი, ახლობელთა წრე, სამშობლო, მოყვასი, სამყარო ის კიბეა, რომლის თითოეული საფეხური მომდევნოს საყრდენია და მის გარეშე და რწმენის გარეშე წარმოუდგენელია პიროვნების შინაგანი მთლიანობის შექმნა. ამიგომაც, თუ გვსურს ვიყოთ თავისთავადნი და არა უფორმო, უსახო, საზოგადო მასის წარმომადგენელი, უნდა ვიყოთ ეროვნული სულის ღირსეული მაგარებელი. ასე აღზრდილი ადამიანი ყოველთვის პაგივს მიაგებს სხვა ეროვნების წარმომადგენელთ, სათანადოდ აფასებს როგორც საკუთარს, ისე სხვათა ღირსებასა და თავისთავადობას. ასეთი ადამიანი პიროვნებაა, რადგან მას თავისი მეობა აქვს. იგივე ითქმის ერზეც. ასეთი ადამიანებისაგან შემდგარი ერი პიროვნული სახის მაგარებელია, თავისთავადია და ამით არის სწორედ დასაფასებელი.

2000 წ. ქრისტეს შობა

გაგრძელება იხილეთ გვ. 16, 17, 33, 37, 43, 50, 57

წმიდა სინოდის სხდომის ოქმი

სახელითა მამისათა, და ძისათა და სულისა წმიდისათა!

წმიდა იოანე ოქროპირი ბრძანებს: დიდება ღმერთს ყველაფრისათვის!

ჩვენც ვმადლობთ უფალს იმ წყალობისათვის, რასაც იგი ავლენს ჩვენს ეკლესიასა და ქვეყანასა ზედა. ვმადლობთ უფალს, რომ წმიდა სინოდს აქვს ერთსულოვნება და ამ ერთობით წლების მანძილზე ვმასხურებით ღმერთს და სამშობლოს, ჩვენს ხალხს. ქრისტეს ეკლესიის მიზანიც მაცხოვრებელ რწმენაში საყოველთაო ერთობის მიღწევაა ღვთის სადიდებლად.

აღვნიშნავთ იმასაც, რომ არიან ძალები, რომელთაც არ სურთ ეკლესიის მთლიანობა და სისავსე, არ სურთ ეროვნული და ზნეობრივი ფასულობების დაცვა. ისინი ფსევდოლიბერალიზმის, ფსევდოკულტურისა და რელიგიური ინდეფერენტუზმის დანერგვისაკენ მოგვიწოდებენ და ამ მიზნის მისაღწევად ყველა სახის სიცრუესა და შეურაცხყოფას მიმართავენ, რათა ხალხს ეკლესიისადმი სიყვარული და ნდობა დააკარგვინონ. ამით კი სურთ, ერს მთავარი საყრდენი გამოაცალონ.

ჩვენი ქვეყნის ისტორია გვიჩვენებს, რომ სახელმწიფოს აღორძინებასა და წინსვლას წინ ყოველთვის ეკლესიის განმტკიცება უძღვოდა. ეს პროცესი ეკლესიაში დაწყებულია, თუმცა ისიც უნდა ითქვას, რომ ბოლო დროს, სასულიერო პირების გამრავლებამ, სიკეთესთან ერთად, გარკვეული სურთულებებიც შექმნა, რაზეც მსჯელობა, სჯულისკანონიდან გამომდინარე, წმიდა სინოდის სხდომებზე უნდა ხდებოდეს.

სამწუხაროა, რომ მიმდინარე პროცესებში მასმედიის ის საშუალებებიც იღებენ მონაწილეობას, რომელნიც ხელისუფლების კონტროლს ექვემდებარებიან.

წმიდა სინოდი აღნიშნავს, რომ ანტიეკლესიურ კამპანიას ზიანი, უპირველეს ყოვლისა, სახელმწიფოსთვის მოაქვს, რადგან ეს არის საზოგადოებაში განხეთქილების შეტანის მცდელობა. პროცესები თუ ასე გაგრძელდა, ჩვენ იძულებულნი ვიქნებით შესაბამისი ნაბიჯები გადავდგათ, რათა დავიცვათ ჩვენი ეკლესიისა და ერის ღირსება.

2. მსოფლიოს მართლმადიდებელი ადგილობრივი ეკლესიების დიპტიხთან, ავტოკეფალიისა და ავტონომიის მინიჭებასა და გამოცხადებასთან დაკავშირებით, მართლმადიდებელი ეკლესიების წარმომადგენელთა შეხვედრა გაიმართა შამბეზში (შვეიცარია). ამის თაობაზე მოხსენება გააკეთა ამ სხდომის მონაწილემ, საქართველოს სამოციქულო ეკლესიის დელეგაციის ხელმძღვანელმა, ზუგდიდისა და ცაიშის მიტროპოლიტმა გერასიმემ (შარაშენიძე) და დედოფლისწყაროსა და ჰერეთის ეპისკოპოსმა მელქისედეკმა (ხაჩიძე). წმიდა სინოდი დაეთანხმა ყველა იმ გადამწყვეტილებას პროცედურულ საკითხებთან დაკავშირებით, რაც უკავშირდება ამა თუ იმ ეკლესიისთვის ავტოკეფალიისა და ავტონომიის მინიჭებასა და გამოცხადებას, და მოიწონა ჩვენი დელეგაციის პოზიცია (დიპტიხის საკითხი სამომავლოდ გადაიდო).

3. წმიდა სინოდმა მოისმინა ბათუმისა და ლაზეთის მიტროპოლიტ დიმიტრის (შიოლაშვილი) მოხსენება იერუსალიმში ვიზიტთან დაკავშირებით. მან ისაუბრა იერუსალიმის პატრიარქთან შეხვედრის დეტალებზე. შეხვედრისას დაისვა საკითხი ქართველი სამღვდლოების იერუსალიმში ცხოვრებისა და მოღვაწეობის შესახებ. მოლაპარაკებები დადებითად შეფასდა, რაც იმედს გვაძლევს, რომ ჩვენს ორ უძველეს ეკლესიას შორის ურთიერთობები მომავალში უფრო მეტად განმტკიცდება.

4. დიდ ბრიტანეთსა და ირლანდიაში ქართველი მრევლისა და ჩვენი ეკლესიის მდგომარეობის შესახებ ისაუბრა დემანისა და აგარაკ-ტაშირის, დიდი ბრიტანეთისა და ჩრდილოეთ ირლანდიის სამრევლოების მმართველმა, ეპისკოპოსმა ზენონმა (იარაჯული).

სინოდის სხდომაზე აღინიშნა, რომ საქართველოს ეკლესიის წარმომადგენლობის სტატუსი დიდი ბრიტანეთის მაგალითზე განისაზღვროს შემდეგნაირად: „საქართველოს საპატრიარქოს დიდი ბრიტანეთისა და ირლანდიის ეპარქია“ (შენიშვნა: ეს საკითხი შეთანხმებულია კენტერბერის მთავარეპისკოპოსთან).

5. წმიდა სინოდმა მოისმინა წინადადება ეპისკოპოს ქრისტეფორესთვის (წამალაიძე) შეჩერებული მღვდელმოქმედების აღდგენის შესახებ. თავის მხრივ, მეუფე ქრისტეფორემ შენდობა ითხოვა საეკლესიო დარღვევებისა და შეცდომების გამო.

წმიდა სინოდმა განაჩინა: ეპისკოპოსი ქრისტეფორე გაიგზავნოს გამოსაცდელი ვადით ახალქალაქსა და კუმურდოს ეპარქიაში და შემდეგ მოხდეს მისი საკითხის განხილვა.

6. წმიდა სინოდმა მოისმინა ბასილ მკალავიშვილისა და მღვდელ ვახტანგ მარგიანის წერილობითი თხოვნა დედაეკლესიაში დაბრუნების შესახებ და განაჩინა:

ბასილ მკალავიშვილი და მღვდელი ვახტანგ მარგიანი გაიგზავნონ ბაღდათისა და ვანის ეპარქიაში სინანულისათვის.

22 დეკემბერი, 2009 წელი

ან სათნოებანი, უმეტესი სინმიდით ელვარებს უბინოება, ხორცი მორჩილ ხდება სულისა და მას ემსახურება.

სიხარულით შეუდექი მარხვას და ნუ ემსგავსები იმ თვალთმაქცთ, რომელნიც კაცთა სახილველად მწუხარე სახით დადიან. ამ მწუხარების გამო ისინი ვერ იღებენ იმ ჯილდოს, მარხვის გამო რომ ეძლევა ადამიანს. მაცხოვარი ბრძანებს: „ხოლო შენ რაჟამს იმარხვიდე, იცხე თავსა შენსა და დაიბანე პირი შენი, რაითა არა ეჩუენო კაცთა მმარხველად, არამედ მამასა შენსა დაფარულად“ (მათე 6, 17-18).

ნუ განუდგები, საყვარელო, მარხვას, რამეთუ იგია დედა სათნოებათა, საფუძველი სიკეთისა, წყაროა უბინოებისა და მცველია ღვთისმოსაობისა. იგია გამომზირალი წმიდათა, თანამყოფია ანგელოზთა, წინამებრძოლი ბოროტი ძალისა, მეგობარი წმიდა სულისა; მის გამო გვშორდებიან ვნებანი და გვცილდებიან ეშმაკეულნი, მისი მიზეზით ცხრება მრისხანება, ითრგუნება ავხორცი გულისთქმა, ცოცხლდებიან და ბრწყინდებიან ჩვენში სათნოებანი; მისი წყალობით მშვიდდებიან ვნებანი და ცხრება გულისთქმათა ამბოხი; გონება თითქოსდა წყნარ ზღვაში ექცევა, იგი წარმატებით ებრძვის უკეთურ საქმეთა ქარიშხ-

იოანე ოქრობიძის ქადაგება მარხვის შესახებ

ისევ გვიხმობს წმიდა მარხვა და კვლავ გვთავაზობს მადლს.

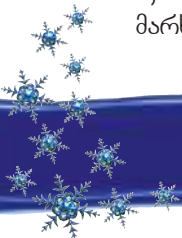
კვლავ მოგვიწოდებს, რომ შევეურთდეთ მოსაგრეებს. ისევ სურს, რომ გავხდეთ მამაცნი, ვნებათა დამთრგუნველნი, უმეტესი სულიერებით განვბრწყინდეთ და ჩვენი შრომის საზღაურად გვირგვინით შევიმკოთ თავი.

მართლაც და, რა არის მარხვა, თუ არა გვირგვინი გმირობისა, საფუძველი ჯილდოსი და გზა ცხოვნებისა?! მარხვით ვიხსნებით მონობისაგან და თავისუფლებას ვიხვეჭთ, მამულს ვუბრუნდებით უცხო ქვეყანაში დატყვევებულნი, მარხვა კურნავს სულიერ ჭრილობებს და აახლებს ცოდვით გახრწნილ სულს. იგი განამტკიცებს გონებას, შთაგვაგონებს ღვთის შიშს, ანადგურებს ვნებებს, ათვინიერებს ზრახვებს. მარხვის ჟამს ცხრებიან ვნებანი, აღსდგები-

ლის მღელვარებას და ხომალდი სათნოებათა ნავთსაყუდელში მიჰყავს.

მარხვა მოგაგებს უხრწნელ გასამრჯელოს, მის საზღაურს ვერაფერი გაანადგურებს, თუკი სულწმიდის მცნებებს აღასრულებ, თუკი ღვთის შიშში განმტკიცებული უარპყოფ ნუთიერს და მიჰყვები წმიდა წერილის სიტყვებს: „ნუ გიყუარნ სოფელი ესე, ნუცა-ლაი რა არს სოფლისა ამისი“ (1 იოანე 2, 15). ნუ გექნება სიყვარული ამა სოფლის სიამეთა, მძიმე ტვირთივით რომ აწევს ჩვენს სულს და ჩაძირული ხომალდივით ფსკერისკენ მიაქანებს. განა არ იცი, რომ საჭმლის გემოს მხოლოდ ყელი გრძნობს, ხოლო სასჯელი, რომელიც მოჰყვება მას სასტიკ ტანჯვას განგაცდევინებს?

თავშუაპავეზლობა ზილნავს მათ, ვინც არ ინახავს მარხვას; იგი ამახინჯავს

სულის მშენებელს, გვაბად აქცევს სიცოცხლით აღვსებულს. იგი უკეთურებისაკენ მოუწოდებს ადამიანს, აღაზნებს სიამოვნებას, ამრავლებს ომებს, აღვივებს მტრობას და გოლოსდაგოლოს, სათნობის უნარს უპარგავს კაცს, რადგან, როცა სხეული უპლურდება და ღვინის ჭარბი სმით განსჯა იპარგება, ადამიანი ვეღარ ვოულოვს წინააღმდეგობის ძალას და მტერთათვის იოლი დასაქლავი ხდება. ამ

დროს იგი ემსგავსება ქართ გატაცებულ ხომალდს, რომელსაც არა ჰყავს მესაჭე, რომ შეებრძოლოს აზვირთებულ ტალღებს და ზღვის სიფრცეში უგზოუკვლოდ დაკარგული დასაღუპადაა განწირული.

ამიტომ გვედრები, მარხვის შემდგომ ნუ შეუდგები განცხრომით ცხოვრებას, უზრუნველობის გამო ნუ გადაჰყერი წყალში შრომას, არამედ საქმეს საქმე დაამატე და იმედი გქონდეს, რომ მოგეგება. ნუ დავლუპავთ მარხვის ძალას და ნუ მიცემთ ნებას ჩვენს გონებას, განსჯა დაჰკარგოს სიამოვნებებით, რათა სულს ამქვეყნიური გამოუსწორებელი ბოროტება არ ვაგემოთ. თუ გასურს მარხვის შემდგომ განიკურნო სხეული, დაუძღურებისას თავისშეკავებით უნდა უწამლო მას, რათა მსუბუქად დატვირთული ხომალდის მსგავსად, სული ბინიერი ტალღების ზემოთ მოექცეს, რათა მან განაგოს ზრახვანი და მზად იყო წინ აღუდგე მათ შემოტევას, რომ განსაცდელისაგან იხსნა ხომალდი.

მარხვასთან ერთად ამ ბრძოლაში ადამიანს ერთი მოკავშირეც ჰყავს - ესაა ლოცვა. სიკვდილის უამი იქნება თუ რაიმე სხვა განსაცდელისა, მარხვითა და ლოცვით ყველაფერი ქარწყლდება; მარხვის შიშით ძრწიან და ილტვიან ბოროტნი სულნი, იმუსრება

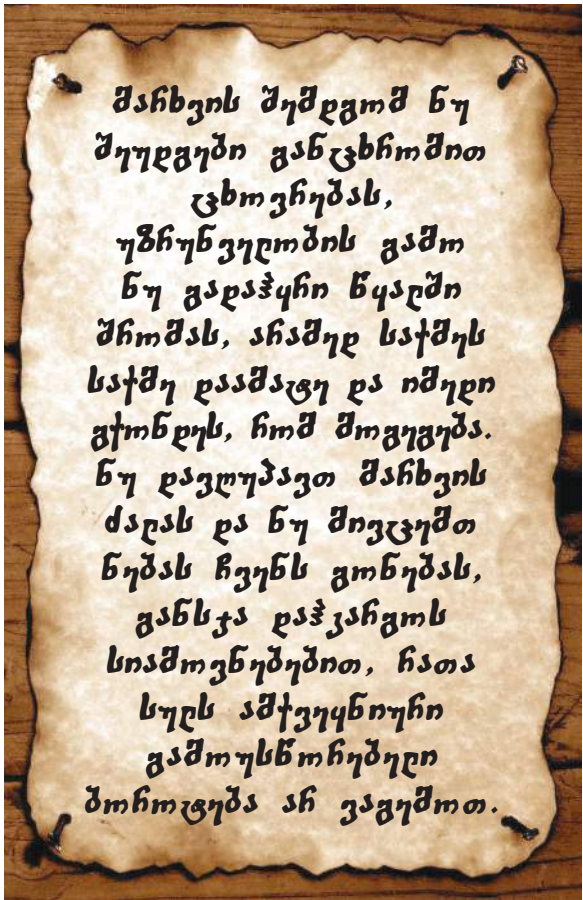
დემონური ძალების მეუფება; მარხვის ძალა განსაკუთრებულია მაშინ, როცა მას ჰყავს მოკავშირე ლოცვის სახით. მარხვამ და ლოცვამ აღამალა ზეცად ილია წინასწარმეტყველი, დაღუპვას გადაარჩინა ნინეველნი, მარხვამ დაიცვა დანიელი უწებოდ ლომებით სავე ორმოში, მარხვამ გადაარჩინა შეუნველად აგიზგიზებულ ლუმელში სამი ყრმა; მარხვამ შემოსა უსაზღვრო დიდებით მოსე; მარხვამ აქცია წინასწარმეტყველად ელისე. რა შეიძლება ითქვას კიდევ მარხვის შესახებ? რომ არ ყოფილიყო მარხვა - ხსნისა და მარადიული ცხოვრების მიღწევის გზა, ღმერთი არ დაადგენდა მას დასაბამიდან. თუკი ადამი დაიცავდა მარხვას, სიკვდილი ვერ მიეკარებოდა მას, არ დაჰკარგავდა იგი ღირსებას, ღვთისაგან რომ ებოძა, არ განიდევნებოდა იგი სამოთხიდან და არ დაისჯებოდა ტანჯული ცხოვრებით. მაგრამ რადგან დაემორჩილა სტომატის ხმას, სიკვდილის მონა შეიქმნა.

მარხვა სახეა ანგალოზაზრები ცხოვრებისა. და რაც უმთავრესია, მარხვა დაიცვა მაცხოვარმა; მან იმარხულა არა იმიტომ, რომ იგი საჭიროებად მას საპურნაზალად, არამედ იმის გამო, რომ ხსნის გზაზე მარხვის მაგალითი მიცა კაცთათვის.

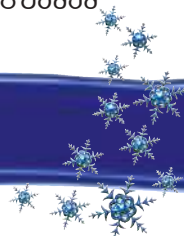
ცხოვრების თანამგზავრად გაიხადე მარხვა, რათა დაგიცვას და სიკვდილს გადაგარჩინოს, განსაცდელი აგაცილოს და სასუფეველის ბქესთან მიგიყვანოს.

მაღლი უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტესი ჩვენ თანა, რომელსაც შვენს დიდება, თანა მამით და სულით წმიდითურთ, ან და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამინ.

მოამზადა
ნათია გომგუაძე

მარხვის შემდგომ ნუ შეუდგები განცხრომით ცხოვრებას, უზრუნველობის გამო ნუ გადაჰყერი წყალში შრომას, არამედ საქმეს საქმე დაამატე და იმედი გქონდეს, რომ მოგეგება. ნუ დავლუპავთ მარხვის ძალას და ნუ მიცემთ ნებას ჩვენს გონებას, განსჯა დაჰკარგოს სიამოვნებებით, რათა სულს ამქვეყნიური გამოუსწორებელი ბოროტება არ ვაგემოთ.

მიტროპოლიტი იოსებო:

„ჩოხა ჭაჩთვერი ხაღნი ღირი ნაწირი რაზჩუნდუხა დურაქდუხიხს, ჟაჟინ ღვეთი ზუსტიჟჟარ ღაჟუნაღაჟიჟს ჩვენ ჭვეთი ჭაჟეთიანაჟით“

1995 წლის 4 აპრილს, წმიდა სინოდის ეპარქია, რომელიც მოიცავს ოზურგეთის, 1995 წლის 7 აპრილს, საქართველოს უნეტერესი ილია II-ის ლოცვა-კურთხევით პოსად იკურთხა და შემოქმედის ეპარქიის (კიკვაძე). მისი ხელმძღვანელობით წლების ეკლესია-მონასტერი, გაიხსნა სამრევლო დაიწყო ეკლესიური ცხოვრება. ეპარქიაში დროს დანგრეული ტაძრების აღდგენა. ეპარქიის სამღვდელოების დაუღალავი ლოცვითა და შრომით იქმნება.

ახლახანს, 17 ნოემბერს, შემოქმედის ეპარქიაში უწმიდესი და უნეტარესი ილია მეორე ჩაბრძანდა. ჩოხატაურის რაიონში, პატრიარქმა წმინდა იოაკიმესა და ანას სახელობის ახლადაშენებულ ტაძარში სამადლობელი პარაკლისი აღავლინა და ეკლესიის ერთგული სამსახურისთვის გურიის სამღვდელოება დააჯილდოვა.

ჩვენი ჟურნალის სტუმარია შემოქმედელი მიტროპოლიტი იოსებო.

განჩინებით კვლავ აღდგა შემოქმედის ჩოხატაურისა და ლანჩხუთის რაიონებს. კათოლიკოს-პატრიარქის უწმიდესისა და წმიდა სინოდის განჩინებით ეპისკოპოს-მღვდელმთავრად დაინიშნა მეუფე იოსები განმავლობაში გურიაში აღდგა უამრავი სკოლები და, რაც მთავარია, ხალხმა დღემდე გრძელდება საბჭოთა პერიოდის ეს ყველაფერი მეუფე იოსებისა და შრომით იქმნება.

— დაგლოცეთ მეუფეო! რას გაიხსენებდით თქვენი ბავშვობის შესახებ?

— ღმერთმა დაგლოცოთ. ბავშვობაში მიყვარდა ხატვა და ბუნებაში სეირნობა. იმ დროს დედაჩემი ჩოხატაურის მხარეთმცოდნეობის მუზეუმის დირექტორი გახლდათ. სკოლაში სწავლისას მუზეუმის ფონდში ვამზადებდი გაკვეთილებს. იქ ვნახულობდი სხვადასხვა ხატებს, სინმიდეებს, რამაც დიდი ზეგავლენა მოახდინა ჩემს ცხოვრებაზე.

შემდგომში ხატები და სინმიდეები ჩოხატაურის ტაძარში გადაიტანეს. დედაჩემი კომუნისტი გახლდათ, როგორც ყველა იმ დროს. ჯერ პარტიის წევრი იყო, ხოლო შემდგომში რაიკომის მდივანი გახდა. თუმცა,

ამის მიუხედავად, მახსოვს, პატარა რომ ვიყავი, დედამ ჩუმად წამიყვანა ბათუმში და მომინათლა. ალბათ შინაგანად სწამდა ღმერთის, უბრალოდ იმდროინდელი იდეოლოგიიდან გამომდინარე ყველა მაღავედა თავის რწმენას, მათ შორის დედაც. მე, რა თქმა უნდა, გავყევი ხატვას, ჩავაბარე ნიკოლაძის სახელობის სამხატვრო სასწავლებელში, გარკვეული წლები ვმუშაობდი საშუალო სკოლის პედაგოგად. შემდგომ ჩავაბარე სამხატვრო აკადემიაში, მერე სასულიერო აკადემიაში და ასე ნელ-ნელა მივედი ეკლესიაში. თუმცა ჩემი მშობლები წინააღმდეგნი იყვნენ ჩემი ასეთი გადაწყვეტილების, მაგრამ მე შევძელი და შევეწინააღმდეგე მათ. დღეს, ღვთის მადლით, ისინი მორწმუნეები არიან.

მასსოვს, ბავშობაში გურიაში ტაძარი არ იყო, თითქმის ყველა ეკლესია დანგრეული გახლდათ. ამიტომ ბავშვები სალოცავად არ დავდიოდით. მერვე კლასის შემდეგ, თბილისში, ნიკოლაძეში რომ ჩავაბარე, მაშინ დავინწყე ტაძარში სიარული. თუმცა, გარკვეული პერიოდი არ ვიცოდი, ვინ იყო უფალი იესო ქრისტე ან რა იყო სახარება და ასე შემდეგ. ძალიან მიყვარდა ტაძრების ხატვა, ციხეებისა და სხვადასხვა ისტორიული ძეგლების მოლოცვა.

მინდა გავიხსენო ბებია, რომელმაც მასწავლა პირველის გადანერა. ის სულ მეუბნებოდა: „ყოველთვის გადაინერე პირვეარი და მთელი დღის მანძილზე დაგიცავსო“.

სკოლაში ხშირად პირველის გადანერა შეუძლებელი იყო, ყურადღებას მიიქცევდა და შეიძლება სკოლიდან გავერიცხე. ამიტომ ძირითადად გონებაში ვინერდი პირვეარს, არა მარტო ჩემთვის, არამედ სხვებისთვისაც.

ბებია მეუბნებოდა: „ზოგ ადამიანს ცუდი თვალი აქვს და სხვას რომ შეხედავს, შეიძლება ცუდად გახდესო“. მე არ მინდოდა ასე მომხდარიყო და ვინც კი შემხვდებოდა ყველას პირვეარს ვწერდი. რეალურად იმდენად ჩვევად გადამექცა, რომ უნებურად ვაკეთებდი ამას და მხოლოდ მაშინ გადავჩვიე, როცა ტაძარში მივედი. მაშინ კომუნისტური პერიოდი იყო და რელიგია განსაკუთრებით იდევენობდა. ასეთ დროს ბუნდოვნად, მაგრამ მაინც მასსოვს უწმიდესისა და უნეტარესი ილია II-ის პატრიარქად კურთხევა სვეტიცხოველში. მაშინ ბავშვი ვიყავი. მასსოვს ასევე უწმიდესისა და უნეტარესი ილია II-ის წირვა სიონში. იმდროინდელი კომუნისტური იდეოლოგიიდან გამომდინარე, ტაძარში მხოლოდ რამდენიმე ადამიანი ესწრებოდა წირვას.

— სტუდენტობის პერიოდში როგორ დამოკიდებულება გქონდათ ახალგაზრდებს რწმენის მიმართ?

— მასსოვს, აღდგომის დღეს ახალგაზრდები ვცდილობდით ეკლესიაში მივსულიყავით, მათ შორის მეც. თუმცა არ ვიცოდი რა იყო ჩვენი სარწმუნოება. უბრალოდ

ოდ ვიცოდი, რომ იესო ქრისტე არის ღმერთი და მეტი არაფერი. არაფერი ვიცოდით მისი ცხოვრების შესახებ, რა გვწამდა რეალურად გათვიცნობიერებული არ გვქონდა. დაახლოებით ოცდახუთი წლის ვიყავი, როცა სერიოზულად მოექცა ჩემი გონება. ეს მოხდა მაშინ, როცა დავინწყე სახარების კითხვა, რამაც უდიდესი ზეგავლენა მოახდინა ჩემზე. ფაქტობრივად ყველა იმ კითხვას გასცა პასუხი, რაც მაინტერესებდა მთელი ცხოვრების მანძილზე. გადავწყვიტე დამეწყო ეკლესიური ცხოვრება და გავმხდარიყავი ეკლესიის მრევლი. შემდგომში მინდოდა მონასტერში წასვლა. მასსოვს, უწმიდესმა და უნეტარესმა ილია მეორემ მაკურთხა, რომ ჯერ დამემთავრებინა სამხატვრო აკადემია. უნივერსიტეტში სწავლა რომ დავამთავრე, მონასტერში წავედი, თუმცა დიდი წინააღმდეგობა გამიწიეს მშობლებმა და კვლავ უწმიდესის კურთხევით ჩავაბარე სასულიერო აკადემიაში. ჩემი მშობლები ნელ-ნელა ეჩვეოდნენ ჩემს ასეთ ცხოვრებას. დღეს, რა თქმა უნდა, ისინი ძალიან შეიცვალნენ. შეიძლება ითქვას, ისინიც აღმსარებელნი და მაზიარებელნი არიან.

— როდის მოხდა თქვენი პირველი შეხვედრა უწმიდესსა და უნეტარეს, ილია მეორესთან?

— უწმიდესთან შეხვედრა მოხდა მაშინ, როცა პირველად ჩავაბარე აღსარება მეუფე დანიელს (მაშინ მამა დავითი იყო).

ბოს მონასტრის წინამძღვარი გვაკურთხეს დიაკვნად. ექვსი თვის მანძილზე გახლდით სვეტიცხოვლის დიაკონი. შემდეგ ერთ-ერთ ჩვეულებრივ კვირას პატრიარქმა მაკურთხა ბერ-მონაზვნად და დამნიშნა მეუფე დანიელის მორ-

სწორედ მან მიმიყვანა წირვაზე. მასსოვს პატრიარქი თავის ტახტზე იჯდა და როცა შევხედე მას, დავინახე, რომ ეს ადამიანი არის ის, ვისაც უნდა დავმორჩილებოდი, რამეთუ იყო მთლიანად შემოსილი ნათლით. ვფიქრობდი, ხომ არ მეჩვენებოდა, მაგრამ ჩვენი პატრიარქი ხშირად მინახავს ასე ნათლით შემოსილი და ნამდვილად არ მეჩვენებოდა. რა თქმა უნდა, პატრიარქს აღსარებას არ ვაბარებდი, მაგრამ ყოველთვის მიმაჩნდა, რომ ის არის ჩემი მოძღვარი. სწორედ მაშინ მოხდა პირველი შეხვედრა, დავიჩოქე და ლოცვა-კურთხევა ავიღე. ასე დაახლოებით 1985-1986 წლები იქნებოდა. მაშინ ჯერ კიდევ სამხატვრო აკადემიის სტუდენტი ვიყავი.

1986 წლიდან მეუფე დანიელი (მაშინ მამა დავითი) სამთავროს მონასტრის წინამძღვრად დაინიშნა. მე დავყვებოდი მას, როგორც სტიქაროსანი და ხშირად ვრჩებოდი მონასტერში.

სასულიერო აკადემიაში ჩაბარების შემდეგ წავედი სვეტიცხოვლის მონასტერში და გავეხდი მორჩილი.

ბერად 1990 წელს აღმკვეცეს. მასსოვს, შვიდ დღეში, დავით გარეჯობას უწმიდესი და უნეტარესი ილია მეორის ლოცვა-კურთხევით, მე და ულუმ-

ჩილებაში. დამევალა ვყოფილიყავი მწირველი მღვდელი სამთავროს დედათა მონასტერში. აღსარებას ვიბარებდი და მონასტერში ვმსახურებდი. ერთი წლის შემდეგ, უწმიდესმა მარტყოფის მონასტერში გადამიყვანა. იქაც დაახლოებით ერთი წელი ვმსახურებდი. შემდეგ, კვლავ პატრიარქს კურთხევით მეუფე დანიელს გავყვევი მცირე ხნით აფხაზეთში. ომის დროს იქ მეუფეს ვენმარებოდი საღვთო მსახურების აღსრულებაში.

აფხაზეთიდან რომ დავბრუნდით, იმ დღესვე უწმიდესმა არქიმანდრიტად მაკურთხა და სვეტიცხოვლის წინამძღვრად დამადგინა. სვეტიცხოვლის წინამძღვარი გახლდით 1995 წლამდე. ამავე წელს პატრიარქმა მაკურთხა ეპისკოპოსად

და დამნიშნა მღვდელმთავრად შემოქმედის ეპარქიაში. პირველი წირვა ამ ეპარქიაში აღდგომა დღეს ჩავატარე.

მასსოვს, იმ დროს გურიის გუბერნატორი იყო ბატონი მიხეილ ჭკუასელი. მან თვითონ აღდგომის წინა დღეს ჩამომაკითხა სვეტიცხოველში და წამიყვანა ეპარქიაში. მაშინ ფაქტობრივად გაიხსნა შემოქმედის ეპარქია. ეს ის წელი იყო, როცა ბათუმის ეპარქიას გამოეყო გურია და ცალკე ეპარქიად ჩამოყალიბდა.

შემოქმედის ტაძარში პირველ სააღდგომო წირვას უამრავი ადამიანი ესწრებოდა, მათ შორის დედაც. ამ დროს ყველას წინაშე მოხდა უდიდესი სასწაული, ღამის 12 საათზე შემოქმედის ტაძარი ცაზე გამოიხსნა. ამას უყურებდა მთელი გურია. შემოქმედის ტაძარი განთიადამდე ესაბა ცაზე. ამ სასწაულმა იმდენად ძლიერ იმოქმედა დედაჩემზე, რომ მას შემდეგ აღსარებაც ჩააბარა და ეზიარა კიდევ. იმ დღეს ძალიან ბეჭრი ადამიანი მოექცა ქრისტიანობაზე. ვფიქრობ, სასწაული იმიტომ აღველინა, რომ ღმერთმა ამით ჩვენს მოსახლეობას მოულოცა შემოქმედის ეპარქიის აღდგენა. ეს იყო უდიდესი სიხარული.

მასსოვს, 21 სექტემბერს,

ღვთისმშობლის შობის დღეს, კიდევ განმეორდა სასწაული. ამ დღეს განსაკუთრებით აღნიშნავენ გურიაში. აღდგომის დღეს არ მოდის ტაძარში იმდენი ხალხი, რამდენიც ღვთისმშობლობას. ამ ბრწყინვალე დღესასწაულზე, ცაზე კვლავ გამოისახა შემოქმედის ტაძარი, ოღონდ მცირე ხნით. ტაძრის გაღვანში კი მოდიოდა თეთრი წვიმა, რომელიც არავის ასველებდა. მართლაც უცნაური მდგომარეობა იყო, ყველა გახარებული იყო ნანახით.

მას შემდეგ გავიდა თხუთმეტი წელი. ღვთის მადლით და პატრიარქის ლოცვა-კურთხევით გაძლიერდა როგორც სხვა ეპარქიები, ასევე ჩვენი ეპარქია; როგორც ტაძრები, ასევე სამღვდლოება.

დღეს ჩვენს ეპარქიაში დაახლოებით 90-მდე მოქმედი ტაძარი და 14 მოქმედი მონასტერია. რა თქმა უნდა, გყავს ბერმონაზვნობა, 32 სასულიერო პირი და რამდენიმე დიაკონი. ასევე ფუნქციონირებს სასწავლებელი (სამრევლო სკოლა) ოზურგეთში, ჩოხატაურსა და ლანჩხუთში. მოსახლეობა ცდილობს დაეხმაროს ეკლესიას.

დღეს დიდი ავტორიტეტი აქვს ეკლესიას. ეს, რა თქმა უნდა, უპირველეს ყოვლისა, ჩვენი პატრიარქისა და სამღვდლოების დამსახურებაა. ყვე

ლაფერი კი ღვთის ნებით და კურთხევით გვეძლევა. ხანდახან ისეთი რამ ხდება, რომ, უბრალოდ, შენ თვითონ გიკვირს. ვიტყვი იმას, რომ მე არაფერს ვაკეთებ, ყველაფერს აკეთებს ღმერთი. უბრალოდ ჩვენ არ ვუშლით ხელს უფალს, რომ ასეთი სასწაული აღევლინოს. ფაქტობრივად, თავიდან ხდება ჩვენი ეპარქიის მოქცევა, ასევე საქართველოს.

2009 წლის 18 აპრილს აღდგომა რომ ვიზიტი, ძალიან ბევრი ადამიანი მოვიდა ტაძარში. დილიდან დაახლოებით ათას კაცზე მეტი ადამიანი ეზიარა. ამდენი ადამიანი თუ ცხოვრობდა გურიაში, ნამდვილად არ მეგონა. ისე კიდევ რამდენი იყო მოსული ტაძარში, ვინ იცის. ამან ძალიან დიდი სიხარული დატოვა ჩემს გულში. დარწმუნებული ვარ, ასე იქნებოდა საქართველოს ყველა კუთხეში. მადლობა ღმერთს, რომ ხალხი ნელ-ნელა უბრუნდება თავის სარწმუნოებას — ჭეშმარიტ მართლმადიდებლობას.

განსაკუთრებული იმედი მაქვს ახალგაზრდების, რამეთუ 80% ეკლესიაში ახალგაზრდები დადიან და, რა თქმა უნდა, მათ უნდა შექმნან მომავალი. მე ვიტყოდი, რომ ეს არის დამსახურება უწმიდესისა და უნეტარესი ილია II-ისა, წმიდა სინოდის და სამღვდლოების.

წინდა ხაზი გავუსვა, რომ ყველა ეპისკოპოსი და სამღვდლოების უმრავლესი ნაწილი პატრიარქის ნაკურთხია. ასეთი რამ საქართველოს ისტორიას არ ახსოვს. ეს არის

უდიდესი სასწაული ღვთისა, რაც ხდება საქართველოში.

დღეს, მართალია, საქართველო ძალიან დიდ განსაცდელშია, ტერიტორიები დაკარგული გვაქვს, მაგრამ ღრმად მჯერა და მნამს, და ეს ნამდვილად ასე იქნება, რომ საქართველო გამთლიანდება, უბრალოდ ამას დრო სჭირდება. ხალხი მიხვდება თუ რა არის მთავარი ქართველისთვის, რომ უნდა ვიყოთ ქრისტიანები. ქრისტიანულად უნდა ვიცხოვროთ და ვიყოთ მეტად შემწყნარებლები. ერთმანეთი დაინდოთ და ღმერთი აუცილებლად დაგვასაჩუქრებს ჩვენ გაერთიანებით. ბედნიერი იქნება ის ადამიანი, ვის დროსაც

ეს მოხდება. ასევე, ალბათ ბედნიერი იქნება ქვეყნის ის ხელისუფალი, ვის დროსაც საქართველოს გაერთიანება მოხდება, რამეთუ ნამდვილად ოქროს ასოებით შევა იგი საქართველოს ისტორიაში. ეს აუცილებლად მოხდება, მაშინ, როცა ქართველი ხალხი, მათი უმრავლესი ნაწილი დაუბრუნდება დედაეკლესიას. დღეს, რა თქმა უნდა, საქართველოში ხალხის დიდი ნაწილი დადის ეკლესიაში, მაგრამ, მე ვერ ვიტყოდი, რომ მათგან ყველა მოსულია ტაძარში. მართალია ჩვენი ტაძრები გადაჭედულია, თითქმის ტვეა არ არის, მაგრამ მაინც უნდა

ითქვას, რომ 10-15% იქნება, ვინც ეკლესიური ცხოვრების წესით ცხოვრობს. სხვა ან მხოლოდ უთანაგრძნობს ეკლესიას ან უბრალოდ არ დადის ტაძარში, არ მიაჩნია ეს აუცილებელ პირობად. გავა დრო და ისინიც მიხვდებიან, რომ ტაძარში სიარული და ქრისტიანული, ეკლესიური ცხოვრება აუცილებელია. ეს სულ მალე მოხდება, მე ამის იმედი მაქვს. ღმერთმა ქნას, რომ ეს მალე მოხდეს, ამინ.

— თავისუფალ დროს ხომ არ ხატავთ? თქვენი ძველი პროფესია არ გენატრებთ?

თავისუფალი დრო ფაქტობრივად არ გვრჩება და თუ გვრჩება, იმდენად დაღლილები ვართ, რომ დასვენებასაც ვერ ვასწრებთ. ვცდილობ ვხატო, მაგრამ ჯერჯერობით არ გამომდის, იმიტომ რომ ვერ ვიცილი.

— რას გვირჩევდით ახალგაზრდებს, როგორ უნდა ვიცხოვროთ, რომ უფრო მეტად დავუახლოვდეთ ტაძარს, უფალს?

— სახარებაში წერია: „გიყვარდეს ღმერთი, ყოვლითა გულითა შენითა და ყოვლითა სულითა შენითა“. მსგავსი ამისა მცნებაა „გიყვარდეს მოყვასი შენი, ვითარცა თავი შენი“. თუ ასე იცხოვრებთ, ეკლესიურებიც იქნებით და ბედნიერებიც, რამეთუ ღმერთი იქნება თქვენთან. ამ ორი მცნების დაცვით დადიოდა ყველა წინასწარმეტყველი. თუ გვეყვარება ჭეშმარიტი ღმერთი, ვიქნებით ჭეშმარიტი საწინააღმდეგობის აღმსარებელნი, გვეყვარება ადამიანები და ვიცხოვრებთ ღვთისა და მამულისათვის თავდადებულნი, ნამდვილად ვცხოვრებთ და გადავრჩებით. ეს არის მიზანი ჩვენი ცხოვრებისა. ყველაფერს რასაც ვაკეთებთ, ვმარხულობთ, ვლოცულობთ, თუ ეკლესიაში დავდივართ ან სულაც ვცდილობთ რომ ვიაროთ,

ვაკეთებთ იმისთვის, რომ მაღლი შევიძინოთ, რომ „გიყვარდეს ღმერთი ჩვენი და გვიყვარდეს მოყვასი ჩვენი, ვითარცა თავი ჩვენი“.

— დაგლოცეთ მეუფო.

— ღმერთმა დაგლოცოთ და გაგახაროთ უფალმა, ღმერთმა გაამთლიანოს და გააძლიეროს საქართველო და არავინ დარჩენილიყოს ღვთის მაღლისა და კურთხევის გარეშე. ყველანი მოქცეულიყვენ, მიმხვდარიყვენ, რომ ღვთის გარეშე უაზროა არსებობა, ღვთის გარეშე შეუძლებელია სიცოცხლე, რამეთუ ღმერთი თვითონ სიცოცხლეა, სიყვარულია, და თუ გინდა რომ იყო ცოცხალი და მარადიული, აუცილებლად ღმერთთან უნდა იყო, იმიტომ რომ ღმერთი ბედნიერება და სიცოცხლეა.

ესაუბრა
ნათია გომეზაძე

ამონარიდი უწმიდესის ეპისკოპოსიდან

შეიყვარე ღმერთი ყოვლითა გულითა, გონებითა და ყოვლითა სულითა შენითა. შეიყვარე მოყვასი შენი ვითარცა თავი თვისი“ - ბრძანებს უფალი. აი, ამ ორ მცნებაზეა დაფუძნებული ქრისტიანული მზებობისა და აზროვნების მთავარი არსი. ამიგომაც ძალიან დიდია პასუხისმგებლობა პედაგოგებისა, რადგან მათ წინაშე და მათი მუდამხედველობით ათასობით ბავშვის – საქართველოს მომავლის შინაგანი სამყარო ყალიბდება. ჩვენს სკოლებსა და სასწავლებლებში კი არ ასწავლიან, მაგალითად, მოზარდები სხვადასხვა სიგუაშიაში როგორ უნდა მოექცნენ მშობლებს, და-ძმებს, მეგობრებს; რა დამოკიდებულება უნდა ჰქონდეთ მათ ავადმყოფთა, მოხუცთა, უცხოთა, თვისგომთა, საკუთარი მგრებისა თუ სხვათა მიმართ ავისმქმნელთათვის; არ ასწავლიან იმას, თუ რა არის სინამდვილეში ბოროტება, რა - სიკეთე; რისთვის არის ადამიანი ამქვეყნად გაჩენილი, რა უნდა იყოს მისი ცხოვრების მიზანი და რატომ?

2001 წ. ქრისტეს შობა

ინტელექტუალური კონკურსი

„ჩვენ ვსწავლობთ ბიბლიას“ გრძელდება

უკვე მეორე წელია, რაც საპატრიარქოსთან არსებული ახალგაზრდობის სულიერი და ინტელექტუალური განვითარების ცენტრი, განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს ხელშეწყობით ატარებს ინტელექტუალურ კონკურსს „ჩვენ ვსწავლობთ ბიბლიას“. პირველი წელი საკმაოდ წარმატებული აღმოჩნდა კონკურსისათვის, რადგან მასში საქართველოს თითქმის ყველა ქალაქს საჯარო და კერძო სკოლები ჩაერთნენ და დიდი ინტერესიც გამოამჟღავნეს.

2009 წლის შემოდგომაზე, სასკოლო ეტაპისათვის ახალგაზრდულ ცენტრში საქართველოს ყველა რეგიონიდან 800-მდე განაცხადი შემოვიდა. ტრადიციულად აქტიურობით გამოირჩეოდნენ სამეგრელოსა და იმერეთის წარმომადგენლები. ასევე აღსანიშნავია თბილისის 191-ე სკოლა, რომელიც სასკოლო ეტაპისთვის 20 გუნდით იყო წარმოდგენილი და შესაბამისად მოიპოვა უფლება, სარაიონო ეტაპზე ერთის მაგივრად 4 გუნდით წარდგეს.

ინტელექტუალური კონკურსის I (სასკოლო) ეტაპი 4 დეკემბერს დასრულდა და კონკურსის სარაიონო ეტაპისთვის განაცხადების მიღების ბოლო ვადად 15 დეკემბერი გამოაცხადა გუნდები, რომლებიც დააგვიანებენ განაცხადების შემოტანას, ჯარიმდებიან -3 (თუ განაცხადის შემოტანა დაგვიანდება 1 კვირით) ხოლო -5 ქულით, თუ განაცხადი დაგვიანდება 1 კვირაზე მეტი ხნით. 30 დეკემბერს განაცხადების მიღება წყდება.

მეორე (სარაიონო) ეტაპი 2010 წლის იანვრის ბოლოს დაიწყება.

საქართველოს საპატრიარქოს ახალგაზრდული ცენტრი წარმატებას უსურვებს ყველა მონაწილეს.

ამონარიდი უწყვიდების ეპისტოლეიდან

სასიხარულოა, რომ უკვე ხშირია შემთხვევები, როდესაც ნარკოტიკებს მიჯაჭვული ადამიანები მოდიან ეკლესიაში, იწყებენ ლოცვას, მარხვას, შრომას, ამბობენ აღსარებას, ეზიარებიან და თავისუფლებიან ამ საშინელი ავაღმყოფობისაგან მაშინ, როცა ეკლესიის დახმარების გარეშე ამ სენისაგან თავის დაღწევა მათთვის შეუძლებელი ჩანდა.

ნარკოტიკების მიღება ცოდვაა, მაგრამ გაცილებით მძიმე ცოდვაა მისი გავრცელება. ამის ჩამდენი, ფაქტიურად ადამიანთა მასობრივი სულიერი და ფიზიკური მკვლელობის თანამონაწილეა და ამიტომაც ღვთისგან სასტიკად დაისჯება. მეგად შემაშფოთებელია, რომ საქართველოში ორგანიზებული ნარკობიზნესი სულ უფრო დიდ მასშტაბებს იღებს.

დღეს ერთ-ერთი უმძიმესი პრობლემაა ღირებულებათა გაუფასურებაც. ადამიანებს, განსაკუთრებით კი ახალგაზრდებს, არწმუნებენ, თითქოს სამშობლოს სიყვარული, უფროსისადმი პატივისცემა, პატიოსნად ცხოვრება (ენისა და სარწმუნოების დაცვა) და სხვა, ჩვენი ერისათვის დამახასიათებელი გრადიციები, მოძველდა; არადა, როგორ შეიძლება მოძველდეს ის, რაც მარადიულ ღირებულებებს წარმოადგენს.

საზოგადოებრივი ცნობიერების გარყვნა მოგიერთს „პროგრესად“ მიაჩნია. მსგავსი ამროვნება ჩვენს ისტორიაში უკვე იყო XX საუკუნის დასაწყისში, როცა საქართველოში უცხო იდეოლოგიურმა მოძღვრებამ იწყო გავრცელება. მაშინაც მკვეთრად შეუგვის გრადიციულ ღირებულებებს, სანაცვლოდ კი ადამიანებს საყოველთაო კეთილდღეობას შეპირდნენ. თუ რა შედეგი მივიღეთ, ყველამ ვიცით.

ფსევდოკულტურა, რომელიც ასე ეძალება დღეს ჩვენს ახალგაზრდობას, ამორებს მას ჭეშმარიტ კულტურასა და ხელოვნებას. დაპირისპირება ამგვარ მდარე, უგემოვნო, და ნამდვილ კულტურას შორის, რომელსაც საუკუნეების მანძილზე ქმნიდა ჩვენი ხალხი და რომელმაც დროის გამოცდას გაუძლო, აშკარაა. სამწუხაროდ, ხშირია შემთხვევები, როცა პრესაც და გელევიზიაც საეჭვო ღირებულების უცხოურ ხელოვნებას უწევს პროპაგანდას. იმედი მაქვს, ქართველი ერი, უფლის წყალობით, ნამდვილსა და ყალბს ერთმანეთისაგან ადვილად გაარჩევს, სწორ გადაწყვეტილებას მიიღებს და ამით თავის შინაგან „მესაც“ დაიცავს გაღაგვარებისაგან.

2002 წ. ქრისტეს შობიდან

დროში მოგზაურობა

დღევანდელ დღემდე მოგვიყვანა.

2009 წლის 18 ოქტომბრამდე ჯერ კიდევ ვერ ვაცნობიერებდი, სად მივდიოდი, თუმიცა ვხვდებოდი, რომ ეს უბრალო ექსკურსია არ იყო, განა მხოლოდ იმიტომ, რომ ტაო-კლარჯეთი ისეთი მხარეა, სადაც ყველა ვერ წავა ადვილად, არამედ იმიტომაც, რომ ვნახავდი იმ ისტორიულ მხარეს, საიდანაც დაიწყო არაბებისგან დასუსტებული საქართველოს როგორც სულიერი, ისე კულტურული გაერთიანება. ცხადად შევეხებოდი იმ ისტორიას, რომელსაც სკოლის მერხიდან ვეცნობოდი.

დილის 9 საათზე, წირვის შემდეგ, სამების ტაძრის ეზოდან, ინტელექტუალურ კონკურსში „ჩვენ ვსწავლობთ ბიბლიას“ 2008-2009 წლის გათამაშების II-III ადგილებზე გასული სურამის, სენაკის, ქარელისა და წინონმინდის გუნდები, პედაგოგები, ახალგაზრდული ცენტრის ხელმძღვანელი მეუფე

„დროში მოგზაურობა“... ბევრი ფიქრი არ დამჭირვებია წერილისთვის ამ სათაურის შესარჩევად, რადგანაც რეკორდულ დროში (3 დღე) ისეთ ადგილებში ვიმოგზაურე, რომლებიც მარადისობაშია გახვეული და ინახავს იმ ისტორიას, რომელმაც

სტეფანე და ამავე ცენტრის რამდენიმე წევრი ორი სამარშრუტო ტაქსით გავედით. 1 საათისთვის უკვე ვალეს საბაჟოზე ვიყავით. პირველად აქ დაგვხვდა უზარმაზარი წარწერა **TURKIYE**. გარკვეული მიზეზების გამო, საზღვარზე საკმაო ხნით შეგვაყოვნეს. სწორედ იმ დღეს წმინდა გრიგოლ ხანძთელის ხსენება დაემთხვა და მეუფის კურთხევით, მისი სავედრებელი ლოცვა ვისწავლეთ და ვიგალობეთ. დასრულებული არ გვექონდა გალობა, რომ საზღვრის გადაკვეთის ნება დაგვრთეს. ეს იყო პირველი სასწაული, რომელიც ამ კურთხეული მინისკენ მიმავალ გზაზე გვიჩვენა უფალმა. სწორედ ეს გახდა მიზეზი, რომ ხელში კალამი ამელო და ფოცხოვის უღელტეხილთან წერა დამეწყო:

„ყვითლად შეფერილი წვრილტანიანი ხეებიდან მტრედების გუნდი აფრინდა და მთებს შუა გაიშალა. ვინრო ატოტვილი ხეები მთელი ტანით, თანაბრად, მწკრივად მიისწრაფიან ცისკენ. ისეთი სიყვითლე აქვს ბუნებას, პოეტურად ხანძარს რომ ეძახიან. ზურმუხტისფერ-მოლურჯო მთის ტანზე ხალებივით კრთის ვარდისფერი, ქარვისფერი და მონითალო ფერების თამაში. წვრილფერიოიან ბუჩქებს შორის, მზის ათას ნაწილად გაპობილი სხივები, საღამოს სევდიან და იღუმალ ელფერს სძენს. საოცარი სითბო იღვრება ამ ცისა და მიწისგან.“

ეს სითბო ჯერ კიდევ საბაჟოზე ვიგრძენით. თურქი მესაზღვრეები ალმაცერად და დაკვირვებით გვათვალიერებდნენ სტუმრებს. პასპორტების დარიგებისას „ალაჰ აქბარის“ წარმოთქმას მიჩვეული ბაგეები საშინლად ამახინჯებდნენ ქართულ გვარებს და მახსოვს როგორ გაგვაოცა ერთერთი მათგანის დანახვამ, რომელიც გარეგნობით სრულიად განსხვავდებოდა მათგან. გვარ-სახელს სუფთა ქართუ-

ლით (ცოტა თურქული აქცენტით) კითხულობდა, ბავშვებს ღიმილით გადაუსვავდა და თავზე ხელს და ლოცავდა: „გზამშვიდობისა“. ერთერთი მასწავლებელი აღფრთოვანებული მიუახლოვდა მას:

— ლაზი ხარ? მარგალი?

— ლაზი? — გაუკვირდა მას: ქართველი ვარ...

„ამასობაში სურათი იცვლება, გახშირდა ოქროსფერი, თეთრი ნამტვრევი ქვით მოფენილი მთა-გორები. პატარა ღარიბული სოფლები, რომელთა შუაგულშიც თითო რაკეტისმაგვარი მინარეთი დგას. სოფლის შარაგზის პირას სკამზე ჩამომსხდარი მოხუცები მანქანის ქართული ნომრების დანახვაზე ხელით გვესალმებიან, ბავშვები კი ინგლისურ სიტყვებს მოგვძახიან...“

პირველი გამოგნებული შთაბეჭდილება იყო ოქროსფერი ბანა, რომელთანაც მზის ჩასვლისას მივედით. ეს უზარმაზარი გარსშემოსავლელიანი ტაძარი ფერად მთებს შუაა ამოზრდილი. ტაძარში მეუფემ პარაკლისი გადაიხადა, შემდეგ კი გიდი გვესაუბრა ტაძრის შესახებ, რომელზეც სულ ცოტას გიამბობთ. ბანას ტაძარი ფენიკისწყლის ხეობაში დგას. იგი IX-X საუკუნეებში აუშენებია ადარნასე დავით კურაპალატის ძეს, კვირიკე ბანელის ხელით, რომელიც ბანას I ეპისკოპოსი გამხდარა. იგი გარსშემოსავლელიან ტეტრაკონქს წარმოადგენს. სამსართულიანი ყოფილა. თურქების შემოსევისას ციხესიმაგრედ უქცევიათ. ტაძარი მე-19 საუკუნემდე პრევანდელი სახით იყო შემორჩენილი, 60-იანი წლებისთვის უკვე გუმბათი ჩამონგრევი. ოდესღაც უდიდესი და უდიადესი ტაძარი, ახლა სრული სახით მხოლოდ გონებაში შეიძლება წარმოვიდგინოთ, თუმცა დღევან-

დელი შთაბეჭდილებაც ძალიან ძლიერია.

ყველაფერი ფირზე აღვებეჭდეთ და სასტუმროსკენ გავემართეთ. მანქანა ღრმა ხეობაში შევიდა და კლდის ისეთ ვიწრო გზაზე გავიდა, სადაც ორი მანქანა ერთმანეთს გაჭირვებით აუქცევდა გვერდს. მაშინვე ამოტივტივდა გონებაში ჩემი საყვარელი ნიგნის რეჟად ნური გიიუნთეჩინის „ნარჩიტადან“ ფრაზა, რომლითაც მთავარი გმირი ანატოლიას ახასიათებს: „კლდეებს შორის მინარეთის კიბესავით დაკლანღლ ვიწრო ბილიკზე ვეშვებოდით...“ შემოგვალამდა, მოულოდნელი და სასიამოვნო იყო ქართული წარწერის დანახვა: „თქვენი ქართველი ძმა — მუხო, სასტუმრო აგარა“ — ნაეკითხეთ აბრაზე და ცოტა ხანში ულამაზეს ხეობაში ჩადგმულ სასტუმროს მივადექით. ჩვენმა ქართველმა მასპინძელმა შესანიშნავად მიგვიღო.

მეორე დღით გავემართეთ

სხვა ტაძრების მოსანახულებლად. გზად „ახალაში“ გავიარეთ, რომელსაც დღეს „იუსუფელს“ უწოდებენ. გიდეზის თემით, ეს ქართული სოფელი 1923 წელს რუსებმა თურქეთს „აჩუქეს“. დღეს კი, იქ ქართული ენა კი არა, ქართული წარწერაც კი არ არის არსად. დროის სიმცირის გამო, პარხალი ვერ ვნახეთ და პირდაპირ ოთხთა ეკლესიისკენ გავემართეთ. საქართველოს ამ კუთხეში საერთოდ განსხვავებული ლანდშაფტია. კლდოვანი მწვერვალები უზარმაზარ სტალაქტიტებს წააგავს. ასეთ შემთხვევაში ქალაქს შეჩვეული ადამიანი გრძნობ, რომ შენ ჯერ კიდევ არ გინახავს შენი ქვეყანა. ჭოროხის ხეობაში, უზარმაზარ სვეტზე აშენებული X-XI საუკუნის მონასტერი და კავკასიელების ციხესიმაგრე ვნახეთ. იქიდან უკვე მალევე მივადექით უმშვენიერეს ტაძარს — ოთხთა ეკლესიას, რომელსაც თურქები „დორთქლისას“ უწოდებენ. იგი X საუკუნეში მეფე დავით კურაპალატმა ააშენა და ოთხი მახარებლის სახელზეა ნაკურთხი. მისი სახელწოდებაც აქედან მომდინარეობს. მის

გვერდით სემინარია ყოფილა, ტაძარს უკავშირდება მრავალი წმიდა მამის სახელი. იოანე მთაწმინდელი აქ შემდგარა ბერად. ტაძარს სამხრეთ-აღმოსავლეთ მხრიდან ძველი, პატარა ტაძარი-საძვალე უდგას. ზემოთ, მთის ნაპირას კი, პატარა ბაზილიკა დგას. ოთხთაში განიხილეთ საკურთხევის ფრესკები, რომლებიც ერთადერთია, რასაც ხელი არ შეხებია. მთელი ტაძარი თურქულად ამოკანონული წარწერებითაა შელახული.

სწორედ აქ მოხდა მეორე სასწაული. მეუფემ ღვთისმშობლის პარაკლისი გადაიხადა და რამდენიმე წუთში ჩვენთან, სამცხე-ჯავახეთიდან მოსულ მომლოცველთა ხელით, ღვთისმშობლის ხატი მობრძანდა. საოცრად დაიწყო ეს დილა!

ამაღლებული განწყობით გავემართეთ იზანისკენ, რომელიც საკმაოდ მაღლა, მთაზე მდებარეობს. რაც მაცოცხლებდა გზაზე იყო ნაპრალებში ჩადგმული რამდენიმე სათბური, ქვის პატარა აუზები და კიდევ ის, რომ ყველაზე მიუვალი სოფლისკენ გზა დაგებულა. ამიტომ ისეთ კლდეებზეც კი არის მოსახლეობა, თვალს

„ჯამედ“ აქცევედნენ. ტაძარში შემონახულია ორნამენტები. ჩემზე ყველაზე დიდი შთაბეჭდილება გუმბათის მოხატულობამ მოახდინა — ლაჟვარდოვან ფონში ჩანერილმა ჯვარმა, რომელსაც ანგელოზები ამალღებენ. ფრესკა, რომელთანაც აქამდე არაერთხელ მქონია შესება.

ტაძრის მახლობლად, გორაკზე, სახლებს შორის აღმართული მინარეთიდან მოლამ მოუხმო ხალხს სალოცავად. სამწუხარო იყო უძველეს მართლმადიდებლურ ტაძარში ეზანის მოსმენა.

ტაძარში შევედით და ვიგალობეთ. ამ დროს შემოვიდა შუახნის ყავარჯინანი კაცი და თბილად მოგვესალმა თუქრულად. როგორც დავადგინეთ,

ბი უწოდებენ, დღეს მეჩეთია. რისი მიზეზიც სამწუხაროა, ფაქტი კი სასიხარულო, იგი სწორედ ამ ფუნქციის მინიჭებით შემოინახეს კარგად. ამ ადგილას პირველად IX საუკუნეში დავით კურაპალატმა ააგო ღვთისმშობლის სახელობის ბაზილიკა, ხოლო თავად ხახულის ტაძარი, X საუკუნეში, — დავით მესამემ. ამ ტაძარს ისეთი წმიდა მამებ-

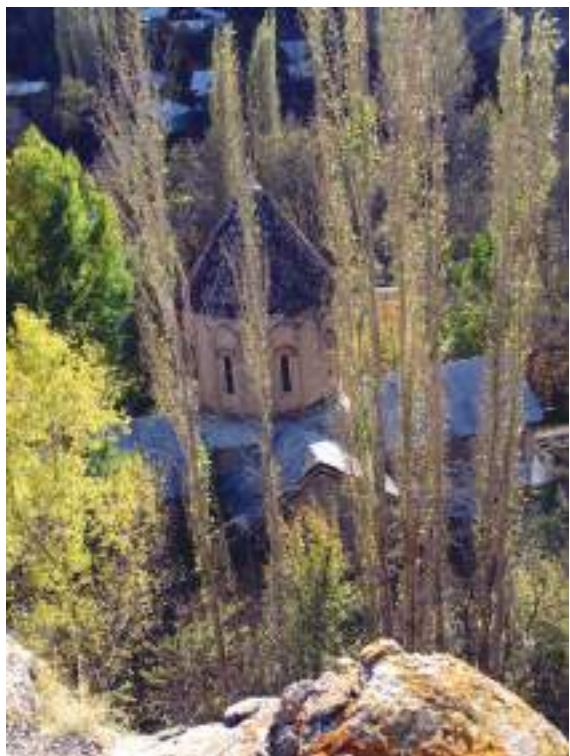

ძლივს რომ აანვდენ.

ტაძარს რომ მივუახლოვდით, აღარ ვიცოდით გვეტირა თუ ხელი შეგვეშალა ბავშვებისთვის, რომლებიც ტაძრის ჩრდილოეთ კედელს ფეხბურთის კარად იყენებდნენ. აქაც, როგორც ოთხთაში, უხვადაა კედლებზე თურქული წარწერები. ტაძარში დავგვხვდა მრგვალი საკურთხეველი, რომელიც VII საუკუნის ყოფილა. ექსკურსიამძღოლმა აგვისსა, რომ ეს საკურთხეველი კათალიკოს ნერსეს აუგია. 781 წელს კი გრიგოლ ხანძთელს მასზე ტაძარი დაუშენებია. აქ დაწერილა მესტიის სახარება (X ს.), 923 წელს, მოხატა და XVIII საუკუნის ბოლომდე აღევლინებოდა წირვა, სანამ თურქები

გურჯი იყო, თუმცა ქართულად ერთი სიტყვაც არ იცოდა. მხოლოდ ერთსა და იმავეს იმეორებდა: „ჟანდარმა“. ტაძრიდან გამოსვლისას, როდესაც ეზოში თურქული პოლიციის ფურგონი შემოვიდა, მივხვდით, რას ნიშნავდა მისი სიტყვები. იარაღსხმული ჟანდარმები მოგვიახლოვდნენ და ჩვენს გიდს მიმართეს. როგორც შემდეგ გაირკვა, მათ აინტერესებდათ ღვთისმსახურება ხომ არ ჩავატარეთ იშხანში. საბედნიეროდ, ღვთის ნებით, მეუფე შემოსილი არ იყო, ამიტომ ვერაფერი დაგვიმტკიცეს და ცოტა ხანი შორიასლო მოგვევებოდნენ.

აღშფოთებულები გავეშურეთ ხახულისკენ. „ბაგბასი“, როგორც მას თუქრე-

ის სახელები უკავშირდება, როგორებიც იყვნენ იოანე სახულელი, გიორგი მთანმინდელი, სტეფანე გრძელი. ამ ტაძარში იყო დაბრძანებული სახელის ღვთისმშობლის ხატი, რომელიც 1852 წელს გაიძარცვა და გაიყიდა. 1923 წელს იგი ბოტკინის კოლექციაში აღმოჩნდა, დღეს კი — ხელოვნების მუზეუმში, ოქროს ფონდშია დაცული. XIX საუკუნემდე სახულში წირვა აღესრულებოდა, ახლა კი მხოლოდ მამაკაცები შეუშვებს, მათაც აიძულებს ფეხზე გაეხადათ. ქალები და გოგონები კი მხოლოდ გარე ფასადების დათვალიერებით დაკმაყოფილდით. ტაძარი მდიდარია უმშვენიერესი რელიეფებით, მათ შორის გამორჩეულია არწივი, ორბი, რომელიც, მისი მნიშვნელობის შესახებ გამოთქმული სხვადასხვა მოსაზრებებიდან, ერთ-ერთის მიხედვით, წმიდა ნინოსთანაა გაიგივებული.

ეზოში შეგვხვდა ქართულ მომლოცველთა ჯგუფიც. ჩვენ ცოტა ხანს გაჩერდით, რადგანაც, დღის ამ მოკლე მონაკვეთში, ოშკის ნახვაც უნდა მოგვესწრო და მალევე გაუუდევით გზას. უკვე საღამო იყო, როცა ტაძარს მივადევით. ჩემი ყურადღება ტაძრის წინ განთავსებულმა აბრამ მიიქცია, რომელიც ქართულად და ინგლისურად იყო შესრულებული. ეს იყო ერთადერთი ტაძარი, სადაც ქართულად ეწერა მისი აგების ისტორია. იგი იოანე ნათლისმცემლის სახელზე ააშენეს ადარნასე კურაპალატის შვილებმა, დავით III-მ და ბაგრატ ერისთავთეროსთავმა 963-973 წლებში. 1022 წელს, როცა ეს რეგიონი

ბიზანტიას დაექვემდებარა, ბასილი III-ის და კონსტანტინე VIII-ს დროს შეკეთდა ჩამონგრეული გუმბათი, ხოლო 1036 წელს პატრიკოს ჯოჯიკის დაკვეთით, მოიხატა. XV საუკუნემდე აქ კულტურული ცენტრი იყო. XIX საუკუნის ბოლოდან მეჩეთად იყენებდნენ, ხოლო 1985 წელს კი დასაცავი, უძრავი კულტურული მემკვიდრეობის სიაში შეიტანეს. მას ახლა გვერდით მეჩეთი უდგას.

ტაძარში შესულებს ფეხქვეშ გვეშლებოდა ნანგრევები. მიწა კი მოფენილი იყო ბუმბულით. როდესაც მალლა ავიხედეთ, სვეტისთავებზე და ნიშებზე უამრავი მტრედი შევნიშნეთ. ვიგალობეთ და ნაჩქარევად წამოვედით სასტუმროსკენ. გზაში ისევ დავაღამდა.

მეორე დილით, 6 საათზე, როდესაც ჯერ კიდევ ბნელოდა და ეზოში გამოსულმა შევნიშნე, როგორ მკვეთრდებოდა ცის ფონზე მთების კონტურები. სევდიანად გავაცნობიერე, რომ ერთი დღელა მრჩებოდა, ამ მშვენიერ კუთხეში ყოფნისა. ამ დღის ნახევარი მიეძღვნა ხანძთას, რომლისკენაც საკმაოდ დიდი გზა იყო გასაფლელი. ეს იყო მაღალი მთები, რომლის მსგავსი რაჭაშიც არ მინახავს და ისეთი ფორმის კლდეები, როგორც ხევსურეთში, კლდეების სამეფოშიც არ არის. განა ეს უფრო ლამაზი სანახავი იყო?! არა, უბრალოდ განსხვავებული. თითოეული კლდის წვერი ისე ბოლოვდებოდა, დაუკვირვებელ თვალს ციხის ნანგრევი ეგონებოდა. არაჩვეულებრივი ყვითელი კლდეები და გზები, რომლებიც ისეთ სიმაღლეზე აღიოდნენ, მიუჩვევლს იქიდან გადახედვა

თავბრუს დაახვევდა. ამ საოცრების შემყურე, ერთ-ერთმა ჩვენგანმა შემოსძახა ფრიდონ ხალვაშის ლექსის ნაწყვეტი, რომელმაც თვალზე ცრემლი მოგვაყენა და გული უფრო მეტად აგვიტოთოლა:

„მიტხარ, როგორაა
მემღეჭეთი,
ჩემი სანატრელი
საქართველო,
რალაც იმნაირი გამაგონე
გული დაკოდილი გაფთხოლო“

როცა ხანძთისკენ მიმავალი სამანქანო გზა დამთავრდა, სვლა ფეხით გავაგრძელეთ. ძნელია, კალმით აღწერო, იმ ადგილების სილამაზე, რომლის გავლაც მოგვინია. ფოტოები უკეთ ინახავენ.

პირველად ვიხილეთ ის ადგილი, სადაც წმიდა გრიგოლმა ძელის ეკლესია ალაშენა. აქვე დგას 782 წელს აშენებული პატარა ქვის ტაძარი, რომლის საკურთხეველიდანაც წყარო გადმოედინება. წყაროდან შევსვით და გავემართეთ იქვე მდგარი დიდი ტაძრისკენ, რომელსაც გუმბათი ჩამონგრეული აქვს. იქ შეგვხვდა ერთი ხნერი მამაკაცი, რომელმაც კითხვაზე — ქართველი ხარ? გვიპასუხა — „ნენეი გურჯი, ბათუმი...“ ამ ქართველმაც არ იცოდა არც ერთი სიტყვა მშობლიურ ენაზე. მხოლოდ ერთი ფიქრი არ მაძლევდა ამის გამგონეს მოსვენებას: ნუთუ ასე ძნელია, ერთმა თაობამ მეორეს გადასცეს სამშობლოს სიყვარული და სარწმუნოების ერთგულება? — ფაქტი ფაქტად რჩებოდა.

მეუფემ აქაც პარაკლისი გადაიხადა და იქადაგა. სანთლები ავანთეთ გუმბათიდან ჩამოცვენილ ქვებზე და კვლავ ტკბილხმოვანი ქართული გალობა ავახმიანეთ.

ხანძთის მონასტლების შემდეგ გზად ოპიზას სანახავად შევიარეთ, მაგრამ ვნახეთ ის, რამაც ყველას ძალიან ცუდად გვაგრძნობინა თავი. ტაძარი აფეთქებულია, შუაში სოფლის გზაა გაყვანილი, აქეთ-იქით დარჩენილი კედლებიდან ერთზე ფეხბურთის კარია მიხატული და საპირფარეშოა მიდგმული. გვერდით აღმართულია მინარეთი, რომლის დინამიკებიდანაც მოლას ხმის აუდიოჩანაწერი ისმის, გარკვეულ საათებში. მეჩეთზე ინგლისური ასოებით ქართული სიტყვებიც აწერა (კონკრეტულად კი რამდენიმე ფრაზა, მაგ: ალაჰის გარდა ღმერთი არ არის გასაღმერთი...“ და ა.შ.) მოკლედ, რა სამწუხაროც არ უნდა იყოს, ჩვენი სინძინდები, ადგილობრივების მიერ ყოველმხრივ ათვისებულია.

ასეთი განწყობით წამოვედით დოლისყანისაკენ, რომელიც უკანასკნელი ტაძარი იქნებოდა, რომელსაც ვნახავდით ამ მინაზე. თავს აღარ შეგანყენთ იმ „გულთბილი“ დახვედრის აღწერით, როგორც შეგვხვდნენ ტაძრის გვერდით მდებარე სკოლისათუ პანსიონის აღსაზრდელები. აღარც ის გაგვკვირვებია, მის გვერდით აგებული მეჩეთი რომ დაგვხვდა. ჩვენი აღშფოთება იმან გამოიწვია, რომ ამ მშვენიერი ტაძრის ფრესკების ნაწილი ჩამოფხეკილი დაგვხვდა და ზედ ყურანის ტექსტები იყო დაწერილი. საბედნიეროდ, ასომთავრულიც კარგადაა შემორჩენილი, როგორც ფრესკებზე, ისე ქვაზე ამოტვიფრული. უკანასკნელად ვიგალობეთ და ამით თითქოს დავემშვიდობეთ იმ ლამაზსამყაროს, რომელიც ხელიდან

გამოგვეცალა. ამ ტკივილთან ერთად თან წამოვიღეთ მინა, ქვები, ფრესკებიდან ჩამოცვენილი ნატეხები და უამრავი ფოტო თუ ვიდეო მასალა. საზღვრამდე გზა აღარ მოგვჩვენებია დიდი. თვალს ვავლებ ჩანანერებს: „ახლა უკვე

საზღვარზე ვდგავარ, მინარეთიდან მუეძინის ხმა მესმის და მაინც არ მაქვს შეგრძნება იმისა, რომ საქართველოს გარეთ ვარ. დიახ, მე ვარ „საზღვარგარეთ“, მაგრამ არა — „უცხოეთში“, ამ სიტყვების პირდაპირი გაგებით...“

მოვდიოდი უკან და მას-სენდებოდა პარსხალის ხეობა, იუსუფელი, იგივე ახალა; თურქი, რომელსაც დედა ჰყავდა ქართველი; კლდეები, რომლებზეც მოხტუნავე ჯიხვებიც კი ჩანდა; ის სინმინდეები, რომლებიც მოვილოცეთ და მიჭირდა დაჯერება, რომ ეს ყველაფერი სამმა დღემ დაიტია. რა თქმა უნდა, დროის მსრივ იგი მეტად მოკლე იყო და სწრაფად გავიდა, მაგრამ ნაყოფიერი აღმოჩნდა, რომ ეს ყველაფერი გულში ღრმად განმეცადა და ლექსად გადმომეცა:

*ჩამავალი მზის სხივები მტკივა,
მწვერვალეზიდან მომწყდარი ქვები,
თითქოს კლოდეები ზებურ ხარ-ირემს
ჩაულოენია ქორბუდა რქებით.
მტკივა ყოველი ცაძარის ზზარი,
მინარეთები ზედ აღმართული,
მოლას ეზანი, ხმა შესაზარი
დავინწყებული ენა ქართული.
მტკივა თვალეზი სითბოთი სავსე,
ჟამი და-ძმობის, ჟამი ნდობისა,
მტკივა ოდებზე ასხმული ხავსი,
„ნენე გურჯი“ და „გზა მშვიდობისა“.
როგორ ვყუნოდო „ჰამამლი“, „ფორთა“,
დოლისყანის და ხანძთის სანახევს?
გმადლოებ, უფალო, ვარდასულო დროთა
რწმენის დიდება რომ დამანახე.*

ნინო ჭინჭარაყლი

საქართველოს სახელმწიფო თავისი ძლიერების მწვერვალს მიაღწია ბაგრატიონთა საგვარეულოს ბრწყინვალე წარმომადგენლების დავით IV აღმაშენებლისა (1089-1125 წწ.) და თამარის (1179-1213 წწ.) მეფობის დროს.

ისტორიული ძნელბედობის გამო XV საუკუნის II ნახევრიდან ერთიანი საქართველოს სახელმწიფო დაიშალა ცალკეულ სამეფო-სამთავროებად. ქართლის, კახეთისა და იმერეთის სამეფოებში მეფეებად კვლავ ბაგრატიონები არიან. ქართლის სამეფოს პირველი მეფე იყო სრულიად საქართველოს მეფის ალექსანრე I დიდის (1412-1442 წწ.) შვილიშვილი კონსტანტინე II დემეტრეს ძე (1479-1505 წწ.). მისმა შთამომავლებმა ქართლში იმეფეს 1658 წლამდე, ვიდრე სამეფო ტახტს ბაგრატიონთა მუხრანბატონების შტო არ დაეუფლა. ამ შტოს 1512 წელს საფუძველი დაუდო ბაგრატი მუხრანბატონმა. იგი ქართლის მეფის დავით X-ის ძმა იყო და ქართლის მემარცხენე სადროშოს სარდლობდა.

მუხრანბატონების შტოდან ქართლის პირველი მეფე იყო თეიმურაზ მუხრანბატონის ძე ვახტანგი (1658-1675 წწ.) ისტორიაში შაჰნავაზად წოდებული. მუხრანბატონთა შტოდან ქართლის უკანასკნელი მეფე იყო იესე (1714-16 წწ., 1724-27 წწ.), ალიყული ხანად წოდებული.

ბაგრატიონთა კახეთის შტო დააფუძნა ერთიანი საქართველოს უკანასკნელმა მეფემ გიორგი VIII-მ (1446-1466 წწ.), რითაც 1446 წელს სათავე დაუდო დამოუკიდებელ კახეთის სამეფოს. ბაგრატიონთა კახეთის შტოს წარმომადგენელი თეიმურაზ II 1744 წელს გახდა ქართლის მეფე, მისი შვილი ერეკლე II — კახეთისა. 1762 წელს ერეკლე II ქართლ-კახეთის ერთიანი სამეფოს მეფე გახდა. ამ შტოს უკანასკნელი წარმომადგენელი მეფე გიორგი XII იყო, რომლის გარდაცვალების (1800 წლის 28 დეკემბერი) შემდეგ, 1801 წელს რუსეთის იმპერატორმა ქართლ-კახეთის სამეფო გააუქმა და რუსეთის იმპერიას შეუერთა.

ბაგრატიონთა დინასტიის იმერეთის შტოს სათავე დავით VI ნარნმა დაუდო (1245/47-1293 წწ.), რომელიც იმერეთში მეფობდა 1259-93 წლებში. იმერეთის სამეფო საბოლოოდ დამოუკიდებელი 1484 წლიდან გახდა, როცა სამეფო ტახტზე ავიდა ქართლ-იმერეთის მეფის, ბაგრატი VI-ის (1479-84 წწ.) ძე ალექსანდრე II (1484-1510 წწ.). იმერეთის უკანასკნელი მეფე იყო სოლომონ II, რომელმაც მეფობა დაკარგა 1810 წელს, იმერეთის სამეფოს გაუქმებისა და მისი რუსეთთან შეერთების გამო.

ბაგრატიონთა სამეფო საგვარეულომ სათავე დაუდო რუსეთში გრუზინსკებისა და იმერეტინსკების გვარებს.

XVI საუკუნის ათიან წლებში ბაგრატიონთა ახალი განშტოება ჩნდება, რაც განაპირობა ავგიორგად წოდებული კახეთის მეფის გიორგი II-ის (1511-13 წწ.) მუხანათურმა მოქმედებამ. მან, სამეფო ტახტის მისაკუთრების მიზნით 1511 წელს მოკლა მამა — ალექსანდრე I, შეიპყრო ძმა დიმიტრი, „თუალები დასწვა“ და კახეთიდან ქართლში გააძევა. დიმიტრის ვაჟის, დავითისგან მოკიდებულმა მათი მემკვიდრეები დავითიშვილებად (ზოგჯერ თვალდამწვრინებლად უწოდებენ) მოიხსენიებიან.

ზოგიერთი ცნობით, არსებობდა, აგრეთვე, ბაგრატიონთა გვარის რამაზიშვილების, გოჩაშვილების და ბაბადიშების განშტოებები.

ბაგრატიონთა საგვარეულოს, მათ შთამომავლებს, ტრადიციებს, განსაკუთრებული ყურადღებითა და სიფაქიზით ეპყრობა ქართული სამოციქულო ეკლესია, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი, უწმიდესი და უნეტარესი ილია II. ნიშნდობლივია, რომ ბაგრატიონთა არაერთი წარმომადგენელი საქართველოს ეკლესიის მიერ წმინდანადაა შერაცხული.

ბაგრატიონთა დინასტიის სხვადასხვა შტოების შთამომავლები დღესდღეობით ძირითადად საქართველოში ცხოვრობენ. მუხრანბატონების სამეფო შტოს წარმომადგენლები ამჟამად ესპანეთში — მადრიდში ცხოვრობენ. ამ საგვარეულოს ერთეული წარმომადგენელი ქეთევან ბაგრატიონი იტალიაში, რომში ცხოვრობს.

ქართველი ხალხი უდიდეს მადლიერებას გამოხატავს ბაგრატიონებისადმი იმ დიდი ღვაწლისათვის, რაც მათ ქვეყნისათვის გაიღეს.

ბაგრატიონ-გრუზინსკების გერბი

ბაგრატიონ-დავითიშვილების გერბი

ბაგრატიონ-ბაბადიშების გერბი

გიორგი X

სოლომონ

ახალგაზრდული მოქრაობა „დავითიანის“ ორგანიზაციით ნოემბერში გაიმართა ლიტერატურული კონკურსი პროზასა და პოეზიაში, რომელშიც მონაწილეობა მიიღო 121 სკოლის მოწავლემ. ლიტერატურული კონკურსი ამოკრე ვილია რაც იმართება და ყოველწლიურ ხასიათს ატარებს.

ბთავახობთ წლებანდელი კონკურსის საუკეთესო ნამუშევრებს

I ადგილი – ნინო მჭედლიძევილი, 57-ე სკოლა, XI კლ.

საშობაო სიუჟეტული

ნაზმა სიომ დაუბერა და უმწეო ყვავილები შეარხია. მეც მომეფერა, ფაქიზად და გაშლილი თმა ამიფრიალა. როგორ მესიამოვნა! დედის ალერსივით საამურია, დათვის ბელივით ფაფუკი და თოვლივით სვეტაკი. განა შეიძლება მშობლიური სიო არ გიყვარდეს?! კიდეც დიდი გზა მაქვს გასაველი... დიდი აღმართია... ნაბიჯებს მოვუმატე. მზის ჩასვლას მინდა მივუსწრო! აღმართის ბოლოს ნაძვთა ჯარი დგას. ამაყად მიცქერენ ზევიდან, მედიდურად და თავმომწონედ. აბიბინებულია კვირის მდელო... სიო ნელ-ნელა ეპარება ყვავილებს, შემდეგ კი სულს შეუბერავს და ნაზად დაარწევს.

დავილაღე... გაეჩერდი და გულაღმა გადავეშვი ყვავილთა ზღვაში. მოვეფერე და ისინიც მომეფერნენ. გამიკვირდა ასეთი ალერსი. მეგონა დედა მეფერებოდა... ცას ავხედე. შენითლებულიყო.

ნამოვდექე და გზა გავაგრძელე. ვუახლოვდები ნაძვთა არმიას, თითქოს აველდი. წინ, დოინჯემორტყმულ ოფიცერთა ხატი დამეტატა... როგორ მყარად გაუდგამთ ფსევები მინაში... ტყეში შევედი... და უცბად, მედიდურმა ნაძვებმა, სათნო გამომეტყველება მიიღეს... აშრიალდნენ და ალერსით მომესალმნენ — ესეც გამიკვირდა... ტყიდან გამოვედი, უკან გავიხედე და ვერცერთი ოფიცერი ვეღარ ვნახე! მათ ადგილას ნაძვები იდგნენ და იდუმალი ღიმილით მილიმოდნენ... მეც გავუღიმე და მინდორში გავედი...

მივუსწარი!

მზის ჩასვლამდე ალბათ ათი წუთი იყო დარჩენილი. ჩამოვჯექე და ფიქრთა მჩქეფარე მდინარეში მონყვევით გადავეშვი... ერნოს ყველაზე მალალ ნერტილზე ვყოფილვარ?!

რა ლამაზია აქაურობა, ხელის გულზე რომ დაიხედავ და ხაზებს დაინახავ, ისე მოსჩანს ველები, პატარა ბილიკე-

ბი, ბორცვები... გული ბაგაბუგს იწყებს... ვუყურებ ამ სილამაზეს და ჩემში გრძნობათა აბლაბუდა იბმევა....

რა ლამაზია ჩემი სამშობლო, ჩემი ტანჯული საქართველო!

პირველად გულში აღტაცება შემოიჭრა, ფეხზე ამაყენა და ფიქრთა ქარბორბალა დამიტრიალდა სულსა და ხორცში! ცეცხლის ბურთი ჩადიოდა მათა შორის, კორიზონტი ბრდღვი-ალებდა და ყველა არსება მზეს ემშვიდობებოდა, ცეცხლის ბურთი ცდილობდა, არავინ გამოეტოვებინა. იისფრად შეღებილიყო აღმოსავლეთის მხარე, ერნოს ველებს კი ნელ-ნელა ბინდი ეფინებოდა. მზე ვულკანს გავდა, დილით ამოხეთქლს, მცხუნვარეს, სალამოთი კი ჩამავალს, ყვავილებზე უმწეოს. ვუყურებდი ამ სანახაობას და გული სიხარულით მეცხებოდა. იცით რატომ? ასეთი სილამაზე ჩემს სამშობლოში ხდებოდა.

აღტაცების გრძნობა მწუნარებამ შეცვალა! წუნილი ზამთრის სუსხივით შემოიჭრა სხეულში და გულში ჩასახლდა. ბინდმა ჩემი საყვარელი საქართველოს წარსული გამახსენა! რამდენი ჭირი გამოიარა. თითქოს ვიგრძენი, რომ რალაც ძალამ სამშობლოს სიყვარულზე დამაფიქრა! ფიქრთა მორევში გადარჩენას ვცდილობდი, აზრებს ვალაგებდი.

უცბად ჩემს გონებაში კითხვა ამოტივტივდა: რატომ მიყვარს მე ჩემი სამშობლო?... ჩემს თავზე გავბრაზიდი, ასეთი კითხვა რომ გამიჩნდა. უცბად მომადგა პასუხები, დაუბატიყუბელი სტუმრებივით, საკუთარ კითხვაზე. რატომ მიყვარს და იმიტომ, რომ მე აქ დავიბადე, გავიზარდე...

არ მომეწონა პასუხები!
ერთი შეხედვით მარტივმა კითხვამ, ჩემს სულში არეულობა გამოიწვია ჩაუღრმავდი კითხვას... მზე უკვე ჩასული იყო და სინითლევ გამქრალიყო... მინდოდა, ჩემი პასუხი, ჩემთვის, ჩემი სულისთვის და გონებისთვის დამაკმაყოფილებელი ყოფილიყო... ერნოს ველებს სიბნელე დაპატრონებოდა... მე მიყვარს ჩემი სამშობლო... მერცხლების ნაცვლად, ახლა, ღამურები დაფრინავენ ჩემს წინ... მივაგენი! ვიპოვე პასუხი! გულიდან ლოდი მომეხსნა, სადღაც თვალუნვდენელ სრამში ჩავარდა და დაიმსხვრა!

მე მიყვარს ჩემი სამშობლო! საქართველო! ღმერთო გულიდან ამოსული, ვულკანით ამოხეთქილი სიტყვებით მინდა მადლობა გადაგიხადო! მადლობელი ვარ, რომ საქართველოში დავიბადე, ამ დალოცვილ მიწაზე ავიდგი ფეხი, პირველი სიტყვა ქართულად ვთქვი და ამ, ღვთისმშობლის ნილხვედრი ქვეყნის ნაწილი გავხდი.

ახლა მივხვდი, რატომ მომეფერნენ ყვავილები, რატომ მილიმოდნენ ნაძვები... მათ იგრძნეს, რომ მეც ამ ქვეყნის შვილი ვარ და რომ მეც მიყვარს ჩემი სამშობლო!

საქართველო! მე მიყვარს შენი მებრძოლი ბუნება, სილამაზე, რწმენა! მიყვარხარ დარშიც და ავდარშიც! ჭირშიც და ლხინშიც! მე მიყვარს შენი მთები, ტბები, რემასავით მორბენალი მდინარეები! მიყვარს შენი სიო, ნაზად რომ მეფერება სახეზე! მიყვარს შენი ნაკადულები, ცხელ გულს რომ ელამუნება ხოლმე! აი, რატომ მიყვარს ჩემი საქართველო!

საქართველო! შენ რომ არ იყო, არც მე ვიქნებოდი, არც ეს მთები, არც მდინარეები და არც ეს სიო! შენით ცოცხლობს თითოეული ქართველი...

უნებურად გამელიმა. ჩემი პასუხით დაწყნარებული მდელოზე წამოვწეხ და ვარსკვლავებით მოჭედულ ცას ავხედე... შენი ცაც მიყვარს საქართველო... უცბად ფიქრთა მდინარეს დავეჯახე, თითქოს შევეწინააღმდეგე (მინდოდა ვარსკვლავებისთვის მეყურებინა), მაგრამ თერგივით ძლიერი აღმოჩნდა და გამიტაცა!

მინიდან ძალას ვგრძნობდი, დულდა, თითქოს ცდილობდა რაღაც ეთქვა, მაგრამ ვერ ახერხებდა... გონებაში ვარსკვლავები მიქროდნენ, უსწორმასწორო ხაზები იბნეოდა, ვარსკვლავებს ველარ ვხედავდი...

* * *

— ეჰე!!! გიორგი აქ ხარ?
— ერეკლე!!! აქეთ მოდი, აქეთ!...
— გაგიმარჯოს ჩემო ძმაო! როგორ ხართ სახლში?

— დედაკაცი ნერვიულობს!
— ეჰ! ჩემო გიორგი, ისეთი დროება ჩამოვარდა, აკვნის ბავშვიც კი ხვდება ჩვენი ბედკრული სამშობლოს მდგომარეობას.

— აბა, რა ვქნათ, ერეკლე! ჩვენ თუ არ დავიცავით სამშობლო, ყიფჩალები ვერ გვიშველიან.

— ის მაინც მანახა ჩემი ბიჭი როგორი იქნება!

— ნახავ, ნახავ... ცხვირი არ ჩამოუშვა! ვაჟკაცს ეს არ შეშვენის.

— რას ამბობ! თავი არ მენანება, ჩემი ქვეყნის გადასარჩენად! ღმერთია მოწმე!

— ჩემი ბიჭიც მოდის ომში! მამა ენაცვალოს... ჩვენი ნება რომ იყოს, ერთი მუჭა ხალხი არ ვიქნებოდით! მაგრამ ღმერთს უყვარს საქართველო! არ გაგვწირავს!

ვერ ვხვდებოდი სად ვიყავი... ორი უცხო ადამიანი მედგა წინ, ჩოხებში გამოწყობილნი, სევდიანები... მაგრამ ერთი შეხედვითაც ჩანდა ნამდვილი ვაჟკაცები იყვნენ... ჯერ კიდევ გაურკვევლობაში ვიყავი!

მათ შორის დავდიოდი, მაგრამ ვერ მხედავდნენ. ვუყურებდი... ოჰ! რა სევდა იყო მათ თვალებში... ღრმად გაედგა ფესვები, მაგრამ ვაჟკაცური მხნეობა მაინც იგრძნობოდა...

ცხენის ფლოქვების ხმა მომესმა, ორივე ფეხზე წამოდგა... სუნთქვაშეკრულნი ელოდნენ მგზავრის მოახლოებას.

აქოშინებული მხედარი მოგვიახლოვდა, ცხენიდან ჩამოხტა და წარბშეჭმუხნულმა თქვა: „მეფე გიბარებთ! ომი დაიწყო!“

ამ სიტყვებმა თავზარი დამცა! მეგონა ქვეყანა დაიქცა! ყველაფერი განადგურდებოდა... ერეკლე და გიორგი მკვირცხლად წამოხტნენ...

— „აიი, დედასა მტრისასა.

მოვალთ და დაგბდღვნით იქვეო,

არ გაგახარებთ ურჯულოთ,

არ გაგაციინებთ ჩვენზეო!“ — უცებ თქვა

გიორგიმ, გაიღიმა, მოახტა ცხენს და გააჭენა...

ცხენის ფლოქვების ხმა მესმოდა... ჩემი ბიჭი

როგორი იქნება... ღმერთი შეგვეწვევა... ომი

დაიწყო... ნიავი მომეფერა...

თვალები გავახილე, ოფლში ვინურებოდი...

გულს ბაგაბუგი გაჰქონდა, ვერ ვხვდებოდი, რა

მოსდა... ცას ავხედე... ვარსკვლავებით იყო მოჭედილი...

ღრმად ჩავისუნთქე და წამოვჯექი. ჩამძინებოდა.

გულში და გონებაში ფიქრები დაბოროლებდნენ...

ხვდებოდი, რას ნიშნავდა სამშობლოს სიყვარული...

გულისცემამ მიმატა და თვალებიდან სიხარულის ცრემლები წამომივიდა.

გულიც ხვდებოდა, სულიც და გონებაც რომ საქართველო, ჩემი სამშობლო მიყვარდა.

II ადგილი – თამთა რეხვიაშვილი, 47-ე სკოლა, XII კლ.

სადღეს უღრს, სხრს მოსსა და სხრს ზღვას იქილ, მანჯაქენსა...

„არავინ ალანთის სანთელი იგი,
ქვეშე ხვიმირსა“.

ჩემმა მზერამ საყურის დიდ რგოლში გაუაზრებლად გაიარა, ვიტრინებში დანყობილ ფერად ფეხსაცმელებს გვერდი აუქცია და სიმპათიურ ყმანვილს მიაშტერდა. მერე აღმოაჩინა, რომ ეს სიმპათიური მხოლოდ მანეკენი იყო, იმედგაცრუებული ისევ უკან გამობრუნდა, წელანდელ ვიტრინას გამოსცდა, ისევ საყურის რგოლში გამოეცა და ახლა ამ დიდრონი რგოლის პატრონს მიაშტერდა გაფართოებული. ჩემდა გასაკვირად, ბიჭი იყო, ოღონდ არა მანეკენი. გასაკვირად იმიტომ, რომ შუა მანჭეტენზე ვიდექი, ასე თუ ისე, უსაყურო ბიჭების ქვეყნიდან და აურზაურისგან თავბრუ მეხვეოდა. იქ ძალიან გავრცელებული იყო ფრაზა: „სიცოცხლე აქ ჩქეფს“. მე კი ეს უცხო მჩქეფარება ნერვებს მანიწენიდა...

არაფერი ჯობია ჩემს მთანმინდის იტალიურ, თაღამონგრეულ ეზოს სარეცხის თოკე-

ბზე მოჩსუბარი მეზობლებითა და მემანგენ ტარიელას „მანონიის“ ძახილით გათენებული დილით.

ვეკუდები ტარიელაზე. ჩამოდგება ხოლმე ჩემს კართან და ემუსაიფება დედაჩემს:

— ჰაიი, ჰაიი... ისეთი მანონი მაქვს, ქაბატო-ჯან, ამის სადარი მთელს დუნიაზე არ იშოვება!

— ვიცი, ვიცი. — ელიმება დედას და ცარიელ ქალებს მანვინაში უცვლის.

— ჰაიიიტ! დაილოცოს ჩემი ღმერთიანი ნიკორას ფერდები! — აგრძელებს ტარიელა და ახლა სხვა აივანზე ინაცვლებს. ხანდახან იტყვის ხოლმე, უმანგრო სიცოცხლეს რა ფასი აქვსო. მოწოდებით უნდა იყო მემანგენე, კარგი მანონი რომ გამოგივიდესო. მეც დავფიქრდები ხოლმე ხანდახან, მემანგენე ხომ არ ვარ მოწოდებით და ვინცობაა, ვცდები პროფესიის არჩევანში-მეთქი, მაგრამ მანონი არ მიყვარს და ეს აზრები უცებ მიფრთხებიან. საერთოდ, ეს შენი ამქვეყნიური ხვედრის ძიება, დიდი მაზალო რამეა. ამის გაფიქრებაზე ჩემი თავიანთხვედრნაპოვნი გმირები მიტევენ და სინდისს მეტისმეტად დაინროვებულ სიმებზე დახტიან, აქაოდა ავანშიანოთ, გამოვაფხიზლოთ ეს შეჩვენებულიო. მეც

მყუდროებადარღვეული
ყუდროებადარღვეული
უდროებადარღვეული
დროებადარღვეული
როებადარღვეული
ოებადარღვეული
ებადარღვეული
ბადარღვეული
ადარღვეული
დარღვეული
არღვეული
რღვეული
ღვეული
ვეული
ეული
ული
ლი
ი...

ვფხიზლდები და მქენჯის ჩემს მარჯვენა მხარზე ჩამომჯდარი ფრთოსანი, რამე გააკე-

თეო. დედაჩემი იტყვის ხოლმე დროდადრო ლიმილით: „ჩემი კურტანი სიცოცხლის ბოლომდე უნდა ვზილოო“. ეს კურტანი ჩემი უფროსი ძმაა. ვგიჟდები თოკოზე, ისიც — ჩემზე. რვა თვის იყო არასწორად რომ აცრეს, ახლა ოცი წლისაა და სულ სხვანაირად უყურებს სამყაროს. თოკოს უყვარს ყველა და ყველაფერი, განსაკუთრებით დედა. ეუბნება ხოლმე ჩემი კატა ხარო და ესუტება ძალიან მაგრად. კიდეც უყვარს „ივო“ — „ავემარია“ და ტირის ხოლმე, როცა უსმენს. თოკოს უყვარს ნითელი ტრაქტორები, მხოლოდ ნითელი და ხშირად დამყავს მშენებლობებზე. თოკოს აქვს დიდი მწვანე თვალები და კიდეც უფრო დიდი შავი წამწამები. თოკო არის ერთადერთი, ვისაც ხშირად ვეუბნები, რომ მიყვარს და მენატრება ყოველთვის... ჩემი მეორე ძმაა თევდორე, ეგეც კარგი ვინმეა, უბრალოდ ხანდახან ლანჩაკს მეძახის, არადა მხოლოდ ერთი წლითაა ჩემზე უფროსი. სამივეს სახელები იწყება თ-ზე და სამივე ვართ თ. რეხვიაშვილები. კარგია არა? ხო, ვიცით, ვიცით...

ამ ფიქრებში კარგა გვარიანად ვფხიზლდები და მახსენდება, რომ სულაც არ ვარ ისეთი მდორე და ტლანჩი, როგორც მეგონა და,

თურმე, თქვენც შეგიძლიათ თვალებით რაღაცის დახატვა, არა ხართ შავ-თეთრები. შენ თუ ხეზე ჩემთან ერთად ამოძვრები, დაგანახებ, როგორ ქაოსურად დაფუსფუსებენ ადამიანები მიწაზე პატარა მოთხრობებით. ზოგი მოკლეა, დაუბთავრებელი, ზოგი სევდაშეპარული და უაზროდ განუღილი. ზოგიც სულ ერთი წინადადებაა და — კეთილი. ზოგი ჰგავს მხოლოდ ერთ სიტყვას: „დამეხმარები?“ და თავადაც მოხრილია კითხვის ნიშანით. მე ვემსგავსები ძახლის ნიშანს: „! ეს ქაოსური ფუსფუსია ადამის მოდგმის დანიშნულება...“ და ბოლოში მრავალწერტილები, მერე ნაწილ-ნაწილ ჩამოვდივარ ხის კენწეროდან ძირს და მეც ვერევი ამათ ფუსფუსში... ხანდახან შენცენ შემეპარება მზერა, რომელიც ბრაზობ: „ჩამოდი ხიდან!“

მანონიიი... მანონიიი... ჩურჩხელაააა! — გაჰყვიროს ტარიელა. დღეს ვეღარ მოასწრო ჩემი გაღვიძება, უკვე მეღვიძა. ჩამოაროგა ტკბილ-ტკბილი ჩურჩხელები თბილისის იტალიურ ეზოებში და ოდნავ ჩაგვიტკობ გვარანად მომწარებული გულელები...

სადღაც შორს, ცხრა მთასა და ცხრა ზღვას იქით, შუა მანჭეტენზე რომელიღაც ცნობილ სასტუმროს ანონილ კედელს ობობა ისევ ქსელავდა და ისევ ობობობდა...

III აფელიო – ავთ ისპარიანი, 85-ე სკოლა XII კლ.

ეს არის ჩალი საშობალო, ჩალი სიყვარული, ჩალი საქართველო...

ქუჩაში დაფიქრებული მივაბიჯებდი, ირგვლივ წვიმისაგან დანამული სივრცე ბურუსში გახვეული ღრუბელივით მეჩვენებოდა. უეცრად, ჩემ წინ, მოყვითალო-მოშაო ფოთოლმა გაიშრიალა, შემდეგ კი სიოს ამოქროლვისთანავე, მოწყდა, აფრიალდა და ნელი ფარფატი იმ ფოთლების რიცხვს შეუერთდა, რომლებიც მიწაზე მოფენილიყვნენ.

მივაბიჯებდი... უეცრად, ჩემ წინ, წვიმისაგან დასველებული, თითქოს გამხმარივით აყუდებული ხე დავინახე და ფიქრები გამექცა გაზაფხულის პირველი დღისკენ, როდესაც ეს გამხმარი ხე მოთეთრო-მოყვითალო კვირტებით იყო მოფენილი და ყვავილებს აქეთ-იქეთ ყველას და ყოველივეს აფრქვევდა, თითქოს ეს ყოფილიყოს ნიშანი იმედისა, სიყვარულისა და ხვალისდელი დღის მშვიდობიანად გათენებისა.

მივაბიჯებდი... დაფიქრებული მივაბიჯებდი და მესმოდა რომ ამ ხეების, ფოთლების, ყოველი საქართველოში დაბადებული და შემდეგ მიწად და მტვრად ქცეული კენჭის გარეშეც კი ჩემი სიცოცხლე წარმოუდგენელია!!! საქართველოს ცა — ეს ხომ ყველაზე ლამაზი ცაა, რაც კი მინახავს ქვეყანაზე. თითქოს ღრუბლების გამჭვივრვალე კაბადონზე ანგელოზების გუნდია შემოკრებილი, რომლებიც გვკარნახობენ, თუ როგორ უნდა გვიყვარდეს თითოეულს ჩვენი სამშობლო!

ნათქვამია: როგორც უფალი, ისე სამშობლოც, ერთადერთია ამ ქვეყანაზეო! ამის ცოცხალი მაგალითია დავით გურამიშვილის ცხოვრება, რომელიც სამშობლოსგან შორს იმყოფებოდა და მაინც სამშობლოს სიყვარულით სულდგმულობდა! მან სამშობლოსგან

შორს შექმნა უნიკალური ნაწარმოები, — „დავითიანი“, რომელიც დღემდე შეგონებასავით აქვს ქართველ ერს.

სამშობლოს სიყვარული... ეს ის თემაა, რომელიც ყველანაირი თავისებურებით არის შეზავებული, ადამიანი, რომელიც სამშობლოს სიყვარულის გარეშე ცხოვრობს, სწორედ იმ გამხმარ, სველ და აყუდებულ ხეს ემსგავსება, რომელიც ერთ დროს მოთეთრო, მოვარდისფრო ვარდებს აფრქვევდა...

სწორედ სამშობლოს სიყვარულია იმედი იმისა, რომ ხვალინდელი დღე მართლაც გათენდება ღვთისგან ნაბოძარი სიყვარულით და ღირებულებებით, რომელიც ქართველ ერს უბოძა უფალმა.

ხანდახან მებადება კითხვა. ვინ ვარ მე? ვინ ვარ მე უფლისგან შექმნილ, გაცისკროვნებულ, განათებულ, სამშობლოს რაღაც დაუუმატო ან დავაკლო. მე მხოლოდ უფლება მაქვს... უფლება მაქვს, რომ მიყვარდეს იგი...

უსამართლობამ მაიძულა წავსულიყავი და სხვა ქალაქში ჩემთვის პატარა ბინა დამედო, მეცხოვრა ჩემთვის ბედნიერად უცხო ქალაქში და საქართველოს ბედ-იღბალზე არა გამეგო...

მე საბოლოოდ საქართველოს შევავლე თვალი, მთანმინდას მდგარმა საბოლოოდ დავხუჭე თვალი მე საბოლოოდ საქართველოს დავემშვიდობე, მის სილამაზეს დავშორდი და გამოვეთხოვე. შემოვიარე დედამინის ყოველი კუთხე, ყველა კარიბჭეს მივადექი, ყველა გავსინჯე, მაგრამ როდესაც ჩემს სამშობლოს კვლავ მივაკითხე, მის სილამაზეს, ვერცერთი ქვეყნის სილამაზე ვერ მივადარე!!!

ადამიანები ვიბადებით, ვიზრდებით, ვბერდებით და ვკვდებით... ვკვდებით ჩვენი ღირებულებებით, ცოდვებით, შეხედულებებით და ცხოვრებით, თუმცა ეს სხვა თემაა, რომელზეც დაუსრულებლად შეიძლება საუბარი. მთავარი ის კი არ არის, რომ დავიბადოთ, ვიცხოვროთ და მოკვდეთ, ისე როგორც ყველა! მთავარი ის არის, რას გავუკეთებთ ჩვენს სამშობლოს, რა წვლილს შევიტანთ მისი კეთილდღეობისათვის ბრძოლაში.

მე ყოველთვის ვფიქრობ სამშობლოზე, მის არსზე და ღირებულებებზე, მაგრამ ბოლომდე მის ღირსებებს ვერ ჩავწვდი, ალბათ ეს ჩემი გაუნათლებლობის ბრალია!

მე ვფიქრობ... თქენც იფიქრეთ, იქნებ რამე ამოუცნობს ჩავწვდეთ!!!

შეხედე ცას! როგორ ბრწყინავს იგი, ეს სამშობლოს ცა! შეხედე მიწას, რომლის გამოც, იბრძოდნენ სამშობლოს სიყვარულით გამსჭვალული პატრიოტები! აი, ეს იყო სიყვარული... სამშობლოს სიყვარული!

შეხედეთ, სამშობლოზე მოტრფიალე მწერლებს, პოეტებს და თუნდაც ჩვენ უბრალო ადამიანებს, რომლებიც ვცდილობთ გამოვხატოთ სიყვარული ისე ლამაზად, როგორც თვითონ სიყვარულია — მშვენიერი და ამალეებული.

შეხედეთ ტაძრებს, ეკლესია — მონასტრებს, შეხედეთ ხატებს, ჯვარზე გაკრულ ქრისტეს, შეხედეთ ბიბლიას, სახარებას, ჰაგიოგრაფიულ ნაწარმოებებს, შეხედეთ საქართველოს...

აი ეს არის ჩემი სამშობლო, ჩემი სიყვარული, ჩემი საქართველო!!!

I აფილი - ბექა ზაკურაძე, 173-ე სკოლა, XI კლ.

ც ა

რამდენი რამე გინახავს ცაო,
კაცობრიობის თვალი ხარ ყველგან,
ასეთი წმინდა, უმანკო რომ ხარ
ალბათ იმიტომ შორს დგახარ ჩემგან...

რამდენი კაცის გინახავს ცრემლი,
რამდენი ტყვია ნასროლი ზურგში,
შენ ერთგულებაც ბევრი გინახავს,
და სიყვარული გაცვლილი ფულში.

ბევრი ქალაქის ნგრევა გინახავს,
გლოვით მოწვდილი შენსკენ ხელები,
გამუქებულა შენს თვალწინ სშირად
დედამინაზე მკრთალი ფერები.

ლიად დარჩენილ კაცთა თვალებში
ბეჭდურ იმედად ჩაგიხედია,
და უპატრონოდ მიყრილ გვამთათვის
ჭირსუფლობაც გაგინეცია.

ვინ მოსთვლის, რამდენ ცოდვის მომსწრე ხარ,
უამთამლრიცხველიც ვერ აღრიცხავდა,

ტყვია არ უწვდენს, თორემ აქამდე
აღამიანი შენც დაგხვრიტავდა.

არ დაგინდობდა, რადგან სიძულვილს
ამ ქვეყანაზე არ აქვს საზღვარი,
რადგან ჩვენს შორის ამ სიძულვილის
შავი ღრუბელი არის ჩამდგარი.

კაცთა ცოდვებით გაოცებული
სშირად ღრუბლებით იფარავ სახეს,
მაგრამ იცოდე ამ ღრუბლებს მიღმა
ატირებული შენც დაგინახეს.

როცა გვიგზავნი ჭექას და ქუხილს,
თითქოს ცა მინას მოჰკითხავს ნამუსს,
ასე მგონია, ბოროტ სამყაროს
რომ ჩემს მაგივრად შენ აძლევ პასუხს.

მე ხელით გწვდები და გეფერები
ჩემგან ყოველთვის განდიდებული,
მეც მაშინა ვარ წყნარად და მშვიდად
როცა შენა ხარ დამშვიდებული.

II აფილი - ივანე კეკელიძე, I სკოლა, IX კლ.

ი მ ე დ ი

ვისაც სიცოცხლე სწყურია
დაუშრეტელი ცხოვრებით,
გადაგვარებულ მინაზე,
განათებული ცხოვრებით.

ვისაც სამშობლო აჩერებს
და განთიადის იმედი,
ძნელია რომ დაიჯერო,
რა არის მისთვის მცირედი.

გადაჯიშებულ ქვეყნისთვის,
გადატეხილი ტოტები,
გადაბრუნებულ ერისთვის
გადარჩენილი იმედი.

ვისაც სანუთრო აჩერებს
დღის გათენილი იმედი,
შენ თვითონ ვერ დაიჯერებ,
რა არის მისთვის მცირედი.

III აფილი - ხატია თოდუა, 89-ე სკოლა, XII კლ.

მ ზ ე და ა ღ ა მ ი ა ნ ი

მზე ჩამჯდარა ნავში,
მძიმედ უსვამს ნიჩბებს,—
დამლალაო, ქართ
დედამინის სივრცემ.
ჰორიზონტს თუ გასცდა
გაგრილდება წუთით,
დასცხა, სულის ტკივილს
ძლივსლა იტევს გული...
მზე რომ ზღვაში ჩავა
დაბნელდება მალე?

ხვალ ხომ ისევ მოვა
რომ დაცხრილოს ღამე?!
დედი, მზე ხომ მოვა?
ხომ გაგვითბობს გულებს?
ხომ გაგვიყოფს სხივებს
როგორც თაიგულებს?
- მზე იქნება, შვილო,
ვარსკვლავებიც, მთვარეც,
დედამინაც გაძლებს
კვლავ დაითვლის წამებს...

ისინი სულ იყვნენ,
იქნებიან გწამდეს!
აღამიანს ჯილდოდ
ერგო სამი რამე-
ამ სიცოცხლის ძალა,
სიყვარულის ნიჭი
და სიკვდილის ნება
საფიქრალით დიდით.....

სხვადასხვა ნომინაციებში გამარჯვებულების ნამუშევრებს უყრნაღის
შემდეგ ნომერში გაგაერთობთ, აქ კი გთავაზობთ ლექსს, რომელმაც
გამარჯვა ნომინაციაში „საუკეთესო პატრიოტული ნამუშევარი“

ოთარ მჭედლიძე, 47-ე სკ. X კლ.

ოცდახუთსა თებერვალსა

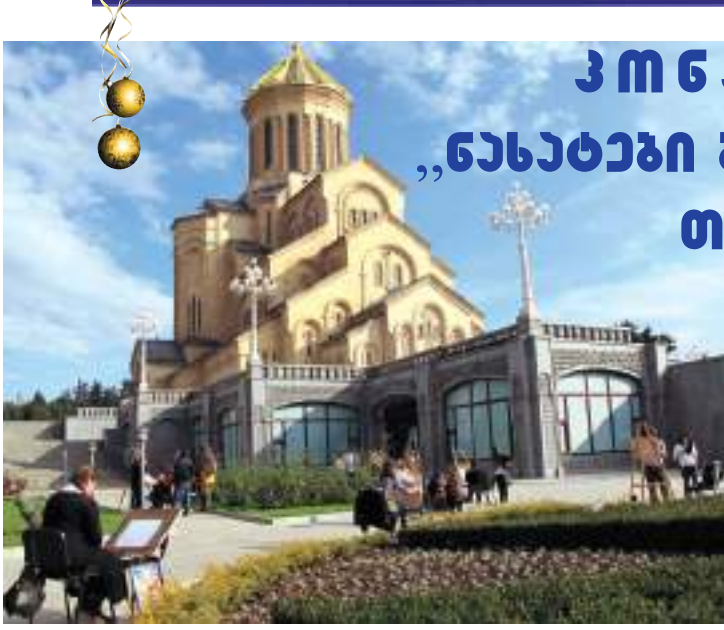
ოცდახუთსა თებერვალსა ქროდა ცივი ნიავ-ქარი,
და ცივ სიოს ტყვია ცხელი ჭრდა, როგორც
სისხლის ძარღვი.
აქ ხეები ზუზუნებდნენ, ტაბახმელა
ინვის სისხლით,
და კოჯორიც დაჭროლია ამარზენი ტყვიის ხილვით.
ოცდახუთსა თებერვალსა ქროდა ცივი ნიავ-ქარი,
და ცივ სიოს ტყვია ცხელი ჭრდა, როგორც
სისხლის ძარღვი,
აქ დროშები შინდისფერი იყო
ერთად-ერთი ვალი —
ქართველისთვის, რომ დაეცვა მშობლიური
მინა-წყალი.
ოცდახუთსა თებერვალსა ქროდა ცივი ნიავ-ქარი,
ცრემლიანი სისხლის გუბე იყო
ტყვიით გადამთვრალი,
კოჯორი და ტაბახმელა კვლავ გლოვობდა,
იდგა სარი,
სარზე იყო წამოცმული საქართველოს
საფიცარი —

სამი ფერის დროშა ისევ, შინდისფერი, სანუკვარი.
იყო თოვლი და ციოდა, იყო ისევ ნიავ-ქარი,
ისევ კაცის სისხლით იყო, დალოცვილი
მინა-წყალი,
ოცდახუთსა თებერვალსა დაიღვარა წმინდა წყალი
და ქართველის იმ დროს ბედი იყო
მუხისა ფიცარი...
იყო ცივი, მტკივნეული და წითელი თებერვალი,
როგორც მუდამ, იმ დროს ლალატს,
გამოეჩინა ისარი.
თოვლი იყო, უბერავდა, დროშაც ჩვენი გაყინული...
გაუნძრევლად იდგა, იდგა, მუხლუდრეკი და ამაცი,
იდგა, იდგა და ელოდა ისევ ფრიალს გარინდული,
და სიკვდილი მტრისაგან, ამით იყო გამიზნული.
რეკდა ზარი, რეკდა ზარი, სად სიონი
იდგა ქარში...
და ზეცისკენ აპყრობილი მას ეჭიდა მძიმე ჯვარი...
და ზეცისკენ მომზირალი გაუნითლდა უკვე თვალი.
ოცდახუთსა თებერვალსა ქროდა ცივი ნიავ-ქარი
და ქართველებს სანუგეშოდ მკერდში ეკრათ
მინა მშრალი...

ამონარიდი უნძიდვის ეპისტოლედან

დროს უნდა ვაფასებდეთ, როგორც ღვთის წყალობას და მისი გამოყენება უნდა შეგვეძლოს.
დროს უნდა აღვიქვამდეთ არა მარტო როგორც ზოგად გამოვლინებას, არამედ როგორც თი-
თოეული ჩვენთაგანისათვის ამქვეყნიური ცხოვრებისათვის მოცემულ გარკვეულ პერიოდს, რომ-
ლის განმავლობაშიც უნდა მოვასწროთ ყოველივე იმის აღსრულება, რის გაკეთებასაც ვფიქრობთ
და ვგეგმავთ, რადგან არ ვუწყით, როდის წარვდგებით მარადიულობის კარიბჭესთან. ჩვენთვის
განკუთვნილი ჟამი მიწიერი ცხოვრებისა აღვსილი უნდა იყოს სიკეთით, ოჯახისა და სამშობლოს
სასარგებლო შრომით, სულიერებით და არა მხოლოდ გართობითა და კომერციული საქმიანობით.

2003 წ. ქრისტეს შობიდან

კონკურსი „ნახატები ბიბლიურ თემაზე“

იხილეთ გაეცნენ კონკურსის პრობებს და დაურიგდათ თემები, რომელზეც უნდა ემუშავათ ზაფხულის განმავლობაში. ამავე დღეს მოენყო იმ ნახატების გამოფენა, რომლებიც კონკურსანტებმა განაცხადთან ერთად შემოიტანეს.

კონკურსი „ნახატები ბიბლიურ თემებზე“ საპატრიარქოსთან არსებული ასალგაზრდობის სულიერი და ინტელექტუალური განვითარების ცენტრის მიერ განხორციელებული პროექტია, კონკურსის საშუალებით მოზარდებს, რომლებსაც ხატვის ნიჭი აქვთ საშუალება მიეცათ თავიანთი ნიჭი გამოეხატათ და ეს მოახერხეს კადეც, რადგან მათი ნამუშევრები მხატვლთა დიდ მონიშნებას იმსახურებს.

კონკურსი დაიწყო 2009 წლის ივნისის თვეში, ასალგაზრდული ცენტრის კულტურისა და ხელოვნების ჯგუფის ორგანიზებით და განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მხარდაჭერით. მასში მონაწილეობას ლეზულობენ 6-დან 17-წლამდე სკოლის მოსწავლეები.

ერთი თვით ადრე ჩატარდა კონკურსის მოსამზადებელი პერიოდი: 1. განისაზღვრა მისი დანაწესი და დასრულების დრო; 2. შეირჩა ისეთი თემები ძველი და ახალი აღთქმიდან, რომელთა მიხედვითაც ბავშვები შექმნიდნენ ნახატების შესრულებას;

კონკურსში მონაწილეობის სურვილი 250-მა ბავშვმა გამოთქვა, მათ შემოიტანეს განაცხადი, რომელსაც თან ერთვოდა მსურველის მიერ, თავისუფალ თემაზე შესრულებული ნახატი. 2009 წლის ივნისის თვეში მოხდა მონაწილე ბავშვებთან შეხვედრა,

კონკურსი შედგება სამი ტურისაგან: პირველ ტურში, რომელიც ზაფხულის განმავლობაში ჩატარდა ბავშვებმა დასათეს ნამუშევრები საშინაო დავალების მიხედვით; მეორე ტურში 61-მა მონაწილემ მიიღო მონაწილეობა. 29 ოქტომბერს სამების საკათედრო ტაძრის ეზოში მოენყო ხატვის დღე. ამ დღისთვის სამხატვრო აკადემიამ დროებით, კონკურსანტებისათვის საჭირო ინვენტარი გამოგვიყო, ასევე აქტიური მონაწილეობა მიიღეს აკადემიის სტუდენტებმაც, რომლებიც კონკურსის მონაწილეებს ხატვის პროცესში კონსულტაციას უწევდნენ. მესამე ტურისთვის კვლავ მიმდინარეობს თემების შერჩევა ძველი და ახალი აღთქმიდან, კონკურსის მონაწილეებს ისევ დაურიგდათ თემები.

კონკურსი დასრულდება შობის დღესასწაულის დღეებში, ბავშვები წამახალისებელი საჩუქრებითა და სიგელებით დაჯილდოვდებიან.

იმედი გვაქვს, კონკურსი წარმატებით დასრულდება და მომდევნო წლებში კიდევ უფრო მეტი ბავშვი მიიღებს მონაწილეობას, რადგან ძალიან მნიშვნელოვანია მომავალ თაობას ჰქონდეს თავისი შესაძლებლობების გამოხატვის საშუალება.

თამაზა გულგინი

ღირსად უზიდა ალსაზრდად

(რჩევები მშობლებს)

(გაგრძელება. დასაწყისი იხ. №2(3)-№3(4)-
№4(5)-№6)

გააცანით თქვენს შვილებს ქართველთა ეროვნული ხასიათის უმთავრესი შტრიხები. უთხარით, რომ ჩვენ, ისევე, როგორც სხვა ხალხებს, გვაქვს ადამიანური სისუსტეები. იქნებ სხვებზე არანაკლები ამპარტავნებიცა ვართ და შურიც გვახსიათებს, სხვათა მსგავსად, მაგრამ, ამავედროულად, თამამად შეგვიძლია განვაცხადოთ, რომ სხვები არასოდეს დაგვიჩაგრავს. ჩვენთვის დამახასიათებელი არ ყოფილა დაპყრობითი ომები. ხოლო თუ როგორ ექცეოდა ქართველი კაცი დამარცხებულ მტერს, კარგად ჩანს პოემა „თორნიკე ერისთავში“. გავიხსენოთ, როგორ მიმართა ბარდა სკლიაროსზე გამარჯვებულმა თორნიკემ თავის ჯარს:

„...გაურჩეველად,
ქართველი იყოს, გინდა სპარსელი,
გინდა ბერძენი, გინდა სომეხი
სულ ერთიანად მოჰკიდეთ ხელი!
სიკვდილი ყველას ათანასწორებს:
თვისიანს, უცხოს, მტერს და მოყვარეს!..
ვეცადოთ ყველა და ნუ დავაკლებთ
დაჭრილებს მოვლას და მკვდრებს სამარეს...
ნურვინ გაბედავს, დატყვევებულებს
რომ მიაყენოს შეურაცხყოფა!
ვაჟკაცს რომ ბედი სხვას დაამონებს
დასათანჯავად ისიც ეყოფა!“

ამგვარი ჰუმანური დამოკიდებულება გვექნდა ბრძოლანაგებული მტრის მიმართ და ამგვარივე კაცთმოყვარეობით ვეპყრობოდით ჩვენს მინა-წყალზე შემოკედლებულ უცხოტომელებს. მარტო ებრაელთა მაგალითი რად ღირს.

ყველასათვის ცნობილია, რომ საქართველო ის ერთადერთი ქვეყანაა, სადაც არასოდეს ყოფილა ანტისემიტიზმი — ებრაელთა დევნა. უფრო მეტიც, ცნობილია ფაქტი, როდესაც ქართველი კაცი ერთადერთი აღმოჩნდა, ვინც 1906 წელს ოდესაში ებრაელთა ხოცვა-ჟლეტას აღუდგანინ. ეს იყო საბა კლდიაშვილი — ოდესის უნივერსიტეტის პრივატ-დოცენტი, ებრაელთა დასაცავად ქუჩაში გამოსული რომ შეწირვია

მოყვასი სიყვარულს.

„დაჰკარით ებრაელებს და იხსენით რუსეთი“ — ამგვარი პათოსით ცდილობდა თურმე „პატრიოტთა“ ბრბო ქვეყნის გადარჩენას ოდესაში. მაგრამ არა მხოლოდ რეალური ცხოვრება, ხელოვნებაც ანალოგიური სულისკვეთებით ყოფილა გაჟღენთილი. მოვიტანოთ ამონარდი ებრაელი მწერლის გურამ ბათიაშვილის წერილიდან:

„1901 წლის აპრილი. ქუთაისში საგასტროლოდ ჩამოდის მოსკოვეური დასი. ქუთაისმა პატივით მიიღო თეატრი... როცა მეორე მოქმედებაში მაყურებელმა ნახა, რომ სექტაკლის აზრი არა გაჭირვებულთა, დამცირებულთა, ბედკრულთა დაცვაა, არამედ კიდევ ერთი მოწოდება — „მაგათ დაჰკათ და სამშობლო იხსენითო“, სიცილით კი არ მოიქციეს ყბები, ტაში კი არ დაუკრეს, ალსდგნენ ქუთათურები და სექტაკლი ჩაშალეს და მოედანზე გავიდნენ, დემონსტრაცია მოაწყვეს. იმ დღეს პოლიციამ იმ მოედანზე 200 ქუთაისელი დააპატიმრა, 200 კაცთმოყვარე, „ვეფხისტყაოსნის“ იდეებზე გაზრდილი 200 ქალი და კაცი დააპატიმრა...“

მეორედ რომ დააპირა თეატრმა იმ პეისის თამაში, მეორედაც რომ მოინდომეს სცენიდან დაეძახათ — „ჰკათ ებრაელებს და სამშობლო იხსენითო, ქუთაისელებმა ფარდაც არ გაახსნევინეს“ — სექტაკლი ჩაშალეს.

და კიდევ: ქუთაისში ერთი რუსული დასი ჩამოვიდა. გასტროლები კარგად დაიწყო, ჩინებულად. მესამე საღამოს ანტისემიტური პეისა ითამაშეს. ისევ ებრაელებზე იყრიდნენ ჯავრს. სექტაკლი არავის ჩაუშლია, არც დემონსტრაცია მოუწყვიათ (უკვე სხვა დრო იდგა, რეაქცია თარეშობდა!), დარბაზში სმაგაკმენდილები ისდნენ ნუჟარაძეები და ლორთქიფანიძეები, აბაშიძეები და წერეთლები, მიქელაძეები და აგიაშვილები, პირველნი ისდნენ და უსმენდნენ იმას, რასაც

თვითონ არასოდეს იტყოდნენ. უხმოდ დაიშალნენ, მაგრამ...

მეორე დღეს თეატრს ეწვია ქალაქის დეპუტაცია და გასტროლიორებს განუცხადა: ქუთაისში სხვა ერებს არასოდეს ამცირებენ, ამიტომ გთხოვთ ქალაქი დასტოვოთო“...

წერილის ავტორი მიმართავს მკითხველს: „ახლა მე თქვენ დამისახელეთ მეორე ისეთი ქვეყანა, რომელშიც ასეთი რამ მომხდარა!“ თუმცა ბატონმა გურამმა წინასწარ იცის ამ მიმართვის პასუხი.

ქართულ სტუმართმოყვარეობაზე მსჯელობისას, რა თქმა უნდა, დიდი ვაჟას, ყველასათვის კარგად ნაცნობ, „სტუმარ-მასპინძელსაც“ შეეხებით. იმედია, ბავშვებს არ გაუჭირდებათ პოემის პერსონაჟებზე სათანადო აზრის გამოთქმა. აქვე გაიხსენეთ, როგორი მამა-შვილობა გაუწია ტყვეობიდან თავდაღწეულ, უცხო მხარეში მოხვედრილ დავით გურამიშვილს კაზაკმა მასპინძელმა:

„როგორც, რომ ერთმა კაზაკმა მე მაშინ მომიარაო, როცა, რომ მყვანდა მივილიდა მეტს მამაჩემი არაო.“

დღევანდლობასაც შეეხეთ და უთხაროთ, რომ მრავალმა აფხაზმა და ოსმა უმეგობრა ქართველებს, დაიცვა და შეიფარა ისინი, ისევე როგორც, ქართველებმა შეიფარეს ოსები და აფხაზები.

აჩვენეთ „ვეფხისტყაოსნის“ ძეგლი და გაახსენეთ ამ ბალადის შინაარსი. მსგავსი ქანდაკება ხომ სანთლით საძებარია სხვაგან. ქართველმა კაცმა ძეგლი დაუდგა ხალხური პოეზიის ნიმუშს, რომელშიც დედის იდეალი სცილდება ჩვეულებრივი კაცთმოყვარეობის ზღვარს და ზოგადსაკაცობრიო მნიშვნელობას იძენს. პოემის მიხედვით, თვით დიდი

პირადი უბედურების ჟამსაც კი, შვილმკვდარ, ტკივილიან დედას შეუძლია სხვა ტკივილიანი დედის გვერდით დგომა, მისთვის თანაგრძნობის გამოხატვა.

აუხსენით შვილებს, რომ ამგვარი ზნეკეთილობით გამოირჩეოდა ჩვენი აზროვნება, ასე ვცხოვრობდით, ვუმკლავდებოდით ათასგვარ მომხდურს და ასე მოვედით დღემდე. უთხაროთ, რომ დღესაც არ შეცვლილა ქართველი დედების ეს დამოკიდებულება.

თუმცა, საჭიროების შემთხვევაში, არც იარაღით სამშობლოს დაცვა ყოფილა მათთვის უცხო. ნაიკითხეთ ლადო ასათიანის ლექსი „საქართველო იყო მათი საოცნებო სახელი“:

„ძველად თურმე, როცა მტრების უთვალავი ჯარები მოდიოდნენ, რომ გაელოთ საქართველოს კარები, მამაკაცებს გვერდით ჰყავდათ, ვით ფოლადის ხარები და მტრებს მათთან ერთად

სცემდნენ საქართველოს ქალები“...

ეროვნულ თვისებებზე მსჯელობისას გაიხსენეთ „ვეფხისტყაოსანი“, რომელშიც კარგად ჩანს რანი ვიყავით, რა ფასეულობები იყო ჩვენთვის პრიორიტეტული: „სჯობს სახელისა მოხვეჭა, ყოველსა მოსახვეჭელსა“; „ვინ მოყვარესა არ ეძებს, იგი თავისა მტერია“; „სჯობს სიცოცხლესა ნაძრახსა, სიკვდილი სახელოვანი“; „რასაცა გაცემ შენია, რაც არა, დაკარგულია!“; „მით ვისწავლებით, მოგვეცეს შერთვა ზესთ მწყობრთა მწყობრისა“ (ეი ცოდნა იმიტომ გვინდა, რომ ზეცას, უფალს დავუახლოვდეთ)... — ამგვარი იყო ჩვენი სულიერი საზრდო, ჩვენი აზროვნება.

ისაუბრეთ, თუ როგორ ანრთობდა და აყალიბებდა ერის საუკეთესო თვისებებს ქართული ეკლესია, საერო ხელისუფლებასთან ერთად. როგორ ზრუნავდნენ ჩვენი მეფე-დედოფლები თავის ხალხის მატერიალურსა და ზნეობრივ-სულიერ მხარეზე.

გააცანით დავით აღმაშენებლის „გალობანი სინანულისანი“, რომელშიც მეფე-პატრონი საოცარი თავმდაბლობით გვიჩვენებს ადამიანის სულიერ სამყაროზე

ზრუნვის მაგალითს.

გაცანით არჩილ მეფის „საქართველოს ზნეობანი“, სადაც იგი ამბობს: „საქართველოში იტყვიან სამასსამოცდახუთსაო ზნეობას“.

ჰკითხეთ ბავშვებს, რას უნდა მიანიშნებდეს ეს რიცხვი? რამდენი დღეა წელიწადში? წმინდა გიორგის რამდენი სალოცავი ყოფილა უწინ საქართველოში?

ერთად გააკეთეთ დასკვნა: ქართველს იმდენი ზნე ჰქონია, წმინდა გიორგის რამდენი სალოცავიც ყოფილა საქართველოში. მაშასადამე, თავისი სათაყვანებელი წმინდანის ცხოვრებაზე, მის პიროვნებაზე ყოფილა სწორება. ეს რიცხვი იმასაც გულისხმობს, რომ წელიწადის ყველა 365 დღე, ყოველი საათი და წუთი ღირსეული უნდა ყოფილიყო.

მეფე არჩილი ჩამოთვლის იმდროინდელ საქართველოში არსებულ, საკმაოდ მრავალფეროვან პროფესიასა თუ ხელობას და მიგვანიშნებს საარსებო საშუალებათა საკუთარი შრომით მოპოვების ზნეობრივ მხარეზე. რაოდენ სჭირდება დღეს ქართველ კაცს ამგვარი აზროვნება; დღეს, როდესაც ამ პროფესიათა დიდი ნაწილი მივინწყებულია და ჩვენს მარჩენალ მინასაც მოაკლდა გამრჯე ხელი; როდესაც საარსებო საშუალებათა საძიებლად საზღვარგარეთ გარბის ან მათხოვრად... ქცეულა ქართველი კაცი.

ასე ზრუნავდნენ ჩვენი მეფეები თავისი ხალხის არამარტო მატერიალურ, არამედ ზნეობრივ სიმაღლეზეც.

ხალხზე ზრუნვის საპასუხოდ ჩვენი მეფეები მათგან დიდ სიყვარულს იმსახურებდნენ. ამის დასტურია ის, რომ ქართველ ხალხს

ხელი არასოდეს აღუმართავს საკუთარი მეფის წინააღმდეგ. საპირისპირო შემთხვევები კი მრავალია ჩვენს ისტორიაში, როდესაც ქართველი კაცი მეფეს ენაცვლებოდა და მის მაგიერ იღებდა სიკვდილს.

უთხარით ისიც, რომ არამარტო ქართველები, ჩვენს მინა-წყალზე მცხოვრები სხვა ერის შვილებიც ერთგულად ემსახურებოდნენ ჩვენს სამშობლოს. ერთად გაიხსენეთ დავითის, თამარის, ერეკლეს მეფობისდროინდელი... არაქართველთა თავდადების მაგალითები.

ჩამოათვლევინეთ საქართველოს წმინდა მეფე-დედოფალთა სახელები. პარალელი გაავლეთ სხვა ქვეყნების მეფე-დედოფალთა ცხოვრებასთან.

ისაუბრეთ, რა მანკიერებანი გაჩნდა ჩვენში ცაროსტული რუსეთის მიერ საქართველოში მეფობისა და ეკლესიის ავტოკეფალიის გაუქმების შემდეგ; იმსჯელეთ პატრონ-ყმური ურთიერთობების ბატონ-ყმურით შეცვლაზე, ხელქვეითის მიმართ მზრუნველობის ნაცვლად მისადმი უსულგულო დამოკიდებულების გაჩენაზე. გაიხსენეთ ამ მოვლენის ამსახველი ილიას „გლახის ნაამბობი“, დათიკოსა და გლახოს ურთიერთობა.

ისაუბრეთ ჩვენში არსებულ სხვა მანკიერებებზე. დასვით კითხვა — რა უნდა გაკეთდეს, რომ კვლავ ავმაღლდეთ ზნეობრივად და სულიერად? რამდენად დაგვეხმარება ამ ნაკლოვანებათა აღმოფხვრაში სახარებისეული სიბრძნე, სახარებისეული აზროვნება?

(გავრძელება იქნება)
„ილია ჭავჭავაძის სახელობის ავღაგოგთა კავშირი“

ამონარიდი უნძიდების ეპისტოლეიდან

მოეწოდებ ჩვენს ახალგაზრდებს ანალიგიკური, ფილოსოფიური, ღრმა აზროვნებისაკენ. „საერთოდ ფილოსოფია ისწრაფვის საზოგადოების განვითარების სხვადასხვა ეგაპზე შეარიგოს გონება, გრძნობა და ნებელობა, მნეობრივი მსოფლმხედველობის კრიგერიუმების გამომუშავების მიზნით“ (ნ. გროგი), ეს კი შობს ახალ იდეებს, რომელთაც ჩვენთვის უცნობ კითხვებამდე მიეყავართ. ღრმა ანალიზისა და ძიების სურვილი კი ღმერთის შეცნობის დიდ შესაძლებლობას იძლევა. მაშ, „ეძიებდეთ და ჰპოვოთ, ირეკდით და განგელთ თქვენ“ (მთ. 7,7).

თუ გვსურს ძლიერი სახელმწიფო შექმნათ, მეგად მარგივი, მაგრამ ღრმა შინაარსის შემცველი მაცხოვრის ეს რჩევა უნდა გავითვალისწინოთ: „ეძიებდით სასუფეველსა ღმრთისასა და ესე ყოველი შეგებინოთ“ (მთ. 6. 33). ე.ი. უმთავრესია ღმერთთან მიმართებაში სწორი ორიენტირება და ჰქონდეს ხელისუფლებას, ხალხს, ცალკეულ ადამიანს და ყოველივე დანარჩენი, მათ შორის მაგერიალური კეთილდღეობაც, მიეცემა მათ.

2004 ქრისტეს შობიდან

ც რ უ რ წ მ ე ნ ე ბ ი

ჩვენი ცხოვრების უმნიშვნელოვანეს ნაწილს გააზრებულად თუ გაუაზრებლად ვატარებთ ცრურწმენებით, და ამაზე თითქოს ნაფიქრაც არ გვაქვს, არსებობს ე. წ. „საზოგადოებაში დამკვიდრებული“ და პირადად „დაცდილი“ რისივე რწმენა.

ყველაზე ხშირად ვიყენებთ ამ ფრაზას: **„რაც გინერია, არ აცდებია“**, თითქოს ყველაფერი წინასწარ გაქვს განსაზღვრული „ბედისწერით“. წმინდა იოანე ოქროპირი ამბობს: „თუკი აუცილებელია მოხდეს ბედისაგან განსაზღვრული მამინაც, როდესაც ბევრთად ვმუშაობთ და მამინაც, როდესაც გვიჩინავს, — ნუ შეაბამს უღელში ხარებს მინათმოქმედი, ნუ გამოიტანს სახნისს, ნუ გაჭრის კვალს, ნუ დასთესს, ნუ ელის წლის ხელსაყრელ დროს, ნუ იტანს სიცივეს, ხანგრძლივ წვიმას, უბედურებებს და შრომას მთელი წლის მანძილზე, ნუ ლესავს ნამგალს და ნუ მკის დათესილ პურს, ნუ ლენს თავთავს, ნუ რგავს და ნუ ელის მცენარეებს, - მოიცლიოს მინათმოქმედის ყველა ზრუნვა, დაჯდეს სახლში და იძინოს: თუკი ყველაფერი ბედისგან უეჭველად აქვს დანიშნული, სიკეთე თავისით მიუვა სახლში... რატომ არ გადანყვევით ასე მოქცევას, თუკი მართლაც გვჯერათ ბედისწერისა?..

როდემდე ვიქნებით გონებით ბავშვები? როდემდე არ შევწყვეტთ უქმ ლაპარაკს? თუკი ცუდს და კარგს ბედისწერა აყალიბებს, რატომ არიგებ და აძლევ რჩევებს ბავშვს? თუკი ბედისწერა აქცევს კაცს ღარიბად და მდიდრად, ნუ გზავნი შვილს სასწავლებლად, ნუ აძლევ ფულს, ნუ ცდილობ გამდიდრდე და საქმე ბედს მიახდე. მაგრამ ამას ვერ ბედავ. ხედავ, არ უჯერებ მას პატარა საქმეში, დიდში კი ეყრდნობი...

ბედისწერა რომ არსებობდეს არავინ იქნება კარგი და ცუდი. აბა, რისთვის ვაქვებთ ვინმეს სიკეთისათვის? რისთვის ვაამებთ? ეს ხომ მისი სათნოება არაა, არამედ ბედისწერის. რისთვის ვკიცხავთ? რისთვის ვწყევლით? ცოდვა ხომ მისგან არ მოდის, არამედ ბედისაგან, რომელმაც უბიძგა მას. ადამიანი, რომელიც საკუთარი სურვილით არ აკეთებს რამეს, არამედ ბედისგანაა იძულებული, არც კარგია და არც ცუდი. ხედავ, რა უაზრობამდე მიგვიყვანა ბედისწერაზე ლაპარაკმა? არავინაა ღვთისმოსავი, არავინ — გარყვნილი, არავინ — ანგარებისმოყვარე, არავინ — სამართლიანი. სათნოებაც და ნაკლიც გაუქმებულია, ტყუილად ვართ მოსულები აწინდელ ცხოვრებაში, უკეთ რომ ვთქვათ: არა ტყუილად, არამედ საუბედუროდ“.

ასევე ხშირად „ვერწმუნებით“ ხოლმე რაღაც „წმენებს“: **დაცემინება — დასტურის წმინა,**

დილით მახინჯი ადამიანის შეხვედრა, თვალის ციმციმი, ყვავის ჩხავილი — უბედურების ნიშანი...

წმიდა ბასილი დიდი ბრძანებს: „ბევრ ქრისტიანს წმინდების განმარტება ზიანის მომტან საქმედ არ მიაჩნია. თუკი ვინმე საუბროსას დააცემინებს, იტყვიან: ამასაც მნიშვნელობა აქვსო. თუკი ვილაც ზურგიდან სახელით მოვიხმობს, გადასასვლელში თუ ფეხი დაგისრიალდა, ანდა ტანსაცმელით რაიმეს ნამოედები — ეს ყოველივე თითქოს იმის ნიშანია, რომ საქმე, რომლის გაკეთებაც აპირებდი, არ უნდა გააკეთო. ზოგჯერ მორწმუნე ადამიანებიც კი ასეთ ცრურწმენებს მისდევენ და ამ დამლუპველ ვნებაში იძირებიან. მაგრამ იცოდვე: უარყოფილია ღვთისაგან ამ უსჯულოების მიმდევარი ერი“.

წმიდა იოანე ოქროპირი ბრძანებს: „ვინც, სახლიდან გამოსული, კოჭლსა და მახინჯს შეხვდება და ამას წმინდად მიიჩნევს, იგი სატანურ საქმეს სჩადის, რადგან დღეს უბედურებად აქცევს არა ადამიანთან შეხვედრა, არამედ ცოდვილი ცხოვრება“.

„ორშაბათი მძიმე დღეა“ — ასეთ რამესაც გაიგონებთ. მართლაც, თუ შაბათ-კვირას უზომოდ გადაყვევებით დროსტარებას და სამსახურში დაბრუნებულს გვიჭირს მუშაობა, ის მართლაც მძიმე იქნება. ამბობენ, რომ ორშაბათს არ შეიძლება დაინყო ახალი საქმე, რადგან წარმატებას ვერ მიაღწევ; დაუშვებელია სადმე გამგზავრება, ან ფულის გაცემა... ორშაბათი — ჩვეულებრივი დღეა, როგორც კვირის სხვა დღეები და, თანაც, ამ დღეს უსხეულო ძალთა, ანგელოზთა ხსენების დღეა. მამასადამე, ორშაბათისადმი გაუცნობიერებელი შიში არათუ გაუმართლებელია, იგი შეურაცხყოფელია უფლისათვის, რამეთუ ყოველი დღე კურთხეულია უფლის მიერ, ყოველი დღე მადლმოსილია უფლის ქმნილებისათვის, არცერთ დღეს მოუკლია მას კაცთათვის თავისი წყალობა (დაბ. 1, 31).

„არცონდა — არცოდვაა“ — ეს უფრო თავის გამართლებაა და არცაა გამართლება. თუკი ბანქოს რამდენიმენაირი თამაში იცი, კომპიუტერულ პროგრამებს ფლობ და იცი, რომელ ფილმში რომელი მსახიობი თამაშობს, იქნებ ისიც გაარკვიო, რა არის მადლი და ცოდვა, როგორ ვუმკურნალოთ სულიერ დაავადებებს, როგორი უნდა იყოს ნამდვილი ქრისტიანი, როგორ უნდა ვიცხოვროთ და განვასხვავოთ ნამდვილი რწმენა ცრუსაგან.

„როცა დედა წყევლის, მისი ძუძუები

ჩვენს სსრკრეზაში

ლოცვენ — მშობლებს, განსაკუთრებით დედებს, მუდამ უნდა ახსოვდეთ, რომ, როგორც გულმხურვალე ლოცვით შეუძლიათ შვილებისათვის ღვთისაგან უსაზღვრო მადლი მიიღონ, ასევე გალიზანებული ნათქვამით, წყევლით, რისხვით შეიძლება შვილებს უბედურება დაატეხონ თავს.

„თარსი რიცხვი 13“ — რიცხვი 13 სრულიად ჩვეულებრივი რიცხვია. საერთოდ, ნებისმიერი საგნისა და მოვლენისათვის მისტიური მნიშვნელობის მინიჭება და შიშის გამომწვევ ობიექტად ქცევა, მათ კერპად გადაქცევას იწვევს. ასეთი საგნებისა და მოვლენების უკან ბოროტი სული დგება (არა თავისთავად, არამედ იმათთვის, რომელთაც მათ მიმართ ამგვარი განცდა აქვთ). ამიტომ მათი და მათ შორის რიცხვი 13-ის მოშიში, ნებით თუ უნებლიეთ 13-ის გამკერპებელი, ანუ ეშმაკის მოშიში და თავყანისმცემელი ხდება. ქრისტიანი, რომელიც ღვთის მონა და მეგობარია, სხვას არავის ეშინება და ყოველგვარი ცრურწმენებისა და პირობითობებისაგან თავისუფალია.

„ბედნიერების“ მომტანი წერილები. ადრე ისინი ჩვეულებრივი ფოსტითა და ხელნაწერი სახით ვრცელდებოდა, დღეს კი ელექტრონული სახით. თითქოსდა, გაფრცელების შემთხვევაში (უნდა გაუგზავნო 20 ადამიანს უახლოეს 1 საათში ან სხვა მსგავსი პირობები) ბედნიერებას მოუტანენ ადამიანს. ვფიქრობთ, ზემოთმოყვანილი მსჯელობის შემდეგ ზედმეტად განმვარტოთ, რატომ არის ასეთი „ბედნიერების“ მომტანი წერილებისადმი რწმენა უგუზურება.

თითქოს არ შეიძლება მაისში ჯვრისწერა, ვარდი ყვავილობსო... ეს აზრი არამართებულია და საერთოდ არ შეიძლება არგუმენტად იქნას მიჩნეული, პირიქით ამ თვეს ნაკლებად უწევს მარხვის დღეები და თავისუფლად შეიძლება დაქორწინებაც.

„დღეს პირველი აპრილია, მოტყუება ადვილია“ — უფლის ბრწყინვალე აღდგომა ყველაზე ხშირად აპრილის თვეში აღინიშნება და არსებობს მოსაზრება, რომ უფალი ჩვენი იესო ქრისტე სწორედ პირველ აპრილს აღდგა მკვდრეთით. ისიც ყველამ კარგად ვიცით, თუ როგორი ტყუილი მოიგონეს მაშინ უფლის ჯვარმცემელმა და უარყოფელმა ფარისევლებმა — „იესო ნაზარეტელის სხეული ღამით ფარულად მოიპარეს მისმა მონა-

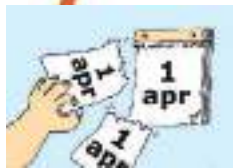
ფეებმა და ახლა გაიძახიან მკვდრეთით აღდგაო!“ — აი, სწორედ ამ ყოვლადმკრეხელურმა სიცრუემ დაუდო დასაბამი საპირველპირო ტყუილებს, რადგან ვინც ეს მოიგონა და დაამკვიდრა, მისთვის ქრისტეს აღდგომაც ტყუილია, ღმერთის ამქვეყნად ხორციელი შობაც და მისი ყოვლადმსხნელი საყოველთაო მსახურებაც!

ჩვილის დაცვა ე.წ. თილისმებით — წმიდა იოანე ოქროპირი კორინთელთა მიმართ პირველ საუბარში ამხელს თილისმების ტარებასა და ცრურწმენებით ნაკარნახევ მოქმედებებს. იგი ამბობს: „თავიანთი ჩვილის დასაცავად ყოველგვარი საფრთხისაგან მშობლები მრავალსასაცილო, სიმბოლურ თილისმას იყენებენ (ჩვენს დროში კი, მოგესვენებთ, ბავშვებს ავი თვალისაგან დასაცავად ხელზე მძივს აბამენ, რომელზეც თვალია გამოსახული)... ყოველივე ეს, მათ უდიდეს უგუზურებაზე მეტყველებს, რადგან სხვა არაფერი ესაჭიროება ჩვილს მაცხოვრებელი ჯვრის გარდა. მიუხედავად ამისა, ჯვარი, რომელმაც მოაქცია მთელი სამყარო, სძლია ეშმას და დათრგუნა მისი ძალი, — უგულებლყოფილია, ხოლო ქსოვილს, ნართს თუ სხვა მსგავს ნივთებს ანდობენ ჩვილის უსაფრთხოებას.

ნუთუ არ გრცხვენიათ? მითხაროთ: შეიგნებთ კი ოდესმე, რომ სატანა ყოველ ადამიანს ბავშობის ასაკიდან უგებს მახეს და ამისთვის ყოველგვარ ხროკს მიმართავს? ჩვილების დასაცავად, დემონთა ცდუნებით ნაკარნახევ თქვენს ამგვარ ქმედებას, გეჰენაში შთაჰყავხართ! თუკი ჩვილებს ასე წარმართები იცავენ, ამაში არაფერია გასაკვირო, მაგრამ, როდესაც ამას ჯვრის თავყანისმცემელი და მაზარებელი აკეთებენ, რომელებმაც ცნეს ღვთაებრივი სიბრძნე და ჭეშმარიტება, — ეს მწარედ სატირალია“.

უსაფუძვლოა ასევე, ზოგიერთის რწმენა, რომ ნათლია ბავშვს რამეს დაანათლავს (ჭკუას, ფულს და ა.შ.).

ასევე არასწორია, თითქოს რაიმე მნიშვნელობა ჰქონდეს რამდენ სანთელს ანთებ (კენჭს თუ ლუნს), როდის ჩააქრობ, იქ დატოვებ თუ სახლში წაიღებ, როგორ ჩააქრობ (სულის შებერვით, თუ ხელით); თითქოს რაიმე მნიშვნელობა ჰქონდეს ადგილს ეკლესიაში. ბევრი ადამიანი იმდენად ეჩვევა ტაძარში გარკვეულ ადგილას დგომას, რომ ქრისტიანისათვის შეუფერებლად გამოხატავს გულისწყრომას, თუ ვინმემ მისი „ტერიტორია“ დაიკავა.

ახალ წელთან დაკავშირებული ცრურწმენები

ახალი წლის მოსვლა თითოეულ ჩვენგანს ახალი იმედებით და სურვილებით გვაქვს, ყველა ოჯახში იშლება სუფრა, ეპატიუებიან ერთმანეთს, მოილხენენ, კეთილ სურვილებს გამოთქვამენ და ა.შ. მაგრამ ახალ წელს ბევრ ისეთ საქმესაც ვაკეთებთ, რომელიც ცრურწმენასთანაა დაკავშირებული. მათგან ზოგი გააზრებული გვაქვს და ზოგსაც გაუაზრებლად მივდევთ.

დღეს, ძალიან დიდი მნიშვნელობა ენიჭება და თითქოს „საჭიროცა“ ვიცოდეთ, რისი წელიწადი მოდის: ღორის, მაიმუნის, ხარის თუ სხვა ცხოველის. ამ მოსაზრებას საფუძვლად უდევს ჩინური კალენდარი. გავრცელებულია აზრი — რისი წელიწადიც მოდის, ახალ წელსაც შესაბამისად უნდა შევხედეთ, მაგ: ტახის (იგივე ღორის) წელს სუფრაზე მისი პატარა სათამაშო დევს. ასევე იმასაც დადებენ, რაც შესაბამის ცხოველს უყვარს, თითქოს უნდა ასთამოვნო. იქამდეც კი მივდივართ, რომ რეალური ცხოველების გარდა, მითიური და ზღაპრული პერსონაჟების

წლებსაც „აღვრიცხავთ“, მაგ: დრაკონის წელიწადი. ეს ყველაფერი არარეალური და ცრურწმენაა, არავის შეუძლია წინასწარ მომავლის განსაზღვრა, მითუმეტეს ცხოველს.

ასევე, ძალიან მნიშვნელოვანია, ვინ გვეყოლება ამ დღეს „მეკვლედ“, როგორი „ფეხი“ ექნება მას და ა.შ. მაგრამ თუ მეკვლეობა ისეთ ხარისხში იქნება აყვანილი, რომ ადამიანი მეკვლეზე დაამყარებს სასოებას, ჩათვლის, რომ მთელი წლის მანძილზე მისი „ფეხის“ მიხედვით წარმართება ოჯახის ცხოვრება. ამგვარი წარმოდგენით ადამიანი მიიჩნევს, რომ ბედისწერის გავლენის ქვეშაა. ეკლესია კი გვასწავლის, რომ ბედისწერა არ არსებობს, ადამიანი თავისი ყოველდღიური ცხოვრებით ქმნის თავის ბედს და ყოველ დღეს წლის მანძილზე თავისი ხელით ქსოვს. „ბედისწერა“ მის ყოველ-

ღიურ საქმიანობაზე დამოკიდებული და არა ახალი წლის ღამეს მოსულ პროვინებაზე — მეკვლეზე უმჯობესია, თუ იგი იქნება ოჯახში უბრალოდ სიხარულის შემომტანი, ოჯახის დამლოცველი.

ისეთი ცრურწმენაც კი არსებობს, რომ ახალი წლის წინ ყველა განათხოვრებული ნივთი უნდა დაიბრუნო, რადგან მთელი წლის მანძილზე ყველაფერი კარგად წარმართოს და ოჯახი სასვე იყოს.

ასევე ახალი წლის მეორე დღესთანაა დაკავშირებული ე. წ. „ბედობა“, თითქოს ამ დღეს როგორც შეხვედები ისე გაატარებ მთელ წელს. არანაკლები ცოდვაა, როცა ამ დღეს ახალგაზრდები თავის მომავალ „საბედოზე“ მკითხაობენ და ათას წარმართულ რიტუალს ასრულებენ. წმინდა იოანე ოქროპირი გვარაუტებს: „თუკი შენ გასურს, ამ წლის პირველი დღიდანაც სარგებლობა მიიღო, მაშინ ასე მოიქცე: როდესაც წლის ბოლოს მიანევი, მაღლობა შესწირე უფალს, რომ მიგანია წელიწადების ამგვარ წრებრუნვას,

გულის შემუსვრილებით, გამოთვალე წლები შენი სიცოცხლისა, საკუთარ თავს უთხარი: დღეები მიფრინავენ, წლები ილევან... რა სიკეთე გვაქვს გაკეთებული?.. ესრეთ სიბრძნისმეტყველებდე თვეთა დასაწყისში, ამას მოიგონებდე წელიწადთა წრებრუნვაში... დღეებს ყურადღებას აქცევდე, ქრისტიანულ სიბრძნეს არ შეეფერება, წარმართული ცდომილებისათვის არის დამახასიათებელი...“

მართლაც, ქრისტიანისათვის საკვირველი და მიუტყვევებელია, განსაკუთრებულ კეთილდღეობას ელოდოს მთელი წლის განმავლობაში იმისდა მიხედვით, თუ როგორ შეხვდება ახალ წელს. ეკლესიის სწავლებით ხომ ჭეშმარიტი ბედნიერება და კეთილდღეობა დროთა ბრუნვაზე კი არაა დამოკიდებული, არამედ ღვთის ნებასა და ჩვენი საქმიანობის ხასიათზე.

ყოველი წლის 14 თებერვალს, ზეიმით აღინიშნება „ვალენტინობის“ „დღესასწაული“. ერთი შეხედვით, ეს უწყინარი დღესასწაულია.

ევროპაში ვრცელდება ლეგენდა, თითქოს, III-VI საუკუნეში იყო ვინმე მღვდელი ვალენტინი, რომელიც ახალგაზრდა შეყვარებულებს ჩუმად წერდა ჯვარს და „მფარველობდა“, რადგან წარმართმა მეფემ თავის ჯარისკაცებს აუკრძალა ცოლის მოყვანა, მას მიაჩნდა რომ ქორწინებაში მყოფი ჯარისკაცები ისე კარგად ვერ იბრძოლებდნენ, როგორც უქორწინებლები. ამ ჯარისკაცებს „მსწელად“ „მოეწვინა“ ვალენტინი.

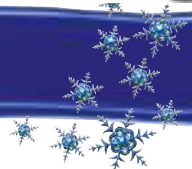

სინამდვილეში აღმოჩნდა, რომ, მღვდელი ვალენტინი, მისი ამგვარი ცხოვრებით არც მართლმადიდებლურ კალენდარშია მოხსენიებული და არც კათოლიკურში. გაირკვა ისიც, რომ იმ პერიოდში ჯვრისწერა, როგორც რიტუალი საერთოდ არ არსებობდა. მაშინ, საიდან ვგებულობთ მისი ცხოვრების, საქმიანობის და საერთოდ მისი არსებობის შესახებ? კომერციული საქმიანობისთვის ხომ არ არის ეს გამოგონილი? თითქოს ამ დღეს შენს გულისსწორს უნდა „აუხსნა სიყვარული“, დაპატიჟო სადმე,

უყიდო საჩუქარი და ა.შ. მაგრამ რატომ „ვალენტინობას“? ნუთუ საყვარელ ადამიანს ყურადღება ყოველ დღე ყოველთვის არ სჭირდება? ნუთუ ყოველი დღე ჭეშმარიტი სიყვარულისთვის არ არის? ნუთუ ღვთისა და მოყვასის სიყვარულს მთელი ცხოვრება არ უნდა ვცდილობდეთ? და მაშინ რატომაა და რა საჭიროა გაუაზრებლად დავიჯვროთ და თავი მოვიტყუოთ?

ვალენტინობის მეორე დღეს არის ერთ-ერთი ყველაზე დიდი ქრისტიანული დღესასწაული — მირქმა, ძველი აღთქმის შეხვედრა ახალ აღთქმასთან, ცრმა მაცხოვრის მისვლა ტაძარში და უხუცესი სიმეონის მიერ (იგი 300-ზე მეტი წლის იყო და ღვთის აღთქმით, მანამ არ გარდაიცვლებოდა სანამ თავისი თვალით არ იხილავდა მაცხოვარს) მისი მირქმა. სამწუხაროა, რომ ახალგაზრდების გარკვეული ნაწილი ამ დღესასწაულის განცდას და ღვთის მადლს მოკლებულია.

ცრურწმენებსა და ცრუ-დღესასწაულებზე მასალები მოამზადა თორნიკე კვინიკაძემ

V მსოფლიო საეკლესიო კრება

ყველა სხვა კრებისგან განსხვავებით, ამ კრებაზე წამყვან საკითხად ახალი ერესის საკითხი არ განხილულა. მეხუთე მსოფლიო საეკლესიო კრება თავისი საქმიანობით მესამე და მეოთხე მსოფლიო საეკლესიო კრებებთანაა დაკავშირებული, რადგან იგი მონოფიზიტობისა და ნაწილობრივ ნესტორი-

ანელების საკითხს არკვევდა. მიუხედავად იმისა, რომ ქალკედონის კრებაზე მონოფიზიტობა დაგმეს, ეს მწვალებლური სწავლება ბიზანტიის იმპერიის გარკვეულ პროვინციებში (ეგვიპტე, პალესტინა, სირია) კვლავ მნიშვნელოვან ძალას წარმოადგენდა.

527 წელს ბიზანტიის იმპერატორი იუსტინიანე დიდი (527-565) გახდა. იგი შეეცადა იმპერიის სულიერ დამშვიდებას (მართლმადიდებელთა და მონოფიზიტთა შერიგებას) მონოფიზიტებმა სპეკულაცია დაიწყეს და მოითხოვეს თეოდორე მოპსუესტელის, თეოდორიტე კვირელისა და ივა ედესელის სწავლების დაგმობა. ეს მოღვაწენი უკვე გარდაცვლილნი იყვნენ. ერთიანობის აღდგენა და საკითხთა გადაჭრა, საეკლესიო კრების მოწვევის გარეშე, შეუძლებელი იყო. მართლაც, 553 წლის გაზაფხულზე, იმპერატორმა იუსტინიანემ კრება მოიწვია.

კრება 5 მაისს დაიწყო და 2 ივნისს დასრულდა. სულ 8 სხდომა გაიმართა. მას ევტიქი კონსტანტინეპოლელი თავმჯდომარეობდა. მონაწილეობდნენ დომნე ანტიოქიელი, თეოდორე აკიდა, ევსტათი იერუსალიმელი, სულ — 165 მღვდელმთავარი. ამ დროისთვის რომის პაპი ვიგილიუსი კონსტანტინოპოლში იმყოფებოდა, მაგრამ იგი დასავლელ ეპისკოპოსთა შიშით კრებაზე არ გამოცხადდა და კრების მონაწილეებს შეუთვალა, რომ მათ გადანყვეტილებებს შემდგომ დაეთანხმებოდა.

თავდაპირველად კრებამ თეოდორე მოპსუესტელის (350-428) სწავლება განიხილა. იგი ამბობდა, რომ მარიამმა შვა არა ღმერთი, არამედ ადამიანი, რომ ქრისტე არაფრით განსხვავდებოდა სხვა ადამიანებ-

ისგან და, მათ მსგავსად, მასაც ჰქონდა ვნებები და გულისთქმანი. ასევე ერიდებოდა „ღვთისმშობელი“ ეწოდებინა მარიამისთვის. ეს აზრები მწვალებლობად იქნა მიჩნეული, რის გამოც თეოდორე მოპსუესტელი შეაჩვენეს.

ასევე წაიკითხეს თეოდორიტე კვირელის რამდენიმე თხზულება და ივა ედესელის ეპისტოლე მარიუს სპარსელისადმი, რომლებიც კრებამ დაგმო, თუმცა მისი ავტორები არ შეუჩვენებიათ — თეოდორიტე იმის გამო, რომ მან თვითონ დაგმო ნესტორი და მისი სწავლება, ხოლო ივა ედესელის ეპისტოლე ნესტორიანელების მიერ იყო დამახინჯებული.

ამ კრებაზე ასევე დაიგმო ორიგენეს (185-251 წ.წ.) სწავლება. მან შექმნა უამრავი საღვთისმეტყველო ნაშრომი. დააახლოვა ანტიკური აზროვნება ქრისტიანულ სწავლებას. საფუძველი ჩაუყარა ეგზეგეტიკას. წერდა დოგმატურ, აპოლოგეტურ და დიდაქტიკურ ნაშრომებს. მან დიდი გავლენა მოახდინა შემდგომი დროის საეკლესიო მამებზე.

კრებამ დაგმო ორიგენეს სწავლება სულთა წინასწარი არსებობის შესახებ (იგი ამბობდა, ადამიანთა სულები ხილულ სამყაროზე უწინ შეიქმნა), დაიგმო ასევე აზრი, რომ ციური სხეულები სულიერ არსებებს წარმოადგენენ. გარდა ამისა ორიგენეს ნააზრევში არაა გამოკვეთილი სამების პირთა თანასწორობა, მათ შორის ერთგვარი სუბორდინაცია შეინიშნება, რომელიც არიანული სწავლების საფუძველი აღმოჩნდა. დღემდე დავის საგანია მისი სოტეროლოგიური შეხედულებანი კერძოდ, მისი აზრით, მეორედ მოსვლისას მოხდება საყოველთაო ხსნა. ე.ი.

ცხონდება ჯოჯოხეთში მყოფი სულებიც. რაც ქრისტიანული მოძღვრებისათვის მიუღებელია. ორიგენეს ზემოთ აღნიშნული ნააზრევი ჯერ კონსტანტინოპოლის ადგილობრვმა კრებამ დაგმო 543 წელს, ხოლო V საეკლესიო კრებამ მიიღო და განაჩინა ამ კრების დადგენილება. კრების დადგენილებებს პაპმა

ვიგილიუსმა ხელი მოაწერა, მაგრამ დასავლეთის ეკლესია არ აღიარებდა ამ კრებას, ვიდრე არ აღიარა რომის პაპმა გრიგოლი დიდმა VI საუკუნის ბოლოს.

მომზადა
როლანდ სპანდერაშვილმა

ამონარიდები უნმედიხის ეპისტოლედან

საერთოდ, მას შემდეგ, რაც ეშმაკმა ბრძოლა დაუწყო კაცთა მოდგმას, იგი ცდილობს, ჩვენთვის ყველაზე ამაღლებული ღირებულებების - სიყვარულის, თავისუფლების, ჭეშმარიტების, მშვიდობის, განათლების... აღმნიშვნელი სიკვების შინაარსობრივი დაგვიროთა შეცვალოს და ისინი სრულიად საწინააღმდეგო შინაარსის შემცველ ცნებებად წარმოადგინოს, რათა ამით ადამიანებს ცოდვის ჩადენა გაუადვილოს.

ქრისტიანული ღირებულებები კი ყველაზე სრულყოფილი სახით მართლმადიდებლურ ეკლესიაშია დაცული, რადგან იგი ინახავს სამოციქულო ეკლესიის სწავლებას. მისი უნივერსალურობა ვლინდება იმაში, რომ მართლმადიდებელ ეკლესიას საუკუნეთა მანძილზე უცვალებელი მრწამსი და სწავლება აქვს, რომელიც ეფუძნება წმ. წერილს, საღვთო გადმოცემას, მსოფლიო და ადგილობრივი საეკლესიო კრებების დადგენილებებს და წმიდა მამათა მოძღვრებას. ეს მის საყოველთაობას და უცდომელობას განაპირობებს.

2005 წ. ქრისტეს შობიდან

მეგად მნიშვნელოვანია ქვეყნის მთლიანობის აღდგენის საკითხი. საქართველოსთვის გარეშე ძალების მიერ თავსმოსხვეული შიდა კონფლიქტები, რომელსაც არასწორად ეთნოკონფლიქტებსაც უწოდებენ, ორასი წლის მანძილზე მტრული ძალების მიერ წარმოებული ინფორმაციული ომის შედეგია.

მაგანნი დღესაც ცდილობენ შეუქმნან საერთაშორისო სამოგადოებას არასწორი წარმოდგენა იმის შესახებ, თითქოს აფხაზეთი და ცხინვალის რეგიონი ისგორიულად არაქართული გერიგორიები.

ისგორიოგრაფია, ენათმეცნიერება, არქეოლოგია... ნაწილობრივ პოლიტიზირებული მეცნიერებებია და ბუნებრივია, ყოველი ქვეყანა, თავის ინტერესებიდან გამომდინარე, იყენებს მათ. ეს განსაკუთრებით დამახასიათებელია იმპერიებისათვის, რომელნიც ამ მეთოდით ცდილობენ გაიმყარონ თავისი პომიციები (გათიშე და იბაგონეს პრინციპი).

ჯერ კიდევ წმიდა ილია მართალი თავის პუბლიცისტურ წერილებში ებრძოდა პეგერბურგის უნივერსიტეტში შექმნილ ანტიქართულ ისგორიოგრაფიულ თეორიას, რომლის მიხედვითაც ერთიანი ქართველი ერი წარმოდგენილი იყო განსხვავებული გომების ხელოვნურ გაერთიანებად. აღნიშნული კამპანიის გაგრძელება იყო ის, რომ იმპერიულმა ძალებმა დაიწყეს მეგრულად და სვანურად საღვთისმსახურო წიგნების თარგმნა და სცადეს წირვა-ლოცვის ჩაგარებაც, მაგრამ ამ კუთხის შვილებმა და მთელმა ქართულმა სამოგადოებამ მათ საკადრისი პასუხი გასცა.

ქართული სამოგადოება წინ აღუდგა აფხაზეთა მუჰაჯირობის (გადასახლების) პროცესსაც, ვინაიდან აფხაზეთი ოდიტგან ჩვენი კულტურის და სახელმწიფოს განუყოფელი ნაწილი იყენ და არიან.

ასევე ჩვენი ნაწილი არიან ოსები, რომლებიც საუკუნეების მანძილზე საქართველოში მშვიდობიანად ცხოვრობდნ. სამწუხაროდ, აფხაზეთისა და ოსების ბოლო თაობები იმ იმპერიულ ისგორიოგრაფიამ გაიმარდნენ, რომელმაც მათ ქართველებისადმი არამეგობრული დამოკიდებულება ჩამოუყალიბა.

ეს იყო ნელი მოქმედების იდეოლოგიური ნაღმი; ამ ნაღმმა ჩვენ დღევანდელ მდგომარეობამდე მიგვიყვანა და ძმობა და ერთობა დაგვარღვევინა. მაგრამ ჩვენს შორის არსებული ნათესაური, მეზობლური და მეგობრული ურთიერთობების გამო მგერმა მიზანს ვერ მიაღწია. ამიგომაც, მიუხედავად ყველაფრისა, ძმათაშვილები ომი აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონში ძირითადად განხილება როგორც პოლიტიკური დაპირისპირების შედეგი და არა ხალხებს შორის მომხდარი კონფლიქტი, რისი დადასტურებაცაა თუნდაც დღეს, ორივე მხარის უბრალო ადამიანების ძირითად ნაწილში კეთილგანწყობითი ურთიერთდამოკიდებულება.

ვლოცულობთ, რომ მალე აღდგეს ნამდვილი მშვიდობა და ერთობა ჩვენს შორის.

2006 წ. ქრისტეს შობიდან

ნაზარ ექვთიმე საყაიშვილის ივანე ქობულაძის კულტურის წინაშე

1863 წლის 5 იანვარს, გურიის სოფელ ლიხაურში, სვიმონ საყაიშვილის ოჯახში, მესამე ვაჟი დაიბადა. ახალშობილს ექვთიმე დაარქვეს. იგი სულ პატარა იყო, მამა რომ გარდაეცვალა, ხუთი წლის ასაკში კი — დედა. დაობლებული ექვთიმე ბებიასთან იზრდებოდა. შვიდი წლის ბავშვი ოზურგეთის სამაზრო სასწავლებელში შეიყვანეს.

ოზურგეთში სწავლისას ჯერ კიდევ სულ პატარები დაუახლოვდნენ ერთმანეთს ექვთიმე საყაიშვილი და ნიკო მარი. შემდეგ კი ეს ნაცნობობა დიდ მეგობრობაში გადაიზარდა. ექვთიმემ მესამე კლასიდან სწავლა განაგრძო ფოთის სამაზრო სასწავლებელში, რომელიც მან 1875 წელს დაამთავრა. ერთი წლის შემდეგ კი ქუთაისის გიმნაზიაში ჩაირიცხა. ეს ის წლებია, როდესაც საქართველოში მიმდინარეობდა ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობა.

1883 წელს ექვთიმემ წარჩინებით დაამთავრა ქუთაისის გიმნაზია, ხოლო 1887 წელს, პეტერბურგის უნივერსიტეტი. პეტერბურგში ყოფნისას იგი ხშირად ესწრებოდა ქართველ სტუდენტთა სათვისტომოს სხდომებს. საქართველოში დაბრუნების შემდეგ ექვთიმე საყაიშვილი იწყებს პუბლიცისტურ მოღვაწეობას. იგი სხვადასხვა დროს ასწავლიდა ბერძნულ და ლათინურ ენებს, ისტორიასა და გეოგრაფიას. 1887-94 წლებში იგი მასწავლებლად მუშაობდა თბილისის სათავადაზნაურო სკოლასა და კლასიკურ გიმნაზიაში, ხოლო 1894-1904 წლებში სათავადაზნაურო გიმნაზიას განაგებდა.

90-იან წლებში იგი მთელი ენერგიით იწყებს მუშაობას საქართველოს სიძველეთა შეკრებისა და მათი მეცნიერული დამუშავებისთვის.

ექვთიმე საყაიშვილმა ახლოს გაიცნო ისტორიკოსი დიმიტრი ბაქრაძე, მასთან დაახლოე-

ბამ საბოლოოდ განსაზღვრა ექვთიმეს გეგმები, მან მტკიცედ გადაწყვიტა მოეკიდა ხელი ისტორიკოსის მძიმე და კეთილშობილი საქმიანობისთვის. ეს გადაწყვეტილება მამინე ქაიმი მიღებული, როდესაც ჩვენი წარსულის ამსახველი ძეგლები შეუკრებელი იყო და იკარგებოდა. აუცილებელი იყო ჩვენი კულტურული ფასეულობების შენახვა და მეცნიერული მოვლა.

1889 წელს მოწინავე ინტელიგენციის თაოსნობით დაარსდა თბილისის საეკლესიო სიძველეთა საცავი. ამ დაწესებულების ფუნქცია იყო როგორც სახელიდან ჩანს, სიძველეთა მოძიება, მეცნიერული დამუშავება და მათი მოვლა. დიმიტრი ბაქრაძესა და თედო ყორღანასთან ერთად იგი ბევრს მუშაობდა ეკლესიამონასტრებში დაცულ სიძველეთა შესწავლისა და მათი თბილისში ჩამოტანა-დაბინავებისთვის. 1888 წლის ზაფხული ექვთიმე საყაიშვილმა სურამში გაატარა. აქ იგი საინტერესო კვლევები და შეისწავლა მათი სიძველეები.

მღვდელ სუხიშვილის ოჯახში ექვთიმე საყაიშვილმა მიაგნო შესანიშნავ ქართულ ხელნაწერს, რომელიც ახლა „პარხლის სახარების“ სახელითა ცნობილი. ხელნაწერი დათარიღებული იყო 973 წლით და გადაწერილი ვინაობასაც გვამცნობდა: იგი გადაწერილი იოანე ბერს. ამ სახელითა ფარდა ახადა შატბერდის უთაროლო მრავალთავსაც: შატბერდის ხელნაწერიც იმავე იოანე ბერის მიერ იყო გადაწერილი. დადგინდა ისიც, რომ შატბერდული „მოქცევაი ქართლისაი“ X საუკუნეში იყო შედგენილი. ექვთიმე საყაიშვილის ამ ახალ აღმოჩენას გამოეხმაურა გაზეთი „ივერია“.

უფრო მეტად ნაყოფიერი იყო ექვთიმე საყაიშვილის აქტიური თანამშრომლობა „ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ სა-

ზოგადობაში“, რომელმაც მნიშვნელოვანი როლი შეასრულა ქართველთა ეროვნული ინტერესების დაცვაში. ჯერ კიდევ პეტერბურგის უნივერსიტეტის სტუდენტი იყო, როდესაც ექ. თაყაიშვილი დაუსწრებლად აირჩიეს „წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების“ გამგეობის წევრად. საზოგადოების გადარსებით ექვთიმე თაყაიშვილს დაევალა სამეცნიერო კატალოგის შედგენა, ხელნაწერების დაცვის და მოვლის მიზნით. ხელნაწერთა დამუშავების პროცესში მან დაიწყო მათი თანდათანობითი გამოქვეყნება. ამ მხრივ აღსანიშნავია 1892 წელს შატბერდისეული ხელნაწერის მიხედვით წმინდა ნინოს ცხოვრების ტექსტის გამოცემა ფრცელი გამოკვლევით.

ექვთიმე თაყაიშვილის სახელთან არის დაკავშირებული საისტორიო და საეთნოგრაფო საზოგადოების შექმნა. ეს საზოგადოება 1907 წელს შეიქმნა. ექვთიმე თაყაიშვილის ინიციატივით საზოგადოება პირველივე დღეს საქმეს შეუდგა და გამოსცა ორი სერია: „ძველი საქართველო“ და „საქართველოს სიძველენი“. ეს სერიები სხვადასხვა პროვილიისა იყო. პირველ მათგანში იბეჭდებოდა გამოკვლევები, რეფერატები და სხვა ისტორიულ-ეთნოგრაფიული მასალები, ხოლო მეორეში სიგელ-გუჯრები და ისტორიული წერილები. საზოგადოება აწყობდა სხვადასხვა სახის გამოფენებს, უდიდეს მნიშვნელობას ანიჭებდა სამუზეუმო საქმეს, მატერიალური კულტურის ნიმუშთა მოვლა-პატრონობას და სვამდა მუზეუმის აშენების საკითხს. მუზეუმის აშენება თავისი ხარჯებით იკისრა დავით სარაჯიშვილმა.

ამ საზოგადოებამ ძალიან ბევრი რამ გააკეთა ეროვნული კულტურის დაცვასა და მის შენარჩუნებაში, რაშიც განუზომელი დამსახურება ექვთიმე თაყაიშვილს მიუძღვის. ყოველგვარ საზოგადოებრივ საქმიანობაში, რომელიც იმ დროს საქართველოში მოწინავე საზოგადოებას აწუხებდა, ექვთიმე თაყაიშვილი იღებდა მონაწილეობას. ხშირად გამოდიოდა მეცნიერული ხასიათის მოხსენებებით.

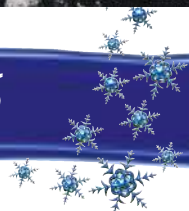
უნივერსიტეტის დაარსება საქართველოს მოწინავე საზოგადოების ოცნება იყო. 1914 წელს მეფის მთავრობამ გამოსცა კანონი რუსეთის იმპერიაში კერძო ხასიათის უმაღლესი სასწავლებლების არარუსულ ენაზე დაარსების შესახებ. მთავრობის ეს ნაბიჯი გამოიყენეს ქართველმა პატრიოტებმა და ქართული უნივერსიტეტის გახსნა მომავლის გადაუდებელ ამოცანად დაისახეს. ქართული უნივერსიტეტის გახსნის ინიციატივა პეტერბურგში მყოფმა ივანე ჯავახიშვილმა იკისრა. 1917 წლის გაზაფხულზე იგი თბილისში ჩამოვიდა და ქართველი ხალხის მოწინავე წარმომადგენლებთან ერთად ფართო პროპაგანდა წამოიწყო ქართული უნი-

ვერსიტეტის შექმნის იდეასთან დაკავშირებით. 1918 წელს იანვარში უკვე მოგვარებული იყო უნივერსიტეტის დაარსების საკითხი. ამავე წლის 26 იანვარს დავით აღმაშენებლის სსენების დღეს პირველი ქართული უნივერსიტეტი გაიხსნა. 1918 წლის 21 მაისს თბილისის უნივერსიტეტის საბჭომ ექვთიმე თაყაიშვილს დოქტორის ხარისხი მიანიჭა.

არქეოლოგია თანამედროვე გაგებით მხოლოდ გათხრის საქმიანობას გულისხმობს. ექ. თაყაიშვილს თავიდანვე არ უფიქრია არქეოლოგიურ მოღვაწეობაზე, მაგრამ „წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების“ წესდება ითვალისწინებდა ეკლესია-მონასტრებში დაცული ძველი საეკლესიო წიგნების შეგროვებას. მანაც სწორედ აქედან დაიწყო თავისი საქმიანობა. ექ. თაყაიშვილმა რამდენიმე ათეული წლის მანძილზე სისტემატიური კვლევისა და ძებნის შედეგად ბევრი ახალი, სრულიად უცნობი პირველხარისხოვანი ძეგლი აღმოაჩინა.

უდიდესი მნიშვნელობა ენიჭება მის მიერ აღმოჩენილ ძველ ხელნაწერებს. 1880-90-იან წლებში არქეოლოგიური კვლევა-ძიების ფართოდ გაშლა ძალიან გაჭირდა. ენ. კაკვასის არქეოლოგიის მოყვარულთა საზოგადოება დაიხურა. შემდეგ კაკვასის ისტორია-არქეოლოგიის საზოგადოებამაც შეწყვიტა არსებობა. ეს ორივე საზოგადოება ისე მალე დაიხურა, რომ მათ სასარგებლო საქმიანობის ფართოდ გაშლა ვერ მოახერხეს. 1917 წლის რევოლუციამდე ექ. თაყაიშვილი ერთადერთი ქართველი არქეოლოგი იყო, რომელიც გათხრებს აწარმოებდა. იგი პარალელურად პედაგოგიურ და საზოგადოებრივ საქმიანობასაც ეწეოდა.

1921 წ. საბჭოთა ხელისუფლების მოსვლის უმაღლესი მენშევიკური მთავრობა ემიგრაციაში საფრანგეთში წავიდა. საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის მთავრობამ გადარჩეული არავისთვის დაენებებინა საქართველოს სამუზეუმო ნივთები, ძვირფასეულობა, ქართველი ხალხის ეს

დიდი შემოქმედების ნაყოფი, რომლის შეგროვებასა და გადარჩენაში ამდენი ოფლი, სისხლი და ცრემლი აქვს ჩაქცეული სწორედ ექვთიმე თაყაიშვილს.

ემიგრაციაში წასვლისას საქართველოს მთავრობამ თან წაიღო სამუზეუმო ძვირფასეულობა, რომლის მეთვალყურედაც ექვთიმე თაყაიშვილი დაინიშნა. თავდაპირველად პარიზში ცხოვრობდა, თავის ერთგულ და თავდადებულ მეუღლეს — ნინოსთან ერთად, ხოლო შემდეგ ქალაქ ლევილში დასახლდა. ცხოვრობდა ძალზე ხელმოკლედ, ემიგრანტის შესაფერის მყუდრო და მივიწყებულ ბინაში.

პარიზის მეცნიერულმა წრეებმა იმთავითვე სცნეს და აღიარეს ქართველი მეცნიერის ავტორიტეტი და იგი 1924 წლის 4 თებერვალს აირჩიეს „ნუმისმატა საზოგადოების“ წევრად, ხოლო შემდეგ პარიზის „სააზიო საზოგადოების“ წევრად.

1921 წლიდან 1945 წლამდე ექვთიმე თაყაიშვილი საფრანგეთში იმყოფებოდა და ღირსეულად ასრულებდა განძის მეთვალყურის მოვალეობას, მისი უდიდესი ნებისყოფისა და თავდაუზოგავი მცდელობის შედეგი იყო საგანძურის დაცვა მეტად რთულ პერიოდში. გაუძლო ინგლისისა და აშშ-ს მუზეუმების შემოტევებს (მათ უნდოდათ განძის ნაწილი ეყიდათ, ინგლისის მუზეუმი სანაცვლოდ პირობას დებდა დანარჩენი განძის უფასოდ შენახვაზე) ეს მოლაპარაკება ექვთიმე თაყაიშვილმა ჩაშალა.

ყველაზე დიდი საფრთხე ქართულ საუნჯეს

ენ „ობოლენსკაიას საქმეზე“ შეუქმნა. 1935 წელს სასამართლომ გამოიტანა დადგენილება, რომ ქართული საგანძური შესანახად მიენდოთ ფრანგი მოხელისათვის, რომელსაც აქამდე რუსეთიდან ემიგრირებული განძი ჰქონდა მიბარებული. საგანძური მარსელიდან პარიზში გადაიტანეს და ბანკში დააბინავეს. ფიზიკურად დასუსტებული და სიდუხჭირეში მცხოვრები ექვთიმე თაყაიშვილი მაინც მუხლჩაუხრელად იღწვოდა ეროვნული საუნჯის შესანარჩუნებლად.

დრო კი გადიოდა, წლები თავისას აკეთებდა და დადგა 1939 წელი, ფაშისტურმა გერმანიამ ომი დაიწყო, ომმა მთელი მსოფლიო მოიცვა, 1940 წლის 14 ივნისს გერმანელები შედიან პარიზში, იწყება შიმშილი, ყინვა და ავადმყოფობა ქართველი პატრიოტისა.

სასწაულებრივი იყო განძის გადარჩენა, ჰიტლერული ოკუპაციის დროს, გერმანელებს შეეცდოთ ქართული განძის არსებობისა და ადგილმდებარეობის შესახებ, მაგრამ აქაც იმარჯვა ექვთიმე თაყაიშვილმა, განძი იდუმალ გააპარა და ვერსალის სასახლის ერთ ბნელ სარდაფში გადაინახა.

მეორე მსოფლიო ომში საბჭოთა კავშირის გამარჯვებამ განაპირობა ქართველთა საგანძურის სამშობლოში დაბრუნების საკითხის დასმა.

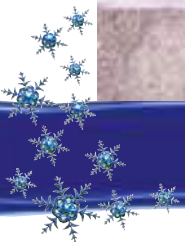
სამშობლოს სიყვარულით გამსჭვალული და გულანთებული ექვთიმე თაყაიშვილი ვერ გატეხა შიმშილმა, დამცირებამ, მეტად მძიმე ეკონომიკურმა მდგომარეობამ და 24 წლის უშეღავათო ბრძოლის შემდეგ მთელი განძი უკლებლივ დაუბრუნა ესოდენ მონატრებულ ქვეყანას.

1945 წელს სამშობლოში დაბრუნებული მეცნიერი წერდა: „ორიოდე წლის სიცოცხლე დამრჩენია და საბედნიეროდ ისევ სამშობლოში მინევს ცხოვრება, „მოვასმარ ჩემზე დაკისრებული ვალის ბოლომდე მოხდას“ ღრმად მოხუცებული მეცნიერი სულიერ განსაცდელშიც იმყოფებოდა, ხელისუფლებას ყველა ემიგრანტის მიმართ გარკვეული ეჭვი ჰქონდა, მოხუცი ერთგვარ იზოლაციაში მოექცა, მაგრამ მაინც გულგაუტეხლად ასრულებდა თავის საქმიანობას.

ექვთიმე თაყაიშვილი 1953 წლის 21 თებერვალს გარდაიცვალა, განსვენეს მთაწმინდაზე.

საქართველოს მართლმადიდებელმა ეკლესიამ ღვანლმოსილი მამულიშვილი წმინდანად შერაცხა და ექვთიმე ღვთის კაცი უწოდა. ექვთიმე ღვთის კაცის ხსენების დღედ 3 იანვარი დანესდა.

მასალა მოამზადეს ისტორიის ფაკულტეტის III კურსის სტუდენტმა მარიამ ხუციშვილმა და ირაკლი მაჭარაშვილმა

იპოლიტე...

„ამაზე ლამაზი ნუთენი, რაჯ
იპოლიტესთან ურთიერთობამ
მოგვანიჭა, რხოვრებამი არ
გვქონია!“

ევგენი მორგუნოვი
გიორგი ვიჯინი

„ზედნიერად ვთვლი თავს,
იპოლიტესთან რომ მომიხდა მუშაობა
სერგეი ფილიპოვი

„ეს რა გენოსი გყოლიათ“ — უთქვამს
ჟან გაბენს მე-20 საუკუნის გენიალურ კომე-
დიოგრაფზე — იპოლიტე სვიჩიაზე. იური
ნიკულინის დიდი სურვილიც ყოფილა იპო-
ლიტეს პარტნიორობა; სერგეი ფილიპოვი კი
ზედნიერად თვლიდა თავს, რომ ამის საშუ-
ალეა მიეცა.

ქართველი მაცურებელი მას უმეტესად კი-
ნოროლებით იცნობს. ისინი კი, ვისაც უნახავს
თეატრის სცენაზე მისი ცოცხალი თამაში,
ამბობენ, რომ არ შეიძლება იცნობდე იპო-
ლიტეს ისეთს, როგორც იგი სინამდვილეში
იყო, თუკი იგი თეატრის სცენაზე არ გყავს
ნანახიო. მათი შეფასებით, არ შეიძლება კინო-
ფილმებით შეიგრძნო ის უსაზღვრო სითბო და
სიყვარული, რასაც იპოლიტე მაცურებელთან
უშუალო ურთიერთობისას გამოსცემდა...

„იპოლიტე დიდი ტრაგიკომიკოსია, ვირ-
ტუოზი, იმპროვიზაციის საოცარი ოსტატი,
მე-20 საუკუნის ქართული სამსახიობო სკო-
ლის მოჰიკანი, ჩვენი ეროვნული ხასიათის,
ხალხური სიბრძნის გამომხატველი. ნეტავ თუ
განმეორდება კიდევ, თუ გაგვიჩნდება მეორე
მისი დარი, მისი ნიჭის, მისი ტალანტის
მქონე კომიკოსი?! ვარსკვლავები არ მეორ-
დებიან, ისინი მარადისობის ჩირალდნებად
იბადებიან და რჩებიან საუკუნეებში...“ (კი-
ნომცოდნე — ოლლა თაბუკაშვილი)

იპოლიტე ალექსანდრეს ძე ყვინჩია დაიბა-
და 1910 წლის 31 დეკემბერს სოფელ კონტუ-
ათში. ყვინჩიების მეექვსე ვაჟიშვილი, ბატონი
დოდო ანთაძის ხელში იქცა იპოლიტე სვი-
ჩიად. როცა ბატონმა დოდომ — იპოლიტეს
თამაშით აღფრთოვანებულმა, ეს უკანასკნელი
ქუთაისის თეატრში მიიწვია და სთხოვა —
„რა იქნება ეს „ყ“ „ხ“-თი შევცვალოთ“;
იპოლიტეც დასთანხმებია: „თუ ვინმეს არ
მოსწონს „ყ“, იქნებ „ხ“ უფრო მოეწონოსო“...
ასე იქცა იპოლიტე ყვინჩია განუმეორებელ
იპოლიტე სვიჩიად...

95 როლი თეატრში, 45 — კინოში. რა
ბევრია და თანაც — რა ცოტა იპოლიტ-
ესთვის...

1932 წელი — პირველი როლი მისი
მშობლიური ხონის თე-
ატრის სცენაზე. პირვე-
ლი მღელვარება,
პირველი წარმატება,
პირველი ტაში, პირვე-
ლი თაყვანისმცემლები...

1977 წელი — 5
როლი კინოში; თით-
ქოს ჩქარობდა,
თითქოს გრძნობდა,
რომ ილეოდა მისი
შემოქმედებითი გზა...

1983 წელი — უკა-
ნასკნელი ეკრანული

როლი ფილმში — „მაცივარში ვილაც იჯდა“.

1985 წელი — საქართველო აცილებს თავის საყვარელ მსახიობს. ყველასათვის საყვარელი მსახიობი, 31 იანვრის სუსხიან საღამოს აღესრულა.

იპოლიტე ხვიჩია, ქართული საზოგადოების სიხარული, სიამაყე და ცრემლია...

საქართველოს დამსახურებული და სახალხო არტისტები, კინორეჟისორები, საოცარი სითბოთი და მონატრების ცრემლით იხსენებენ „სიცილის მანქანას“. იხსენებენ, თუ როგორ იღლებოდა მისი გამოსვლებისას მაყურებელი სიცილით; ერთხელ ვერკო ანჯაფარიძესაც კი დასჭირვებია დარბაზიდან გაყვანა და მოსულიერება იმის გამო, რომ იპოლიტეს ოსუნჯობებით, სიცილით განველარ ამოუსუნთქავს... ბეჭი იხსენებს, რომ იპოლიტე საოცარი იყო თეატრში, რომ იგი მაყურებელთან ურთიერთობისას იფურჩქნებოდა. საოცარი იმპროვიზაციის ნიჭი ჰქონია; რეჟისორები გულსტკივილით აღნიშნავენ, რომ მიუხედავად უამრავი კინოროლისა, ქართულმა კინომ მაინც ვერ მოახერხა მისი ნიჭის ჯეროვანი გამოყენება.

გადაღებებზე მისი ხალა-

სი იუმორი ბევრჯერ გამხდარა სინჯების გაფუჭების „მიზეზი“. მერაბ თავაძე (სამეფო უბნის თეატრის მთ. რეჟისორი) იხსენებს: „ფილმის „თოჯინები იცინიან“ გადაღების დროს ბატონი იპოლიტეს მოძრაობასა და რეპლიკებზე ისეთი სიცილი მივარდებოდა ხოლმე, რომ ბევრ დუბლს ვაფუჭებდი, როცა მიზეზს მეკითხებოდნენ — რა ვქნა ბატონი იპოლიტეს ასე ნორმალურად ყურება შეუძლებელია-მეთქი, ვამბობდი. თითქოს არაფერს აკეთებდა, მაგრამ თავიდან ბოლომდე იუმორი იყო. ბოლოს დიდი მორიდებით სთხოვეს მანქანას — დავეტოვებინეთ. „კი ბატონო, თუ მაგი უშველის რეჟისორს, სულ წავალ სახლში, სხვა არა იყოს რა, მთელი რვა საათია სიდედრისთვის თვალი არ მომიკრავს“, — თქვა ბატონმა იპოლიტემ და იმ დღეს ვერავინ ვერაფერი გააკეთა...“

ხალხთან ურთიერთობისას არასოდეს დასჭირვებია ნიღაბი, თავისი მაგნიტური იუმორით იზიდავდა მათ და თუკი იპოლიტე თამაშობდა, თეატრი გადაჭედილი იყო. მას იხსენებენ, როგორც ყველას მამას, ბაბუას, მეგობარს, უღრესად მზრუნველსა და მოსიყვარულეს...

იპოლიტე ხვიჩიას სახელი კარგა ხანია შევიდა მსოფლიოს კომიკოსთა ათეულში და მომავალშიც დარჩება, როგორც უდიდესი მსახიობი, „კომიზმის ვირტუოზი“, „სიცილის ტიტანი“... დრავან იანკოვიჩმა მას ქართველი ბურვილი

უნოდა, ჟან გაბენმა — გენოსი, ოჯახის წევრებმა — ბაუკა (სიარულის გამო), ხოლო კოლეგებისთვის იგი „პოდ“ დარჩა.

ყველასათვის საყვარელი მსახიობი თბილისში საბურთალოს საზოგადო მოღვაწეთა ნეკროპოლშია დაკრძალული. მისი ნათელი ხსოვნა კი კვლავაც ცოცხლობს ჩვენს მეხსიერებაში!

თამარ არზიანი

სერიალ-მანია

S O S !

ნუ შეუშვებთ
სულში
სიცარიელას!!!

აინტერესებთ. სერიალი რომ ნარკოტიკივითაა, ამაში მაშინ დავრწმუნდი, როცა რაიონში ყოფნისას, იქ მცხოვრებნი, მეტწილად ქალბატონები, სულმოუთქმელად ელოდნენ დაღამებას, რათა გაეგოთ რა ხდებოდა სერიალში „ველური კატა“.

ტელევიზიების მხრიდან სერიالებით დაინტერესება გასაგებია, რადგან მათ ზნეობრივი თვითშეგნების განმტკიცებაზე მეტად არხის პოპულარიზაცია აინტერესებთ, ყველასთვის ცნობილია, სერიალებს რატომაც უწოდებს საპნის ოპერა: პირველად აქ უჩვენეს სარეცხი ფხვნილის რეკლამა. რეკლამა კი, მოგესხენებათ, ტელევიზიებისთვის (და არამარტო!) გამდიდრების საუკეთესო საშუალებაა. ტელევიზიაში თითოეული წუთი ძვირად ფასობს, ამრიგად, სხვადასხვა პროდუქციის მეპატრონეები სოლიდურ თანხას იხდიან, რათა მათი პროდუქციის რეკლამა „საჭირო დროს საჭირო ხალხთან მივიდეს“. სერიალი კი სწორედ ის დამხმარე ძალაა, რომელიც ძალიან ბევრ მაყურებელს მიაჯაჭვებს ეკრანს. ამრიგად მარტივი ფორ-

ქართული ტელევიზორც დღეს ტელევიზორც ალების ნაკლებობას ნამდვილად არ უჩივის. თუ ზოგისთვის ეს გამდიდრების წყაროა, ადამიანებისთვის კარგი არაფერი მოაქვს. პირველი საპნის ოპერა დაახლოებით 20 წლის წინ გამოჩნდა ქართულ ეკრანებზე და საზოგადოება ანდამატივით მიიზიდა. ნუთუ ასე მომხიბლავია რეჟისორების უაზრო ფანტაზიის ნაყოფის ათვისება, რომელიც ძალადობას, აგრესიას, გარყვნილებას, უხამსობასა და ათას სისულელეებს გვთავაზობს. ვინმეს აზრი რომ ჰკითხო სერიალზე, გეტყვის, რომ ცუდია, ყალბი და ვიღაცის მოგონილი ამბავია, მაგრამ მაინც უყურებენ, მაინც

მულა გამოდის, რაც მეტია ხმაურიანი სერიალი, მით მეტი ფული ეძლევა ტელევიზიას.

სერიალში, სამწუხაროდ, ვერ იხილავთ იმას, რაც რაიმე სულიერ სარგებელს მოგვითმის. მაგრამ პრობლემა ჩვენშია. იმ გადმოგდებულ საკენკს საიმოვნებით ვკრეფთ, რომელიც გვლუპავს, იმ ტოტს ვჭრით, რომელზეც ვსხედვართ. ადამიანის ბუნება მიდრეკილია მიბაძვისკენ და როცა, ტელევიზორცით სხვას ვერაფერს ხედავ, გარდა გონების წამბილწველი სერიალებისა, ძალაუნებურად თუ ყველაფერში არა, ცოტათი მაინც ბაძავ სერია-

ლის გმირებს. ბოლო ხანებში, თითქოს იკლო ახალგაზრდების დაინტერესებამ სერიალების მიმართ, მაგრამ ტელევიზიებმა მაშინვე ახალი „საკენკი“ — ე.წ. „ახალგაზრდული სერიალები“ შესთავაზეს მათ.

საუბედუროდ, სერიალებით დაინტერესება იმდენად დიდია, რომ ტელეკომპანია „იმედის“ არხზე „საპნის ოპერებს“ გადაცემაც კი მიუძღვნეს, სადაც სერიალებიდან სხვადასხვა კითხვებს უსვამენ მაყურებელს და სწორი პასუხის შემთხვევაში პრიზებია დაწესებული. ეგ უკანასკნელი უფრო მეტი მაყურებლის მისაზიდად დააწესეს... (არადა „ვეფხისტყაოსნიდან“ დასმულ შეკითხვებს ბევრი მათგანი ვერ უპასუხებს).

სერიალი არარსებული სამყაროა, რომელიც ავინროებს ადამიანის მსოფლმხედველობას, ბილწავს და ფიტავს მას. სულიერი სიცარიელე, სობილნისკენ ლტოლვა, საქმის კეთების უუნარობა, გემოვნების დაქვეითება, ზერელე აზროვნება — ეს არის მოკლე ჩამონათვალი იმ უკე-

თურებათა, რაც უყალიბდებოდათ სერიალო-მანიით შეპყრობილთ. ეს არის ბოლო ჟამის მომაკვდინებელი სულის გამოვლინება, რომელიც სულ უფრო და უფრო ძლიერდება.

როგორ ვუშველოთ თავს? ღმრთის რწმენით, სასოებითა და სიყვარულით აღვიჭურვოთ, „ურთიერთ სიმძიმე ვიტვიროთოთ და ესრეთ აღვასრულოთ სჯული იგი ქრისტესი“.

ამონარიდი უნიფისის ეპისტოლეიდან

გელევიზიის, მობილური კავშირგაბმულობის, კომპიუტერისა და ინტერნეტის განვითარებამ მანძილი და დრო მკვეთრად შეამცირა. ეკონომიკა თანდათან კარგავს მხოლოდ ეროვნულ-სახელმწიფოებრივ მნიშვნელობას და იქმნება გრანსნაციონალური კომპანიები, რომელთაც, ძირითადად, საკუთარი მიზნები ამოძრავებთ და არა სახელმწიფო ინტერესები. მიმდინარეობს კულტურათა ასიმილაციის პროცესიც. ეს ყველაფერი მრავალსახოვანი გლობალიზაციის გამოვლინებაა.

ასეთ ვითარებაში ჩვენი ხალხი ახალი პრობლემების წინაშე დადგა. ეს არის დროის გამოწვევა. კონკრეტული ძალა არ ჩანს, მაგრამ ცრუთავისუფლებაზე დაყრდნობით, მასშედის საშუალებებით (სერიალებით, მდარე გელე-პროდუქციით) ხდება ზემოქმედება ჩვენი საზოგადოების, განსაკუთრებით კი მომავალი თაობის, ცნობიერებაზე, რათა მათში დაინერგოს არაეროვნული, არაქრისტიანული მსოფლმხედველობა, რაც შედეგად გამოიწვევს ჩვენი ეთნოფსიქიკის შეცვლას და ერთიანი ქართველი ერის დაშლასა და გადაგვარებას.

უნდა გავაცნობიეროთ, რომ შეგვეა ხორციელდება თითოეული ადამიანის აზროვნებაზე, ამიგომაცაა ყოველი ჩვენთაგანის გული და გონება ამ ბრძოლის ასპარეზი. ესა თუ ის პიროვნება ან რჩება ქართველად, ან, თავისი შინაგანი სისუსტისა და მიმბაძველობის გამო, იცვლის ღირებულებათა სისტემას. ეს ისეთივე მნიშვნელობის ომია, როგორც ჩვენს მამა-პაპათ გამოუვლიათ.

მოგმართავთ ყველას, განსაკუთრებით ახალგაზრდებს, შეინარჩუნეთ ჩვენი თვითმყოფალობა, ჩვენი გრადიციული ქრისტიანული ცხოვრების წესი. გახსოვდეთ, მთავარი ბრძოლა ბოროტთან მოგებულებაა. უფალი ბრძანებს: "ნუ გემინინ, რამეთუ მე მიძლევდეს სოფელსა" (ინ.16,33) მაშ, იბრძოლეთ, ჩვენი გმირი წინაპრების მსგავსად, რათა საკუთარ თავში და თქვენს გარშემო დაიცვათ თქვენი წილი საქართველო. დღეს ეგ ომია თქვენი ღიადგორი, თქვენი ბასიანი.

უნდა იცოდეთ, რომ ქართული იდეა ორ უმთავრეს სვეტს ეყრდნობა. ესაა სულიერი ღირებულებები (რაც გულახსმობს მართლმადიდებლურ სარწმუნოებას და მის წეს-ჩვეულებებს) და ეროვნულ-კულტურული ფასეულობები, რითაც ასე მდიდარია ჩვენი ქვეყანა.

ქრისტეს შობიდან 2007 წ.

რეპლიკა

ქანდილოსანო, თუთიუუს რომ ღკესბკესუბისკრ ღკ კკსიპით ღიღ ნკზიჯკუს ღბკ, რისი იპელი ბკკს?

შარვალის მამაკაცის შესაფერისი ტანსაცმელია მისი საქმიანობისა და ანატომიური აგებულების გამო. ჩაიცვამს თუ არა ქალი შარვალს, მას მაშინვე ეკარგება ქალური სინაზე. ჩაიცვეს მასობრივად ქალებმა შარვალის და საოცრად დაუშნოვდა გარემო. კაცური ქალი სიარულისას მამაკაცურად დიდ ნაბიჯებს ადგამს, შეეცვალა დგომისა და ჯდომის მანერა; მრავალი ეწევა სიგარეტს; გახშირდა მეტყველებისას უცენზურო, ჟარგონული სიტყვების ხმარება. ყველაფერმა ამან განაპირობა მამაკაცებში ქალების მიმართ უპატივისმცემლობის განვითარება, მათდამი ინტერესის დაქვეითება, ბიოლოგიური ლტოლვის შესუსტება. ქალურმა კაცებმა გაიკეთეს საყურეები, ჩამოიკიდეს სამკაულები, ინაზებიან... საით მიდიხართ, ქართველებო?..

კობა ფარტანაძე

შელწულეზა

მართლმადიდებელ სამყაროში, მისი დაფუძნებიდან დღემდე არსებობდა და არსებობს ქალწულების შესანიშნავი წესი. ქალწულება უდიდესი სათნოებაა ღვთის წინაშე. წმინდა მოციქული პავლე ბრძანებს: „რომელმან იქორწინოს თავისი იგი ქალწულებაი კეთილად ჰყოფს, ხოლო რომელმან არა იქორწინოს, უმჯობესაა

ჰყოფს“ (კორ.7, 32-38, 38).

საქართველოში ოდითგანვე დიდი მნიშვნელობა ენიჭებოდა კეთილზნობრივ ცხოვრებას. კდემამოსილება და უმანკოება დღემდე ქალის ერთ-ერთ უდიდეს ღირსებად ითვლებოდა ჩვენში. ქორწინებამდე უბინოების დაცვა მამაკაცსაც ევალებოდა.

თანამედროვე საზოგადოებაში გაჩნდა აზრი, რომ უმანკოებას მხოლოდ ძველმოდური და ჩამორჩენილი აზროვნების ადამიანები იცავენ და ეს სამარცხვინოა. ხოლო ის, ვინც თავს სრულ „თავისუფლებას“ მიანიჭებს, თანამედროვედ მოაზროვნე ადამიანად ჩაითვლება. ჩამოყალიბდა „უკომპლექსობის“ სტერეოტიპი, რომელიც მიზნად ისახავს ცოდვისმიერი

მიდრეკილების უკომპლექსობით ასსნას. გაჩნდა ე.წ. „პარტნიორული წყვილები“, რომლებიც ქორწინებისა და ჯვრისწერის გარეშე ცხოვრობენ ხორციელი ცხოვრებით და ეს ნორმალურ მოვლენად მიაჩნიათ.

უფალმა კაცობრობას თავად მისცა მცნებად „არა იმრუშო“, რითაც უბინოების დაცვის აუცილებლობა დაუკანონა. წმინდა მამები გვასწავლიან, რომ ცხოვრებაში ორი გზა არსებობს — ცოლ-ქმრობა და ქალწულება. ეს უკანასკნელი, შესაძლებელია, როგორც მონასტერში, ასევე ერში. ვისაც შესწევს ძალა წმინდად დაიცვას ქალწულება — ეს უმაღლესი სულიერი მდგომარეობაა ადამიანისათვის; ხოლო ვისაც სურს ოჯახი შექმნას, აუცილებელია ქორწინების საიდუმლოს ქვეშ იმყოფებოდეს. სულის ცხოვება ორივე გზით არის შესაძლებელი. როგორც წმ. გრიგოლ ღვთისმეტყველი ბრძანებს: „თუმცა ცოლ-ქმრობას მინიერი სანყისი აქვს, ხოლო უქორწინებელი ცხოვრება შეგვართებს ყოვლისმპყრობელ მეუფე იესოსთან; მაგრამ ხდება ხოლმე, რომ ქალწულებაც დაიყვანს ადამიანს ცოდვილ მინაზე, და ცოლ-ქმრული ცხოვრება აღიყვანს ზეცად. ამიტომ თუ ვინმე დაინყებს განჩქებას, ერთი ცოლ-ქმრობისა, მეორე კი — ქალწულებისა, ორივე ტყუულს იტყვის“... ასე რომ, ყოველი გადანყვეტილება და ნაბიჯი ღვთისგან უნდა იყოს კურთხეული; უფალი კი მხოლოდ მაშინ აკურთხებს ჩვენს ცხოვრებას, თუკი ღვთისგან დადგენილი წესების მიხედვით ვიცხოვრებთ.

მარიამ ბელაშვილი

გრიპის ვირუსისა და გ.ნ. "ლორის გრიპის" შესახებ

გრიპი სასუნთქი გზების მწვავე ინფექციური დაავადებაა. გრიპის ეპიდემია თითქმის ყოველ წელს ფიქსირდება. ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის მონაცემებით, ყოველწლიურად სეზონური გრიპით მოსახლეობის 5-15% ავადდება, იწვევს 3-5 მილიონ მძიმე შემთხვევას. საშუალო სიკვდილიანობა შეადგენს 0,1%-ს, ფრინველის გრიპის შემთხვევაში შეადგენდა 50%-ს, ხოლო ახალი A(H1N1) გრიპის დროს სიკვდილიანობა შეადგენს 2%-ს.

არსებობს გრიპის ვირუსის A, B და C ტიპები (მათ აქვთ თავისი ქვეტიპები), რომლებიც ერთმანეთისგან განსხვავდებიან ანტიგენური

მახასიათებლებით. მაგალითად, A ტიპის ვირუსს გააჩნია თექვსმეტნაირი (16) H (ჰემაგლუტინინი) და ცხრანაირი (9) N (ნეირამინიდაზა). A ტიპის ვირუსი იწვევს პოტენციურად მძიმე დაავადებას, ეპიდემიებსა და პანდემიებს. სწრაფად ცვალებადი ვირუსია. B ტიპის – ჩვეულებრივ ნაკლები სიმძიმით მიმდინარეობს, იწვევს ეპიდემიებს, ნაკლებად ცვალებადია. C ტიპის ვირუსი იწვევს მსუბუქ ან უსიმპტომო დაავადებას, მინიმალურ ზეგავლენას ახდენს საზოგადოებრივ ჯანმრთელობაზე.

სეზონური გრიპის ვირუსი გადაეცემა დაავადებული ადამიანიდან ჰაერ-წვეთოვანი გზითა და უშუალო კონტაქტით. კლინიკურად ახასიათებს შემდეგი ნიშნები: უეცარი დასაწყისი, თავის ტკივილი, ცხელება 39-40°C-მდე, შემცივნება, მიაღვია (კუნთების ტკივილი), სისუსტე, ხველა, ყელის ტკივილი, ციანოზი. გაურთულებული შემთხვევების დროს გაუმჯობესება აღინიშნება 2-5 დღეში, თუმცა ხველა შეიძლება დარჩეს 1-2 კვირის განმავლობაში.

სეზონური გრიპის უმრავლესი შემთხვევა გამოჯანმრთელდება ნარჩენი მოვლენების გარეშე. გართულებები უფრო სწორად აღინიშნება 64 წელზე მეტი ასაკის პირებში, ორსულებსა და ქრონიკული დაავადებების მქონე პაციენტებში (გულისა და სასუნთქი სისტემის, თირკმლის დაავადებები, შაქრიანი დიაბე-

ტი, იმუნოსუპრესია, ჰემოგლობინოპათიები და სხვა). სეზონური გრიპის ყველაზე ხშირ გართულებას წარმოადგენს პნევმონია (ფილტვების ანთება). ასევე, გრიპის შემდგომი ასთენია (რამდენიმე კვირის განმავლობაში დადლილობა და სისუსტე), ბავშვებში შუა ყურის ანთება, მიოზიტი, მიოკარდიტი, პერიკარდიტი, იშვიათად ენცეფალიტი, მენინგიტი და სხვა.

A(H1N1) გრიპის ახალი ვირუსია, რომელიც იწვევს ადამიანთა დაავადებას გრიპით. ახალი ვირუსი პირველად დაფიქსირდა აშშ-ში, 2009 წლის აპრილში, ამჟამად დარეგისტრირებულია მსოფლიოს ბევრ ქვეყანაში.

თავდაპირველად, ახლად გამოვლენილ გრიპის ვირუსს უწოდებდნენ ე.წ. „ღორის გრიპს“, რადგან ლაბორატორიულმა ტესტირებამ აჩვენა ამ ვირუსის გენეტიკური შემადგენლობის მსგავსება იმ გრიპის ვირუსისადმი, რომელიც ჩვეულებრივ ჩრდილო ამერიკაში ღორებში ცირკულირებს. შემდგომი კვლევებით დადგინდა, რომ ეს ახალი ვირუსი მნიშვნელოვნად განსხვავდება ჩრდილო ამერიკაში ღორებში ჩვეულებრივ მოციროკულირე ვირუსისგან. ახალი ვირუსის ორი გენი ევროპასა და აზიაში ღორებში მოციროკულირე გრიპის ვირუსისაა, ხოლო დანარჩენი ადამიანთა და ფრინველთა გრიპის ვირუსის გენებია. არ არსებობს იმის მტკიცებულება, რომ ამჟამად ღორები არიან ინფიცირებულნი ამ ვირუსით, მაგრამ ასევე ცნობილია, რომ ეს არის გრიპის ის ვირუსი, რომელსაც ჩვეულებრივ შეუძლია გრიპის გამოწვევა ღორებში.

დღეისათვის არსებული მონაცემებით, გრიპის ახალი A(H1N1) ვირუსი გადამდებია და ვრცელდება ადამიანიდან ადამიანზე. მაგრამ, არ არის ცნობილი, რამდენად იოლად ვრცელდება ვირუსი ადამიანებს შორის.

A(H1N1) გრიპის ვირუსის სიმპტომები მსგავსია ადამიანის ჩვეულებრივი გრიპის სიმპტომებისა და მოიცავს შემდეგს: ცხელება, ხველა, ყელის, კუნთებისა და სახსრების, თავის ტკივილი, შემცივნება, საერთო სისუსტე, ზოგჯერ დიარეა და პირღებინება, იშვიათად – კონიუნქტივი. ეს ვირუსი ვრცელდება ისევე,

როგორც სეზონური გრიპის ვირუსი. ამჟამინდელი აფეთქება გამოწვეულია ადამიანიდან ადამიანზე გადაცემით. დაავადებული ადამიანის ხველის ან ცემინების დროს დაინფიცირებული წვეთები ხვდება მათ ხელეზე, აგრეთვე სხვადასხვა ზედაპირებზე ან დისპერსირდება ჰაერში ერთი მეტრის მანძილზე. ჯანმრთელი ადამიანი შეიძლება დაინფიცირდეს კონტამინირებული ჰაერიდან ან დაინფიცირებულ ხელეებთან, ზედაპირებთან შეხებისას, თუ იმავე დაუბანელი ხელით შეეხება საკუთარ თვალებს ან ცხვირ-პირს. როგორც კვლევებით დადგინდა, ადამიანის დაავადების უნარს ზედაპირებზე მოხვედრილი A(H1N1) გრიპის ვირუსი ინარჩუნებს 2-8 საათის განმავლობაში.

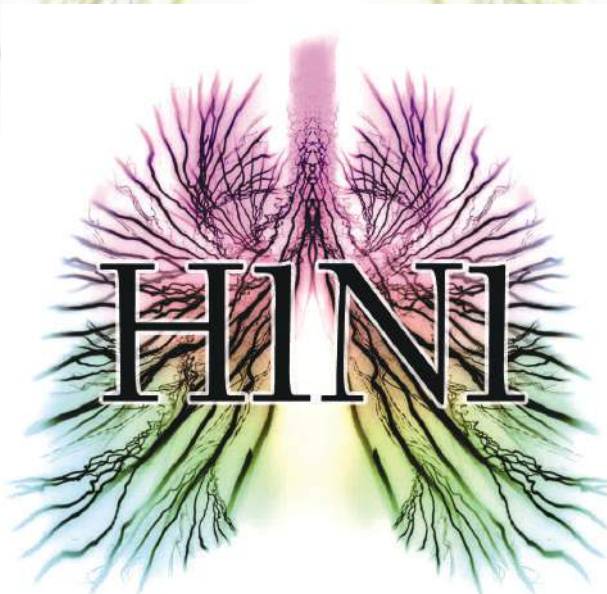
ღორის ხორცის დამუშავების ან საკვებად გამოყენების დროს ადამიანის დაინფიცირება არ ხდება. სათანადოდ დამუშავებული ღორის ხორცი და მისი პროდუქტები ამ მხრივ უსაფრთხოა. ამ დაავადების გადამტანად არ განიხილება ონკანის წყალი, რომელიც გადის სათანადოდ დამუშავებას. ასევე უსაფრთხოა სათანადოდ დამუშავებული სარეკრეაციო წყლები, აკვა პარკები, შადრევნები, საცურაო აუზები და სხვა.

დღეისათვის არსებული ინფორმაციით, გრიპის ამ ვირუსით დაავადებული ადამიანი, ისევე, როგორც სეზონური გრიპით დაავადებული, გადამდებია სიმპტომების გამოვლენამდე 1 და გამოვლენის შემდეგ 7 დღე. პატარა ბავშვები გადამდებნი არიან უფრო ხანგრძლივად.

ვირუსი ინაქტივირდება მაღალი ტემპერატურის 70°C ზემოქმედებით. ქიმიური ნივთიერებებიდან ვირუსის გამანადგურებელი თვისებებით გამოირჩევა ქლორი, ჰიდროგენპეროქსიდი, ანტისეპტიკური საპონი და სარეცხი საშუალებები, იოდიფორი, სპირტის შემცველი ანტისეპტიკური საშუალებები.

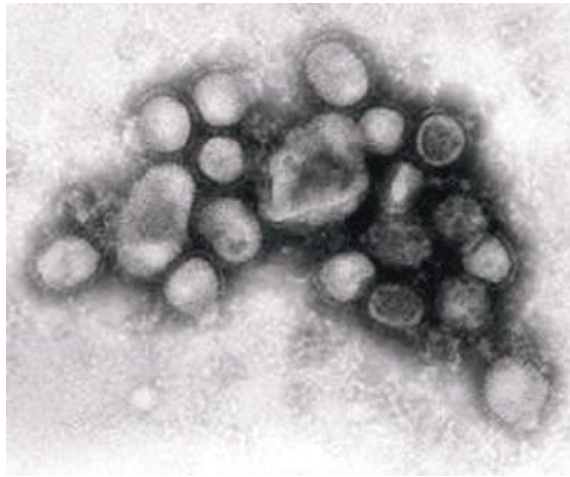
დაავადების თავიდან ასაცილებლად საჭიროა გატარდეს გრიპის პრევენციის ზოგადი ღონისძიებები:

მოერიდეთ კონტაქტს იმ ადამიანებთან, რომლებიც თავს შეუძლოდ გრძნობენ, აღენიშ-

ნებათ ცხელება და ხველა. ეცადეთ, არ შეეხოთ იმ ზედაპირებს, რომლებიც დაბინძურებული შეიძლება იყოს გრიპის ვირუსით. ხშირად და საფუძვლიანად დაიბანეთ ხელები საპნითა და წყლით; ეცადეთ იცხოვროთ ჯანსაღი ცხოვრების წესით, იყოთ კარგ ფიზიკურ ფორმაში. კარგად გამოიძინეთ, იყავით ფიზიკურად აქტიური. თავი აარიდეთ

სტრესებს, მიიღეთ საკმარის რაოდენობით სითხე და სასარგებლო საკვები.

თუ გრიპის ამ ვირუსის მსგავსი დაავადების სიმპტომები შეამჩნიეთ (ხველა, ცემინება, ტემპერატურა, კუნთებისა და სახსრების ტკივილი, ყელის ტკივილი, გულისრევა, პირღებინება ან დიარეა) დაუკავშირდით თქვენს ექიმს ან სამედიცინო მომსახურების მიმწოდებელს და აცნობეთ, რა სიმპტომები გაქვთ. აუხსენით, რატომ გგონიათ რომ გაქვთ გრიპი (მაგ. ახლახანს იმოგზაურეთ ისეთ ქვეყანაში, სადაც ადამიანებში აღინიშნება ამ დაავადების შემთხვევები). გაითვალისწინეთ ის რჩევები, რომლებსაც მიიღებთ; თუ ვერ ახერხებთ დაკავშირებას სამედიცინო მიმწოდებელთან, მაშინ მიაკითხეთ უახლოეს სამედიცინო დაწესებულებას და მისვლისთანავე აცნობეთ, რომ ინფექციის შესახებ გაქვთ მჭკვი. მგზავრობის დროს პირსა და ცხვირზე აიფარეთ ნიღაბი.

სახლის პირობებში ავადმყოფის მოვლა საჭიროა ასე:

- ❖ ავადმყოფი უნდა იყოს განცალკევებით, ოჯახის სხვა წევრებისაგან, სულ მცირე, 1 მეტრის მოშორებით;

- ❖ ავადმყოფის მოვლის დროს ცხვირსა და პირზე

აიფარეთ ნიღაბი. ამ მიზნით შეგიძლიათ გამოიყენოთ როგორც კომერციული, ასევე ის ნიღაბი, რომელსაც თავად გააკეთებთ ხელმისაწვდომი ქსოვილისგან. გამოყენების შემდეგ ნიღაბები უნდა გადაიყაროს ან სათანადოდ გასუფთავდეს (გაირეცხოს, გაუთოვდეს);

- ❖ ავადმყოფთან ყოველი კონტაქტის შემდეგ კარგად დაიბანეთ ხელები საპნითა და წყლით;

- ❖ ხშირად გაანიავეთ ის ადგილი, სადაც წევს ავადმყოფი;

- ❖ საოჯახო პირობებში გამოიყენეთ გამწმენდი საშუალებები, რათა თქვენს ირგვლივ არსებული გარემო სუფთა იყოს.

ბავშვები, რომლებსაც აღინიშნებათ საგანგაშო სიმპტომები – გახშირებული ან გართულებული სუნთქვა, კანის სილურჯე, სითხის სმის შემცირება, მივარდნილობა, არაკონტაქტურობა, გაღიზიანება, მაღალი სიცხე და ხველა გრიპისმაგვარი სიმპტომების მიუხედავად, ცხელება და გამონაყარი, საჭიროებენ გადაუდებელ სამედიცინო დახმარებას.

მოზრდილებში გადაუდებელი სამედიცინო დახმარების საგანგაშო სიმპტომებია: გახ-

შირებული ან გართულებული სუნთქვა, ტკივილის ან სიმძიმის შეგრძნება გულმკერდის ან მუცლის არეში, უეცარი თავბრუსხვევა, მოუსვენრობა, შფოთვა, მძიმე ან შეუჩერებელი პირღებინება. A(H1N1) ახალი გრიპის ვირუსის საწინააღმდეგო ვაქცინა არ არსებობს, ამიტომ ჯანმრთელობის დაცვისათვის უნდა გამოიყენოთ თავდაცვის სხვა

საშუალებები:

- ❖ ხველისა და ცემინების დროს მიიფარეთ ცხვირსახოცი, გამოყენების შემდეგ ცხვირსახოცი გადაადგეთ ან გარეცხეთ და დაიბანეთ ხელები;

- ❖ რაც შეიძლება ხშირად დაიბანეთ ხელები წყლითა და საპნით, განსაკუთრებით, ხველისა და ცემინების შემდეგ. ეფექტურია ალკო-

ჰოლის შემცველი ხელსაწმენდების გამოყენება;

❖ არ შეეხოთ ხელებით თვალებს, პირს, ცხვირს. მოერიდეთ დაავადებულ ადამიანთან ახლო კონტაქტს;

❖ დარჩით სახლში სიმპტომების გამოვლენიდან 7 დღის განმავლობაში ან სიმპტომების გაქრობიდან 24 საათის ან უფრო მეტი დროის განმავლობაში; ეს დაცვას სხვა ადამიანებს დაავადებისგან და შეზღუდვას ვირუსის შემდგომ გავრცელებას.

კვლევების საფუძველზე დადგინდა, რომ ჯანმრთელობის დაცვის დაწესებულებებსა და საზოგადოებრივი თავშეყრის ადგილებში ნიღბების გამოყენება რეალურად ამცირებს დაინფიცირების რისკს. ნიღბების გამოყენება მოიცავს ღონისძიებებს, რომლებმაც შესაძლოა გავლენა მოახდინოს მათ ეფექტურობაზე. მაგ. ცოდნა სწორი გამოყენების, გამოცვლის რეჟიმის, ხმარების შემდგომ უსაფრთხო განად-

გურების შესახებ. ნიღბების გამოყენების ეფექტურობა საზოგადოების მიერ ღია ტერიტორიებზე დადგენილი არაა, განსხვავებით დახურული სათავსებისაგან, სადაც შესაძლოა მოხდეს ახლო კონტაქტი დაავადებულ ადამიანთან.

ძალზე მნიშვნელოვანია გახსოვდეთ, გრიპის გავრცელების შეზღუდვის მიზნით საზოგადოებრივი თავშეყრის ადგილებში ქცევის ძირითადი წესების დაცვა უფრო მნიშვნელოვანია, ვიდრე ნიღბის გამოყენება.

მაგდა მუშველიანი
თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო
უნივერსიტეტის VI კურსის სტუდენტი

გამოყენებული ლიტერატურა:

საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროსა და დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრის მიერ გამოცემული სახელმძღვანელო – „გრიპის ეპიდზედაამხედველობა და კონტროლი“ (2009 წელი);

სახელმძღვანელო უმაღლესი სამედიცინო სასწავლებლების სტუდენტებისა და ექიმებისთვის – „ინფექციური დაავადებები“ (ე. ბოცვაძე; 2000 წელი);

სახელმძღვანელო უმაღლესი სამედიცინო სასწავლებლების სტუდენტებისა და ექიმებისთვის – „დიაგნოსტიკური ძიება შინაგან სნეულებათა კლინიკაში“ (გ. ჯავთარაძე; 2009 წელი)

ამონარიდი უნძიდვის ეპისტოლედან

ესეც უნდა ვიცოდეთ: ყველაზე დიდი განსაცდელიც კი, რომელშიც შეიძლება ნებისმიერი პიროვნება ან ქვეყანა აღმოჩნდეს, უმცირესია იმასთან შედარებით, რასაც ის, თავისი სულიერი მდგომარეობიდან გამომდინარე, იმსახურებს.

ამიგომ ქრისტიანი თუნდაც პატიმარი იყოს, ან დევნილი, ან მიიმეღ სნეული, თუნდაც შეიღმეკედარი მშობელი, ყოველდღიურ ღოცვებში ამბობს: „გმაღლობ შენ, წმიდაო სამებაო, რამეთუ მრავლისა სახიერებისა და სულგრძელებისა შენისათვის, არა თანაწარმწყმიდე უსჯულოებათა შინა ჩემთა, არამედ ჩვეულებისამებრ კაცთმოყვარე მექმენ მე...“

მაშ, ჩავიხლოთ ჩვენს გულში, გადავხედოთ ჩვენს განვილილ გზას და გავცეთ პასუხი კითხვას: გვაქვს კი ჭეშმარიტი ერთგულება ღვთისა?! გვაქვს კი განცდა იმისა, რომ არავისზე და არაფერზე არ გავცვლით მის სიყვარულს, და შევძლებთ, პავლე მოციქულის სიგყვების გამოვრებას:

„ვერც სიკვდილი, ვერც სიცოცხლე, ვერც ანგელოზნი, ვერც მთავრობანი, ვერც ძალნი, ვერც აწყო, ვერც მომავალი, ვერც სიმაღლე, ვერც სიღრმე, ვერც რაიმე სხვა ქმნილება ვერ განგვაშორებს სიყვარულს ღმრთისას“ (რომ.8. 38-39).

თუ ასეთი სარწმუნოება გვაქვს, ნეგარება ჩვენ!

2008 წ. ქრისტეს შობიდან

დაე თქვენი კვება იყოს თქვენი მედიცინა და თქვენი საკვები — თქვენი ნაშალი

რუბრიკას უძღვება ახალგაზრდა ფერმერთა სახლი

ჯანსაღი ცხოვრების წესის ერთ-ერთი ძირითადი და აუცილებელი კომპონენტია ჯანსაღი, სრულფასოვანი კვება. კვება ერთ-ერთი სასიამოვნო მოვლენაა, რომლის ხასიათი დამოკიდებულია ტრადიციებზე, კულტურაზე და გარემო პირობებზე. ადამიანები იკვებებიან მადის და შესაძლებლობების შესაბამისად, მოიხმარენ იმ სურსათს, რომელსაც ისინი ანიჭებენ უპირატესობას. კვება უნდა შეესაბამებოდეს ადამიანის მიერ დახარჯულ ენერჯიას, რომელიც დამოკიდებულია ზრდაზე, ასაკზე, სხეულის მასაზე, ცხოვრების პირობებზე, საქმიანობაზე, ადამიანის ფიზიოლოგიურ მდგომარეობაზე (ფეხმძიმობა, მექოქეობა). საკვები ნივთიერებების, მიკრო და მაკრო ელემენტების განსაზღვრულმა რაოდენობამ, უნდა უზრუნველყოს ადამიანის ორგანიზმის ფიზიოლოგიური მოთხოვნილებები. სურსათი უნდა იყოს ადამიანის ორგანიზმისათვის უვნებელი და უნდა განაწილდეს სწორად დღის განმავლობაში. დღესაც თანამედროვედ უღერს ჰიპოკრატეს სიტყვები

„დაე თქვენი კვება იყოს თქვენი მედიცინა და თქვენი საკვები — თქვენი ნაშალი“.

ექვკვარეშეა, რომ ადამიანის ჯანმრთელობა დამოკიდებულია სწორ ბალანსირებულ კვებაზე. ადეკვატური კვებით შესაძლებელია მთელი რიგი ქრონიკული დაავადებების (დიაბეტი, ავთვისებიანი სისმისიური დაავადებები, იოდის (ჩიყვი), რკინის (რკინადეფიციტური ანემია) და სხვა მიკრონუტრიენტების დეფიციტით გამოწვეული დარღვევები, ოსტეოპოროზი, სიმსუქნე, კარიესი და სხვა) თავიდან აცილება, რომელთა ხვედრითი წილი მსოფლიოში საერთო სიკვდილიანობის დაახლოებით 60%-ს შეადგენს. საქართველოში მოსახლეობის კვების ნორმალიზაცია სოციალურ-ეკონომიკურ პრობლემას წარმოადგენს. უკანასკნელ წლებში საქართველოს მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობის გაუარესების ერთ-ერთი მიზეზი არა-ჯანსაღი კვებაა. მოსახლეობის უდიდესი ნაწილი არასრულფასოვანი კვების, მიკროელემენტების (იოდი, რკინა სხვა), ვიტამინების მწკვე დეფიციტს განიცდის. მათი კვების რაციონში სჭარბობს პური, ბურღულეული, კარტოფილი. (არაერთი კვლევა ჩატარდა საქართველო-

ში „კვების სტატუსის შესწავლა მოსახლეობაში“, რომელიც საერთაშორისო ორგანიზაციების დახმარებით წარიმართა.

შემოგთავაზებთ ზოგიერთ ძირითად რჩევას:

❖ იკვებეთ ბალანსირებულად მიირთვით მრავალფეროვანი სურსათი, ამასთან უპირატესობა მიანიჭეთ მცენარეული წარმოშობის სურსათს ცხოველურთან შედარებით.

❖ მიიღეთ მრავალფეროვანი ბოსტნეული და ხილი, სულ მცირე 400 გრამის ოდენობით დღეში, უმჯობესია ახალი და ადგილობრივი წარმოების. თავი შეიკავეთ შავი ჩაის მიღებისაგან მაშინ, როცა მიირთმევთ რკინით მდიდარ სურსათს (ბოსტნეული, პარკოსნები და სხვა), ვინაიდან ჩაი ხელს უშლის რკინის შეთვისებას.

❖ აკონტროლეთ ცხიმების მიღება. შეამცირეთ ცხიმოვანი სურსათის მოხმარება და უპირატესობა მიანიჭეთ მცენარეულ ცხიმებს (ზეთებს) ცხოველურთან შედარებით.

❖ მიირთვით ნაკლებცხიმოვანი რძე და რძის პროდუქტები მარილის დაბალი შემცველობით.

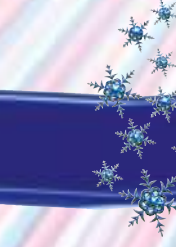
❖ დღეში რამდენჯერმე მიირთვით პური, მარცვლოვანი პროდუქტები, მაკარონის ნაწარმი, ბრინჯი.

❖ შეცვალეთ თქვენს მენიუში ცხიმოვანი ხორცი და ხორცის ნაწარმი უცხიმო ხორცი, თევზით, შინაური ფრინველის ხორცი ან ლობიოთი და სხვა პარკოსნებით.

❖ აირჩიეთ სურსათი, რომელიც შეიცავს ნაკლები რაოდენობით მარილს. შეზღუდეთ მისი მიღება 5 გრამამდე დღეში (კერძში და სურსათში არსებული მარილის ჩათვლით). მოიხმარეთ მხოლოდ იოდიზირებული მარილი.

❖ მოამზადეთ კერძები ჰიგიენური წესების დაცვით. შეინახეთ სურსათი უსაფრთხო პირობებში.

ეკა მელიძე, „ახალგაზრდა ფერმერთა სახლი“

ჭემმარიგი სიყვარული ადამიანს ენიჭება სულიწმიდით, („ღმერთის სიყვარული განფენილია ჩვენს გულებში სულიწმიდის მიერ“ - რომ. 5,5). იგია უძღურთა მკურნალი, ნაკულუღევანთა აღმავსებელი და ნუგეშინისმცემელი უსაზღვრო მადლი, რომლისაღმეც ლოცვას („მეუფეო მეცათაო“) ყოველდღე გულმოდგინედ უნდა წარმოვთქვამდეთ, მუდამ უნდა გვახსოვდეს, რომ ნებისმიერი ჩვენი ღვთისსათნო საქციელი ჩვენი დამსახურება კი არ არის, არამედ იგი სულიწმიდის შეწევნით ხორციელდება; ამისთვის უნდა ვმადლობდეთ მას და ვცდილობდეთ, ჩვენი სიკცვა და საქმე (ჩვენი შესაძლებლობისამებრ) იყოს გამოხატულება მოყვასისადმი ღვთის მრუნვისა, ღვთის სიყვარულისა, ღვთის სიმართლისა. ჩვენ ყველანი მართალია, უფლის წინაშე ინდივიდუალურად ვცოდავთ, მაგრამ, ამავე დროს ვცოდავთ, როგორც ქრისტიანთა კრებული. დაფიქრებულვართ იმაზე, ვართ თუ არა ჩვენ ის საზოგადოება, რომელიც მოსაწონია ღვთისათვის? სხვადასხვა ერი შემოქმედმა სხვადასხვა ნიჭით დააჯილდოვა. ჩვენ აქედან უფრო მეტად სიყვარულის უნარი განვავითარეთ (ყველაზე მთავარი თვისება ღვთისა), ეს მადლი საუკუნეების განმავლობაში ათას განსაცდელს გამოვაცარეთ და დღესაც, მრავალი პრობლემის მიუხედავად, ღვთის შეწევნით, შევინარჩუნეთ. ამის თქმის საფუძველს მაძლევს თუნდაც ის, რომ თითქმის 20-წლიანი გარდამავალი მძიმე პერიოდის პირობებში აფხაზეთსა და სამაჩაბლოში განვითარებული მოვლენების მიუხედავად, ჩვენი ერი არავის მიმართ მტრობის სურვილით არ აღძრულა; საშინელ ჭირ-ვარამგამოვლილი დევნილი მოსახლეობაც სულით არ დაცემულა და არ გაბოროტებულა. ამიგომაც მჯერა, ათასი საცდურის მიუხედავად, კვლავაც შევძლებთ ღვთის გზით სიარულსა და მის უღვე სიყვარულთან ნამდვილ თანაზიარებას. ჩვენს თავს მოწვევული განსაცდელი, ჩვენი გამოსწორებისათვის არის დაშვებული და ამიგომაც, სიმძიმის მიუხედავად, თავმდაბლობითა და მადლობით უნდა მივიღოთ იგი. თუშეცა ქართველი ერი ვერასოდეს შეეგუება შექმნილ უსამართლობას. ჩვენ ყველასთან მშვიდობა გვინდა, მაგრამ არა გერიგორიების დაკარგვის ხარჯზე. ისიც მჯერა, ადრე თუ გვიან, აფხაზეთიც და ოსებიც მიხვდებიან, რომ მათი გადარჩენა საქართველოსთან ერთობაშია და ეს დღე მით უფრო მალე დადგება, რაც უფრო მალე მოხდება მათიც და თითოეული ჩვენგანის, - საერთოდ ჩვენი საზოგადოების, შემდგომი სულიერი ამაღლება. საქართველო აუცილებლად გამთლიანდება და გაბრწყინდება! საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის ყველა შვილს, - ქართველთ და არაქართველთ, სამშობლოს მკვიდრთ და უცხოეთში მყოფთ, აფხაზეთსა და ცხინვალის რეგიონის მცხოვრებთ, - სრულიად საქართველოს, მთელს მართლმადიდებელ სამყაროსა და მსოფლიოს გულითადად ვულოცავთ იმედის, სიხარულისა და ნუგეშის მომცემ საყოველთაო დღესასწაულს - ქრისტეს შობას.

დღეს, ბეიმობს ცა და დედაბიწა, კაცთა მოდგმა და ანგელოზთა დასი; დღეს დღეა სიყვარულისა, დღეა ღმერთთან და ერთმანეთთან შერიგებისა, ევას გლოვის დასასრულისა და ჩვენი მეოხისა და მფარველის, ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის გამობრწყინებისა. მაშ, მივუძღვნათ ჩვენი გული ბეთლემში შობილ ყრმას და შევიყვართ იგი ყოვლითა სულითა, ყოვლითა გულითა, ყოვლითა გონებითა და ყოვლითა ძალითა, რათა კეთილი გვეყოს ჩვენ და ვიხარებდეთ ორსავე სოფელსა შინა, ამინ!